

Grūžių vaikų globos namų rizikos vertinimas 2022 m. geras

1 Bendri reikalavimai

1.1 Darbo organizavimas

1.1.1 Darbuotojų saugos ir sveikatos organizavimas

1.1.1.1 Įmonėje paskirtas (pasamdytas) DSS specialistas; sudaryta sutartis su kita įmone; pats darbdavys atlieka DSS tarnybos funkcijas

Darbdavys, siekdamas užtikrinti darbuotojų saugą ir sveikatą, paskiria vieną ar daugiau **darbuotojų saugos ir sveikatos** (toliau -DSS) **specialistų** arba steigia **darbuotojų saugos ir sveikatos tarnybą**. Jeigu įmonėje nėra tokių asmenų arba jų nepakanka, kad būtų tinkamai organizuojamos darbuotojų saugos ir sveikatos prevencinės priemonės, darbdavys **gali sudaryti sutartį su fiziniu asmeniu ar juridiniu asmeniu dėl darbuotojų saugos ir sveikatos tarnybos funkcijų** ar jų dalies atlikimo.

Mažoje įmonėje darbdavys ar darbdaviui atstovaujantis asmuo gali pats atlikti įmonės tarnybos funkcijas.

Jeigu įmonėje yra įvykdyta vieną iš įvardintų sąlygų, žymėkite- Taip.

Nuorodos į teisės aktus

Lietuvos Respublikos darbuotojų saugos ir sveikatos įstatymas, 12 str. 1 d. ([Žin., 2003, Nr. 70-3170](#)); Mokymo ir žinių darbuotojų saugos ir sveikatos klausimais tikrinimo bendrieji nuostatai, 4 - 7 p. ([TAR, 2017-06-06, Nr. 9594](#)); Įmonių darbuotojų saugos ir sveikatos tarnybų pavyzdiniai nuostatai, 4 p., 10 p. ([Žin., 2011, Nr. 69-3307](#))

Paskirti darbuotojų saugos ir sveikatos specialistą, kuris nustatyta tvarka yra atestuotas

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Paskirti darbuotojų saugos ir sveikatos specialistą, kuris nustatyta tvarka yra atestuotas

Įsteigti darbuotojų saugos ir sveikatos tarnybą

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Įsteigti darbuotojų saugos ir sveikatos tarnybą

Sudaryti sutartį su įmone (fiziniu ar juridiniu asmeniu) dėl DSS tarnybos funkcijų ar jų dalies atlikimo

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Sudaryti sutartį su įmone (fiziniu ar juridiniu asmeniu) dėl DSS tarnybos funkcijų ar jų dalies atlikimo

1.1.1.2 Yra vykdoma neblaivumo darbe prevencija

Neblaivumas darbe yra viena iš didžiausių grėsmių įvykti nelaimingiems atsitikimams. Neblaiviam darbuotojui sulėtėja reakcija, jo elgesys dažnai būna neadekvatus, neįvertinama situaciją bei pavojus savo ir kitų gyvybei.

Jeigu darbuotojas pasirodė darbe apsvaigęs nuo alkoholio, narkotinių, psichotropinių ar toksinių medžiagų, **darbdavys tą dieną (pamainą) jį nušalina nuo darbo, neleisdamas jam dirbti ir nemokėdamas darbo užmokesčio.**

Darbuotojai turi būti informuojami apie teisės aktuose numatytas baudas dėl neblaivaus arba apsvaigusio nuo narkotinių, psichotropinių ar kitų psichiką veikiančių medžiagų darbuotojo buvimo darbo vietose, juridinių asmenų patalpose ar teritorijoje darbo metu arba darbui pasibaigus, taip pat darbuotojo vengimo pasitikrinti dėl neblaivumo ar apsvaigimo.

Tokio darbuotojo nenušalinimas nuo darbo užtraukia baudą darbdaviams ar kitiems atsakingiems asmenims nuo 140 iki 440 eurų.

Nuorodos į teisės aktus

Lietuvos Respublikos darbo kodeksas, 49 str. 1 d.; 58 str. 3 d. 2 p. ([TAR, 2016-09-19, Nr. 23709](#));

Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodeksas, 98 str. ([TAR, 2015-07-10, Nr. 11216](#))

Papildyti (įtraukti) darbo tvarkos taisyklės dėl neblaivumo nustatymo tvarkos (techninių priemonių naudojimo, neblaivumo požymių nustatymas, nušalinimo nuo darbo įforminimą ir kt.)

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Papildyti (įtraukti) darbo tvarkos taisyklės dėl neblaivumo nustatymo tvarkos (techninių priemonių naudojimo, neblaivumo požymių nustatymas, nušalinimo nuo darbo įforminimą ir kt.)

Parengti neblaivumo nustatymo tvarką

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Parengti neblaivumo nustatymo tvarką

Supažindinti darbuotojus su neblaivumo nustatymo tvarka

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Supažindinti darbuotojus su neblaivumo nustatymo tvarka

Informuoti darbuotojus apie baudas dėl buvimo neblaiviu ar apsvaigusiu darbo vietoje

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Informuoti darbuotojus apie baudas dėl buvimo neblaiviu ar apsvaigusiu darbo vietoje

1.1.2 Sveikatos tikrinimai

1.1.2.1 Sveikatos patikrinimai yra atliekami įsidarbinant; periodiškai pagal įmonėje patvirtintą sveikatos tikrinimo grafiką

Privalomai sveikata tikrinama:

- 1) darbuotojų iki aštuoniolikos metų - jiems įsidarbinant ir periodiškai kasmet iki jiems sukaks 18 metų;
- 2) darbuotojų, kurių darbo vietos profesinės rizikos įvertinimo rezultatai rodo, kad kyla ar gali kilti rizika darbuotojų saugai ir sveikatai - jiems įsidarbinant ir periodiškai pagal įmonėje patvirtintą sveikatos tikrinimo grafiką;
- 3) darbuotojų, dirbančių naktį ir pamainomis - jiems įsidarbinant ir periodiškai pagal įmonėje patvirtintą sveikatos tikrinimo grafiką;
- 4) neįgaliųjų darbuotojų - jiems įsidarbinant ir pasikeitus jų darbo sąlygoms.

Darbuotojai, pajutę neigiamą darbo ar darbo aplinkos poveikį sveikatai, turi teisę pasitikrinti sveikatą kitu laiku, negu nustatytas privalomo sveikatos tikrinimo grafike.

Darbdavys privalo suteikti darbuotojui pakankamai laiko pasitikrinti sveikatą. Už darbo laiką, kurio metu darbuotojas tikrinasi sveikatą, darbdavys moka darbuotojui jo vidutinį darbo užmokestį.

Nuorodos į teisės aktus

Lietuvos Respublikos darbuotojų saugos ir sveikatos įstatymas, 21 str. 1-2 d. ([Žin., 2003, Nr. 70-3170](#))

Priimant į darbą, reikalauti, kad darbuotojai pasitikrintų sveikatą

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Priimant į darbą, reikalauti, kad darbuotojų pasitikrintų sveikatą
Pažyma apie sveikatos būklę

Parengti darbuotojų, kuriems privaloma pasitikrinti sveikatą, sąrašą ir sveikatos tikrinimo grafiką

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Parengti darbuotojų, kuriems privaloma pasitikrinti sveikatą, sąrašą ir sveikatos tikrinimo grafiką

Sudaryti sąlygas darbuotojams pasitikrinti sveikatą

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Sudaryti sąlygas darbuotojams pasitikrinti sveikatą

1.1.2.2 Darbuotojų sveikata yra tikrinama atsižvelgiant į visus sveikatai kenksmingus veiksnius

Darbdavys, siųsdamas darbuotoją tikrintis sveikatą, išduoda privalomojo sveikatos tikrinimo medicininę pažymą (F 047/a) arba asmens medicininę knygelę (F 048/a), kuriose nurodoma: pagrindinė informacija apie darbuotoją, kenksmingi veiksniai ir pavojingos darbo sąlygos.

Nuorodos į teisės aktus

Įsakymas "Dėl Profilaktinių sveikatos tikrinimų sveikatos priežiūros įstaigose", 13 priedas, 9 p., IV sk. ([Žin., 2010, Nr. 4-163](#))

Prieš siunčiant darbuotojus tikrintis sveikatą įvertinti kenksmingus veiksnius

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Prieš siunčiant darbuotojus tikrintis sveikatą įvertinti kenksmingus veiksnius

Siunčiant darbuotoją tikrintis sveikatą, išduoti privalomojo sveikatos tikrinimo medicininę pažymą (F 047/a)/knygelę (F 048/a), įrašant joje kenksmingus veiksnius

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Siunčiant darbuotoją tikrintis sveikatą, išduoti privalomojo sveikatos tikrinimo medicininę pažymą (F 047/a)/knygelę (F 048/a), įrašant joje kenksmingus veiksnius

1.1.2.3 Darbuotojai yra pasirašytinai supažindinami su sveikatos patikrinimo grafiku

Darbdavys tvirtina darbuotojų, kuriems privaloma pasitikrinti sveikatą, sąrašą ir su sveikatos priežiūros įstaiga suderintą sveikatos patikrinimų grafiką; su juo pasirašytinai supažindina darbuotojus.

Privalomi sveikatos patikrinimai atliekami darbo laiku.

Už darbo laiką, kurio metu darbuotojas tikrinasi sveikatą, darbdavys moka darbuotojui jo vidutinį darbo užmokestį.

Nuorodos į teisės aktus

Lietuvos Respublikos darbuotojų saugos ir sveikatos įstatymas, 21 str. 1 d. ([Žin., 2003, Nr.](#)

[70-3170](#)**Sudaryti darbuotojų sveikatos patikrinimo grafiką**Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Sudaryti darbuotojų sveikatos patikrinimo grafiką

Pasirašytinai supažindinti darbuotojus su sveikatos tikrinimo grafikuPagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Pasirašytinai supažindinti darbuotojus su sveikatos tikrinimo grafiku

Sudaryti sąlygas darbuotojams pasitikrinti sveikatą darbo laikuPagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Sudaryti sąlygas darbuotojams pasitikrinti sveikatą darbo laiku

1.1.2.4 Tikrinama ar darbuotojai neserga užkrečiamosiomis ligomis

Socialiniams darbuotojams leidžiama dirbti tik iš anksto pasitikrinusiems ir vėliau periodiškai besitikrinantiems, ar neserga tuberkulioze, o pasitikrinusiems, ar neserga kitomis užkrečiamosiomis ligomis, – esant epidemiologinei būtinybei.

Tokie tikrinimai privalo būti atlikti prieš pradėdant dirbti ir vėliau **kasmet**. Darbdavys privalo užtikrinti, kad įmonėje dirbtų tik laiku sveikatą pasitikrinę darbuotojai.

Nuorodos į teisės aktus

Dėl darbų ir veiklos sričių, kuriose leidžiama dirbti darbuotojams, tik iš anksto pasitikrinusiems ir vėliau periodiškai besitikrinantiems, ar neserga užkrečiamosiomis ligomis, sąrašo ir šių darbuotojų sveikatos tikrinimosi tvarka, 4.1 p. ([Žin., 1999, Nr. 41-1294](#))

Sudaryti darbuotojų sveikatos tikrinimo grafiką dėl užkrečiamųjų ligųPagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Sudaryti darbuotojų sveikatos tikrinimo grafiką dėl užkrečiamųjų ligų

Užtikrinti, kad darbuotojai nepradėtų dirbti kol nepasitikrina dėl užkrečiamųjų ligųPagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Užtikrinti, kad darbuotojai nepradėtų dirbti kol nepasitikrina dėl užkrečiamųjų ligų

Užtikrinti, kad darbuotojai dėl užkrečiamųjų ligų būtų tikrinami kasmetPagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Užtikrinti, kad darbuotojai dėl užkrečiamųjų ligų būtų tikrinami kasmet

1.1.3 Darbo ir poilsio laikas**1.1.3.1 Darbuotojai dirba darbo tvarkos taisyklėse, darbo sutartyje numatytu darbo laiku; arba darbo grafike nustatytu laiku**

Darbo laiko režimas ir darbo laiko grafikas turi būti sudaryti taip, kad nebūtų pažeisti maksimaliojo darbo laiko ir minimaliojo poilsio laiko reikalavimai.

Darbo (pamainų) grafikai, **taikant suminę darbo laiko apskaitą**, pranešami darbuotojams **ne vėliau kaip prieš 7 (septynias) dienas iki jų įsigaliojimo**. Jie gali būti keičiami tik nuo darbdavio valios nepriklausančiais atvejais, įspėjus darbuotoją prieš dvi darbuotojo darbo dienas.

Kuomet, netaikoma suminė darbo laiko apskaita, darbuotojai dirba darbo tvarkos taisyklėse, darbo sutartyje, ar kitose lokaliniuose teisės aktuose nustatytu laiku.

Nuorodos į teisės aktus

Lietuvos Respublikos darbo kodeksas, 115 str. 1-2 d. ([TAR, 2016-09-19, Nr. 23709](#))

Ne vėliau kaip prieš 7 dienas iki darbo grafikų įsigaliojimo pranešti apie naują darbo grafiką darbuotojams

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Ne vėliau kaip prieš 7 dienas iki darbo grafikų įsigaliojimo pranešti apie naują darbo grafiką darbuotojams

Įgalioti atsakingus asmenis laiku parengti darbo grafikus

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Įgalioti atsakingus asmenis laiku parengti darbo grafikus

Įgalioti atsakingus asmenis kontroliuoti, kad darbuotojai dirbtų pagal patvirtintus darbo grafikus

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Įgalioti atsakingus asmenis kontroliuoti, kad darbuotojai dirbtų pagal patvirtintus darbo grafikus

Užtikrinti, kad darbuotojai būtų įspėjami apie darbo grafiko pakeitimus prieš 2 (dvi) darbuotojo darbo dienas

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Užtikrinti, kad darbuotojai būtų įspėjami apie darbo grafiko pakeitimus prieš 2 (dvi) darbuotojo darbo dienas

Nustatyti darbuotojų darbo laiko normą

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Nustatyti darbuotojų darbo laiko normą

1.1.3.2 Darbo grafikai sudaromi tinkamai

Darbo (pamainų) grafikai pranešami darbuotojams ne vėliau kaip prieš septynias dienas iki jų įsigaliojimo. Jie gali būti keičiami tik nuo darbdavio valios nepriklausančiais atvejais, įspėjus darbuotoją prieš dvi darbuotojo darbo dienas. Darbo (pamainų) grafikus tvirtina administracija, darbo (pamainų) grafikų derinimo tvarką suderinusi su darbo taryba*, o kai jos nėra, – su darbdavio lygmeniu veikiančia profesine sąjunga, arba kolektyvinėje sutartyje nustatyta tvarka.

Darbdavys privalo užtikrinti tolygų darbuotojų keitimąsi pamainomis.

* Darbo taryba darbdavio iniciatyva privalo būti sudaryta, kai vidutinis darbdavio darbuotojų skaičius yra dvidešimt ir daugiau darbuotojų.

Suminė darbo laiko apskaita įvedama esant būtinumui, įvykdžius informavimo ir konsultavimo procedūrą su darbo taryba ir atsižvelgus į darbdavio lygmeniu veikiančios profesinės sąjungos nuomonę. Jeigu nustatyta suminė darbo laiko apskaita, dirbama darbo (pamainų) grafikuose nurodytu laiku, laikantis nustatytų maksimaliojo darbo laiko reikalavimų.

Nuorodos į teisės aktus

Lietuvos Respublikos darbo kodeksas, 115 str. 1-2 d. ([TAR, 2016-09-19, Nr. 23709](#))

Užtikrinti, kad darbo grafikai būtų sudaromi tinkamai

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Užtikrinti, kad darbo grafikai būtų sudaromi tinkamai

Suderinti darbo grafikų derinimo tvarką su darbo taryba ar profesine sąjunga

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Suderinti darbo grafikų derinimo tvarką su darbo taryba ar profesine sąjunga

Užtikrinti garantijas asmenims auginantiems vaikus iki atitinkamo amžiaus pasirinkti darbo pamainas

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Užtikrinti garantijas asmenims auginantiems vaikus iki atitinkamo amžiaus pasirinkti darbo pamainas

1.1.3.3 Laikomasi reikalavimo neviršyti maksimalios viršvalandžių trukmės

Darbuotojo **darbo laiko norma yra 40 valandų per savaitę**, nebent darbo teisės normos darbuotojui nustato sutrumpintą darbo laiko normą arba šalys susitaria dėl ne viso darbo laiko.

Per **7 (septynių) paeiliui einančių kalendorinių dienų laikotarpį negali būti dirbama ilgiau kaip 8 (aštuonias) valandas viršvalandžių**, nebent darbuotojas savo sutikimą dirbti iki 12 (dvylikos) valandų viršvalandžių per savaitę išreikštų raštu.

Tokiais atvejais negali būti pažeista maksimali vidutinė 48 (keturiasdešimt aštuonių) valandų darbo laiko trukmė per savaitę, skaičiuojant per apskaitinį laikotarpį (3 mėnesiai).

Maksimali viršvalandžių trukmė per metus – 180 (vienas šimtas aštuoniasdešimt) valandų.

Kolektyvinėje sutartyje gali būti susitarta dėl ilgesnės viršvalandžių trukmės.

Dirbant viršvalandžius, negali būti pažeisti maksimaliojo darbo laiko ir minimaliojo poilsio laiko reikalavimai.

Nuorodos į teisės aktus

Lietuvos Respublikos darbo kodeksas 112 str. 3 d.; 119 str. ([TAR, 2016-09-19, Nr. 23709](#))

Užtikrinti, kad nebūtų viršijamas 48 val. per savaitę darbo laikas

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Užtikrinti, kad nebūtų viršijamas 48 val. per savaitę darbo laikas

Esant poreikiui dirbti viršvalandžius, gauti darbuotojo sutikimą

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Esant poreikiui dirbti viršvalandžius, gauti darbuotojo sutikimą

1.1.3.4 Viršvalandinis darbas, darbas naktį, švenčių ir poilsio dienomis yra tinkamai apskaitomas bei apmokamas

Darbdavys privalo tvarkyti darbuotojų, dirbančių pagal suminę darbo laiko apskaitą, darbuotojų, dirbančių naktį, ir darbuotojų, dirbančių nenumatytos apimties darbą, darbo laiko apskaitą.

Darbdavys privalo įtraukti į darbo laiko apskaitą darbuotojo faktiškai dirbtus:

- 1) viršvalandžius;
- 2) darbo laiką švenčių dieną;
- 3) darbo laiką poilsio dieną, jeigu jis nenumatytas pagal grafiką;
- 4) darbo laiką naktį.

Darbo laiko apskaita tvarkoma darbdavio patvirtintos formos darbo laiko apskaitos žiniaraščiuose, kurie gali būti pildomi ir saugomi elektroniniu būdu.

Darbuotojas turi teisę susipažinti su savo darbo laiko apskaita ir reikalauti neatlygintinai gauti darbo laiko apskaitos žiniaraščio išrašą.

Už darbą poilsio dieną, kuri nenumatyta pagal darbo (pamainos) grafiką, mokamas **ne mažesnis kaip dvigubas** darbuotojo darbo užmokestis.

Už darbą švenčių dieną mokamas ne mažesnis kaip dvigubas darbuotojo darbo užmokestis.

Už darbą naktį mokamas ne mažesnis kaip pusantro darbuotojo darbo užmokesčio dydžio užmokestis.

Už viršvalandinį darbą mokamas ne mažesnis kaip pusantro darbuotojo darbo užmokesčio dydžio užmokestis. Už viršvalandinį darbą poilsio dieną, kuri nenustatyta pagal darbo (pamainos) grafiką, ar viršvalandinį darbą naktį mokamas ne mažesnis kaip dvigubas darbuotojo darbo užmokestis, o už viršvalandinį darbą švenčių dieną – ne mažesnis kaip du su puse darbuotojo darbo užmokesčio dydžio užmokestis.

Darbuotojo prašymu darbo poilsio ar švenčių dienomis laikas ar viršvalandinio darbo laikas, padauginti Darbo kodekso 144 straipsnio 1–4 dalyse nustatyto atitinkamo dydžio, gali būti pridedami prie kasmetinių atostogų laiko.

Nuorodos į teisės aktus

Lietuvos Respublikos darbo kodeksas, 120 str., 144 str. ([TAR, 2016-09-19, Nr. 23709](#))

Apmokėti darbuotojams už viršvalandinį darbą teisės aktų nustatyta tvarka

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Apmokėti darbuotojams už viršvalandinį darbą teisės aktų nustatyta tvarka

Kompensuoti darbuotojams už darbą švenčių ir poilsio dienomis Darbo kodekso 144 str. nustatyta tvarka

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Kompensuoti darbuotojams už darbą švenčių ir poilsio dienomis Darbo kodekso 144 str. nustatyta tvarka

Užtikrinti, kad viršvalandinis darbas būti skiriamas tik gavus rašytinį

darbuotojo sutikimą

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Užtikrinti, kad viršvalandinis darbas būti skiriamas tik gavus rašytinį darbuotojo sutikimą

Apmokėti darbuotojams už darbą naktį teisės aktų nustatyta tvarka

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Apmokėti darbuotojams už darbą naktį teisės aktų nustatyta tvarka

1.1.3.5 Darbo metu yra numatytos pertraukos (pailsėti ir pavalgyti, specialios)

Pertrauka pailsėti ir pavalgyti.

Pertraukų trukmę, jų pradžią, pabaigą ir kitas sąlygas nustato darbo teisės normos ir darbo dienos (pamainų) grafikai.

Pertrauka pailsėti ir pavalgyti.

Ne vėliau kaip po 5 (penkių) valandų darbo darbuotojams turi būti suteikta pietų pertrauka, skirta pailsėti ir pavalgyti. Šios pertraukos trukmė negali būti trumpesnė negu 30 (trisdešimt) minučių ir ne ilgesnė kaip 2 (dvi) valandos, nebent šalys susitaria dėl suskaidytos darbo dienos laiko režimo.

Specialios pertraukos.

Per darbo dieną (pamainą) darbuotojui suteikiamos fiziologinės pertraukos pagal darbuotojo poreikį ir specialios pertraukos, dirbant lauko sąlygomis (lauke arba nešildomose patalpose), profesinės rizikos sąlygomis, taip pat dirbant sunkų fizinį ar didelės protinės įtampos reikalaujantį darbą.

Specialių pertraukų, numatytų Darbo kodekso 122 straipsnio 2 dalies 1 punkte, trukmę per darbo dieną (pamainą) ir jų nustatymo sąlygas nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė.

Nuorodos į teisės aktus

Lietuvos Respublikos darbo kodeksas, 122 str. ([TAR, 2016-09-19, Nr. 23709](#))

Numatyti pertraukas pailsėti ir pavalgyti praėjus pusei darbo dienos (pamainos) laiko, bet ne vėliau kaip po 5 darbo valandų

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Numatyti pertraukas pailsėti ir pavalgyti praėjus pusei darbo dienos (pamainos) laiko, bet ne vėliau kaip po 5 darbo valandų

Numatyti papildomas ir specialias pertraukas atsižvelgiant į konkrečias darbo sąlygas

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Numatyti papildomas ir specialias pertraukas atsižvelgiant į konkrečias darbo sąlygas

1.1.3.6 Yra sudarytos tinkamos sąlygos darbuotojams pavalgyti

Darbuotojams, atliekantiems darbus, kurių metu dėl gamybos sąlygų negalima daryti pertraukos pailsėti ir pavalgyti, turi būti suteikiama galimybė pavalgyti darbo laiku.

Darbdavys privalo pasirūpinti, kad darbuotojams būtų sudarytos sąlygos pailsėti ir pavalgyti.

Per pietų pertrauką darbuotojas gali palikti darbovietę.

Ši pertrauka neįskaitoma į darbo laiką.

Pertraukos pailsėti ir pavalgyti pradžia, pabaiga ir kitas sąlygas nustato darbo tvarkos taisyklės, darbo grafikas, kolektyvinė ir darbo sutartis.

Nuorodos į teisės aktus

Lietuvos Respublikos darbo kodeksas, 122 str. 2 - 3d. ([TAR, 2016-09-19, Nr. 23709](#))

Darbo tvarkos taisyklėse ar darbo grafike numatyti pertrauką /-as pailsėti ir pavalgyti

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Darbo tvarkos taisyklėse ar darbo grafike numatyti pertrauka/-as pailsėti ir pavalgyti

Įrengti virtuvę arba valgymo patalpą

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Įrengti virtuvę arba valgymo patalpą

1.1.3.7 Nuotolinis darbas organizuojamas tinkamai

Nuotolinis darbas yra darbo organizavimo forma arba darbo atlikimo būdas, kai darbuotojas jam priskirtas darbo funkcijas ar jų dalį visą arba dalį darbo laiko su darbdaviu suderinta tvarka reguliariai atlieka nuotoliniu būdu, tai yra sulygoje darbo sutarties šalims priimtinoje kitoje, negu darbovietė yra, vietoje.

Nuotolinio darbo atveju darbuotojo dirbtas laikas apskaičiuojamas darbdavio nustatyta tvarka. Savo darbo laiką darbuotojas skirsto savo nuožiūra, nepažeisdamas maksimaliųjų darbo ir minimaliųjų poilsio laiko reikalavimų.

Skiriant dirbti nuotoliniu būdu, raštu nustatomi darbo vietos reikalavimai (jeigu tokie keliami), darbui suteikiamos naudoti darbo priemonės, aprūpinimo jomis tvarka, naudojimosi darbo priemonėmis taisyklės, taip pat nurodomas darbovietės padalinys, skyrius ar atsakingas asmuo, kuriam darbuotojas turi atsiskaityti už atliktą darbą darbdavio nustatyta tvarka.

Nuorodos į teisės aktus

Lietuvos Respublikos darbo kodeksas 52 str. ([TAR, 2016-09-19, Nr. 23709](#))

Raštu nustatyti darbo vietos reikalavimus (jeigu tokie keliama), darbui suteikiamas naudoti darbo priemonės, aprūpinimo jomis tvarką, naudojimosi darbo priemonėmis taisyklės

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Raštu nustatyti darbo vietos reikalavimus (jeigu tokie keliama), darbui suteikiamas naudoti darbo priemonės, aprūpinimo jomis tvarką, naudojimosi darbo priemonėmis taisyklės

Sudaryti sąlygas nuotolinį darbą dirbantiems darbuotojams bendrauti ir bendradarbiauti su kitais darbuotojais ir darbuotojų atstovais, gauti iš darbdavio informaciją.

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Sudaryti sąlygas nuotolinį darbą dirbantiems darbuotojams bendrauti ir bendradarbiauti su kitais darbuotojais ir darbuotojų atstovais, gauti iš darbdavio informaciją.

Užtikrinti, kad nuotolinio darbo sutartims, sudarytoms iki Darbo kodekso įsigaliojimo, būtų taikomos terminuotų ar neterminuotų darbo sutarčių nuostatos ir nuotolinį darbą reglamentuojančios Darbo kodekso nuostatos.

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Užtikrinti, kad nuotolinio darbo sutartims, sudarytoms iki Darbo kodekso įsigaliojimo, būtų taikomos terminuotų ar neterminuotų darbo sutarčių nuostatos ir nuotolinį darbą reglamentuojančios Darbo kodekso nuostatos.

1.1.4 Įgūdžiai ir mokymas

1.1.4.1 Darbdavys (darbdavį atstovaujantis asmuo) mokomas ir jo žinios tikrinamos nustatyta tvarka

Darbdaviui atstovaujantis asmuo gali pats atlikti arba pavesti darbdavio įgaliotam asmeniui darbuotojų saugai ir sveikatai atlikti įmonės DSS tarnybos funkcijas, kai įmonė vykdo veiklą, nurodytą **Įmonių darbuotojų saugos ir sveikatos tarnybų pavyzdinių nuostatų 3 priede (Nesusijusio su apgyvendinimu socialinio darbo veikla Q sekcija), ir įmonės darbuotojų skaičius neviršija 49.**

Darbdaviui atstovaujantį asmenį, prieš jam pradėdant eksploatuoti įmonę, moko profesinio mokymo teikėjas pagal, atsižvelgiant į darbdaviui atstovaujantį asmens mokymo temas, parengtą profesinio mokymo programą, arba darbdaviui atstovaujantis asmuo mokosi savarankiškai pagal darbdaviui atstovaujantį asmens mokymo temas.

Darbdaviui atstovaujantį asmens žinias darbuotojų saugos ir sveikatos klausimais privalomai tikrina Valstybinė darbo inspekcija.

Nuorodos į teisės aktus

Lietuvos Respublikos darbuotojų saugos ir sveikatos įstatymas, 26 str. 1 d. ([Žin., 2003, Nr. 70-3170](#));

Įmonių darbuotojų saugos ir sveikatos tarnybų pavyzdiniai nuostatai, 8.3 p., 3 priedas ([Žin., 2011, Nr. 69-3307](#));

Mokymo ir žinių darbuotojų saugos ir sveikatos klausimais tikrinimo bendrieji nuostatai, 4 - 7 p. ([TAR, 2017-06-06, Nr. 9594](#))

Organizuoti darbdavio (darbdavio atstovaujantį asmens) mokymą ir žinių tikrinimą DSS klausimais

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Organizuoti darbdavio (darbdavio atstovaujančio asmens) mokymą ir žinių tikrinimą DSS klausimais

1.1.4.2 DSS specialistas (-ai) yra mokomas ir jo žinios DSS klausimais yra tikrinamos nustatyta tvarka

Asmuo, norintis dirbti **DSS specialistu** turi turėti:

1. aukštąjį universitetinį išsilavinimą pagal specialias darbuotojų saugos ir sveikatos mokymo programas arba
2. aukštąjį universitetinį ar aukštąjį koleginį išsilavinimą arba jam prilygintą išsilavinimą ir:
 - 2.1. iki 2017-06-30 išduotą pažymėjimą, patvirtinantį gebėjimą dirbti DSS specialistu konkrečios (konkrečių) ekonominės veiklos rūšies (rūšių) įmonėse, arba
 - 2.2. nuo 2017-07-01 jų žinios darbuotojų saugos ir sveikatos klausimais turi būti patikrintos Valstybinėje darbo inspekcijoje Mokymo ir žinių darbuotojų saugos ir sveikatos klausimais tikrinimo bendrųjų nuostatų nustatyta tvarka.

DSS specialistus moko profesinio mokymo teikėjas pagal atskiroms ekonominės veikloms sritims parengtas profesinio mokymo programas.

Tuo atveju, kai darbdavys pats vykdo DSS tarnybos funkcijas (yra apmokytas ir jo žinios patikrintos teisės aktuose nustatyta tvarka), žymėkite - **Taip**.

Tuo atveju, kai yra samdoma įmonė ar fizinis asmuo, vykdamas DSS tarnybos funkcijas, būtina įsitikinti, jos DSS specialistas atitinka teisės aktuose nustatytus kvalifikacinius reikalavimus, tuomet žymėkite - **Taip**.

Nuorodos į teisės aktus

Lietuvos Respublikos darbuotojų saugos ir sveikatos įstatymas, 12 str. 1 d. ([Žin., 2003, Nr. 70-3170](#));

Kvalifikaciniai reikalavimai darbuotojų saugos ir sveikatos specialistams, darbuotojų saugos ir sveikatos tarnybos darbuotojų saugos ir sveikatos specialistams, juridinio asmens darbuotojų saugos ir sveikatos specialistams ar fiziniams asmenims, atliekantiems darbuotojų saugos ir sveikatos tarnybos funkcijas ar jų dalį aprašas, 1.1 p. ([TAR, 2016-02-02, Nr. 2060](#));

Mokymo ir žinių darbuotojų saugos ir sveikatos klausimais tikrinimo bendrieji nuostatai, 2.1 p., 5 - 6 p. ([TAR, 2017-06-06, Nr. 9594](#))

Organizuoti DSS specialisto (-ų) mokymą DSS klausimais nustatyta tvarka

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Organizuoti DSS specialisto (-ų) mokymą DSS klausimais nustatyta tvarka

Priimti į darbą DSS specialistą, kurio žinios DSS klausimais yra patikrintos

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Priimti į darbą DSS specialistą, kurio žinios DSS klausimais yra patikrintos

1.1.4.3 DSS specialisto kompetencija yra tobulinama

Darbdaviui atstovaujantis asmuo, atliekantis DSS tarnybos funkcijas, darbdavio įgaliotas asmuo, kuriam pavesta atlikti DSS tarnybos funkcijas, DSS specialistas kompetenciją tobulina kursuose, seminaruose ar praktiniuose mokymuose darbuotojų saugos ir sveikatos klausimais, kuriuos rengia valstybės institucijos ir įstaigos, profesinio mokymo teikėjai.

Darbdavių įgaliotus asmenis, kuriems pavesta atlikti DSS tarnybos funkcijas, DSS specialistus tobulinti kompetencijos siunčia darbdavys.

Kompetencijos tobulinimo trukmė per 5 metus turi būti ne trumpesnė kaip 50

valandų.

Kompetencijos tobulinimas pažymimas valstybės institucijų ir įstaigų, profesinio mokymo teikėjų išduotuose kursų, seminarų ar praktinių mokymų darbuotojų saugos ir sveikatos klausimais baigimo pažymėjimuose.

Nuorodos į teisės aktus

Mokymo ir žinių darbuotojų saugos ir sveikatos klausimais tikrinimo bendrieji nuostatai, 7 p. ([TAR, 2017-06-06, Nr. 9594](#))

Suteikti galimybę DSS specialistui kelti kvalifikaciją

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Suteikti galimybę DSS specialistui kelti kvalifikaciją

Sudaryti galimybę DSS specialistams nuolatos tobulinti kvalifikacija kursuose, seminaruose

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Sudaryti galimybę DSS specialistams nuolatos tobulinti kvalifikacija kursuose, seminaruose

1.1.4.4 Darbuotojai yra mokomi ir instruktuojami apie esamus ir galimus pavojus jų darbo vietoje

Darbdavys privalo organizuoti mokymus ir informuoti darbuotojus apie visus esančius ir galimus pavojus jų darbo vietoje. Darbdavys negali reikalauti, kad darbuotojas pradėtų darbą įstaigoje, jeigu jis neinstrukuotas saugiai dirbti jam pavestą darbą.

Darbdavys turi mokyti socialinius darbuotojus ir jų padėjėjus dirbančius su šeimomis ar asmenimis, patiriančiais socialinę riziką, bei asmenimis, turinčiais psichinių sutrikimų, taip pat darbuotojus, tvarkančius krovinius rankomis, dirbančius su cheminiais preparatais.

Nuorodos į teisės aktus

Lietuvos Respublikos darbuotojų saugos ir sveikatos įstatymas, 27 str. 1 d., 27 str. 5 d. ([Žin., 2003, Nr. 70-3170](#))

Nustatyti mokymo ir instruktavimo tvarką

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Nustatyti mokymo ir instruktavimo tvarką

Mokyti ir instrukuoti darbuotojus apie esamus ir galimus pavojus jų darbo vietoje

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Mokyti ir instrukuoti darbuotojus apie esamus ir galimus pavojus jų darbo vietoje
Mokymo tvarką nustato darbdavys

Paskirti atsakingą asmenį už naujų darbuotojų savalaikį mokymą ir instruktavimą

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Paskirti atsakingą asmenį už naujų darbuotojų savalaikį mokymą ir instruktavimą

1.1.4.5 Darbuotojai, vairuojantys transporto priemones darbo reikmėms, turi reikiamos kategorijos vairuotojo pažymėjimą

Teisė vairuoti motorines transporto priemones suteikiama Lietuvos Respublikoje gyvenantiems, ne jaunesniems kaip LR saugaus eismo automobilių keliais įstatyme nustatyto amžiaus asmenims, kurių sveikatos būklė yra tinkama vairuoti tam tikros kategorijos motorinę transporto priemonę, mokantiems KET, išmanantiems kitus teisės

aktus, reglamentuojančius kelių eismą, mokantiems vairuoti, nustatyta tvarka išlaikiusiems egzaminus ir turintiems vairuotojo pažymėjimą.

Nuorodos į teisės aktus

Lietuvos Respublikos darbuotojų saugos ir sveikatos įstatymas, 27 str. ([Žin., 2003, Nr. 70-3170](#));

Lietuvos Respublikos saugaus eismo automobilių keliais įstatymas, 22 str. 1 d. ([Žin., 2000, Nr. 92-2883](#))

Sudaryti darbuotojų, galinčių vairuoti transporto priemones darbo reikmėms, sąrašą

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Sudaryti darbuotojų, galinčių vairuoti transporto priemones darbo reikmėms, sąrašą

Nustatyti darbuotojų, vairuojančių transporto priemones darbo reikmėms, kontrolės tvarką

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Nustatyti darbuotojų, vairuojančių transporto priemones darbo reikmėms, kontrolės tvarką

1.1.4.6 Darbuotojai mokomi higienos įgūdžių

Socialiniai darbuotojai dirbantys suaugusių asmenų socialinės globos įstaigose, vaikų socialinės globos įstaigose, socialiniai pedagogai, individualios priežiūros personalas turi būti mokomi higienos įgūdžių.

Privalomasis higienos įgūdžių mokymas – mokymas, kuriuo siekiama suteikti higienos žinių ir formuoti įgūdžius, padedančius apsaugoti gyventojų bei sveikatos apsaugos ministro patvirtintame Asmenų, kuriems privalomas sveikatos ir (ar) pirmosios pagalbos mokymas, profesijų ir veiklos sričių sąraše esančių asmenų sveikatą.

Prieš pradėdant dirbti turi būti mokoma pagal Privalomąją higienos įgūdžių mokymo bendrąją programą ir pagal Privalomąsias higienos įgūdžių mokymo specialiąsias programas H1 (dirbantys su asmenimis iki 18 metų) ir H2 (dirbantys su suaugusiais).

Mokymų bei šių mokymų metu įgytų sveikatos žinių ir įgūdžių atestavimo tvarką nustato "Privalomųjų pirmosios pagalbos, higienos įgūdžių, alkoholio, narkotinių ir psichotropinių ar kitų psichiką veikiančių medžiagų vartojimo poveikio žmogaus sveikatai mokymų ir atestavimo tvarkos aprašas".

Nuorodos į teisės aktus

Privalomųjų pirmosios pagalbos, higienos įgūdžių, alkoholio, narkotinių ir psichotropinių ar kitų psichiką veikiančių medžiagų vartojimo poveikio žmogaus sveikatai mokymų ir atestavimo tvarkos aprašas ir Asmenų, kuriems privalomas sveikatos ir (ar) pirmosios pagalbos mokymas, profesijų ir veiklos sričių sąrašas, Mokymo programų kodai ir mokymo periodiškumas, ([Žin., 2008, Nr. 14-490](#))

Nustatyti darbuotojus, kuriems yra privalomi higienos įgūdžių mokymai

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Nustatyti darbuotojus, kuriems yra privalomi higienos įgūdžių mokymai

Organizuoti higienos įgūdžių mokymus

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Organizuoti higienos įgūdžių mokymus

Organizuoti higienos įgūdžių mokymus naujiems darbuotojams

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Organizuoti higienos įgūdžių mokymus naujiems darbuotojams

1.1.4.7 Darbuotojai, atsižvelgiant į juos veikiančius kenksmingus ir (ar) pavojingus veiksnius, yra mokomi

Kai darbuotojui nepakanka profesinių įgūdžių ir instruktuojančios sutelktų žinių, kad jis galėtų saugiai dirbti ir nebūtų pakenkta jo sveikatai, darbdaviui atstovaujantis asmuo arba darbdavio įgaliotas asmuo, **atsižvelgdamas į darbuotoją veikiančius kenksmingus ir (ar) pavojingus veiksnius**, organizuoja darbuotojo mokymą darbo vietoje, įmonėje ar mokyklose, mokymo įstaigose, kurios vykdo mokymą vadovaudamosi Mokymo ir žinių darbuotojų saugos ir sveikatos klausimais tikrinimo bendraisiais nuostatais. Instruktavimas ir mokymas vykdomas darbuotojo darbo laiku, **atnaujinamas pasikeitus ar atsiradus naujai profesinei rizikai ir prireikus kartojamas**.

Mokymo ir žinių iš darbuotojų saugos ir sveikatos srities patikrinimo bei šių darbų saugaus atlikimo tvarką nustato darbdavys, išskyrus atvejus, kai įstatymai ar kiti norminiai teisės aktai nustato kitokią šių darbuotojų mokymo, žinių tikrinimo bei saugaus darbų atlikimo tvarką.

Tai gali būti krovinių tvarkymas rankomis, darbas su pavojingomis cheminėmis medžiagomis ir preparatais ir kt.

Nuorodos į teisės aktus

Lietuvos Respublikos darbuotojų saugos ir sveikatos įstatymas, 27 str. 1 d. ([Žin., 2003, Nr. 70-3170](#));

Mokymo ir žinių darbuotojų saugos ir sveikatos klausimais tikrinimo bendrieji nuostatai, 12 p. ([TAR, 2017-06-06, Nr. 9594](#))

Mokyti darbuotojus atsižvelgiant į juos veikiančius kenksmingus ir (ar) pavojingus veiksnius

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Mokyti darbuotojus atsižvelgiant į juos veikiančius kenksmingus ir (ar) pavojingus veiksnius

Nustatyti darbuotojus, kuriems nepakanka profesinių įgūdžių

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Nustatyti darbuotojus, kuriems nepakanka profesinių įgūdžių

Mokyti darbuotojus, kaip praktiškai taikyti DSS žinias jų darbo vietoje

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Mokyti darbuotojus, kaip praktiškai taikyti DSS žinias jų darbo vietoje

1.1.5 Įvykiai darbe ir profesinės ligos

1.1.5.1 Įmonėje yra registruojami ir tiriama įvykiai darbe

Įvykis darbe, dėl kurio darbuotojas patiria žalą sveikatai – įvykis, įskaitant eismo įvykį, dėl kurio darbuotojas patiria žalą sveikatai arba dėl kurio darbuotojas miršta, nustatyta tvarka tiriama nustatant jo priežastinį ryšį su darbu ir pripažįstamas ar nepripažįstamas nelaimingu atsitikimu darbe. Atliekant įvykio darbe, dėl kurio darbuotojas patiria žalą sveikatai, tyrimą, nustatomos jo aplinkybės ir priežastys bei nurodomos priemonės panašių įvykių priežastims pašalinti. Įvykį darbe, dėl kurio darbuotojas patiria žalą sveikatai, išskyrus tą, kurį **tiria Valstybinė darbo inspekcija, nelaimingą atsitikimą pakeliui į darbą ar iš darbo tiria darbdaviui atstovaujantis asmens įsakymu ar kitu tvarkomuoju dokumentu patvirtinta dvišalė komisija, sudaryta iš darbdavio atstovo (atstovų), kurį (kuriuos) skiria darbdaviui atstovaujantis asmuo, ir darbuotojų atstovo (atstovų) saugai ir sveikatai**. Įmonėje įvykiai darbe, nelaimingi atsitikimai darbe ir nelaimingi atsitikimai pakeliui į darbą ar iš darbo registruojami įvykių darbe, nelaimingų atsitikimų

darbe, nelaimingų atsitikimų pakeliui į darbą ar iš darbo aktų registravimo žurnale (Nelaimingų atsitikimų darbe tyrimo ir apskaitos nuostatų 5 priedas).

Nuorodos į teisės aktus

Lietuvos Respublikos darbuotojų saugos ir sveikatos įstatymas, 2 str. 15 d., 44 str. 1-2 d. ([Žin., 2003, Nr. 70-3170](#)); Nelaimingų atsitikimų darbe tyrimo ir apskaitos nuostatai, 66 p., 5 priedas, ([TAR, 2014-09-03, Nr. 913](#))

Informuoti darbuotojus apie pareigą nedelsiant pranešti darbdaviui apie įvykį darbe ar nelaimingą atsitikimą pakeliui į darbą ar iš darbo

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Informuoti darbuotojus apie pareigą nedelsiant pranešti darbdaviui apie įvykį darbe ar nelaimingą atsitikimą pakeliui į darbą ar iš darbo

Nustatyti įvykių darbe registravimo ir tyrimo tvarką

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Nustatyti įvykių darbe registravimo ir tyrimo tvarką

Registruoti įvykius darbe Įvykių darbe, nelaimingų atsitikimų darbe, nelaimingų atsitikimų pakeliui į darbą ar iš darbo aktų registravimo žurnale

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Registruoti įvykius darbe Įvykių darbe, nelaimingų atsitikimų darbe, nelaimingų atsitikimų pakeliui į darbą ar iš darbo aktų registravimo žurnale

Užtikrinti, kad visi įvykiai darbe būtų užregistruoti ir ištirti nustatyta tvarka

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Užtikrinti, kad visi įvykiai darbe būtų užregistruoti ir ištirti nustatyta tvarka

1.1.5.2 Įmonėje yra tiriami incidentai

Incidentas –su darbu susijęs įvykis, dėl kurio darbuotojas nepatiria žalos sveikatai.

Siekiant išvengti nelaimingų atsitikimų darbe, svarbu, kad visi įmonėje įvykę incidentai būtų ištirti, nustatytos jų priežastys, bei imtasi prevencinių priemonių.

Incidentas tiriamas ir registruojamas įmonės darbo tvarkos taisyklėse nustatyta tvarka. Tiriant incidentus turi dalyvauti darbuotojų atstovai saugai ir sveikatai.

Nuorodos į teisės aktus

Lietuvos Respublikos darbuotojų saugos ir sveikatos įstatymas, 2 str. 14 d., 44 str. 1 d. ([Žin., 2003, Nr. 70-3170](#))

Nustatyti incidentų tyrimo tvarką

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Nustatyti incidentų tyrimo tvarką

Ištirti visus darbo vietose įvykstančius incidentus

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Ištirti visus darbo vietose įvykstančius incidentus

Informuoti darbuotojus apie pranešimo apie incidentus ir jų tyrimo svarbą

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Informuoti darbuotojus apie pranešimo apie incidentus ir jų tyrimo svarbą

1.1.5.3 Įvykį darbe pripažinus nelaimingu atsitikimu darbe ar nustačius profesinę ligą yra numatomos ir įgyvendinamos prevencinės priemonės

Nelaimingas atsitikimas darbe – įvykis darbe, įskaitant eismo įvykį, atliekant darbo funkcijas ar būnant darbo vietoje, dėl kurio darbuotojas patiria žalą sveikatai ir netenka darbingumo nors vienai dienai arba dėl kurio darbuotojas miršta, nustatyta tvarka iširtas ir pripažintas nelaimingu atsitikimu darbe.

Darbdavio pareigos: 1. įgyvendinti nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų prevencines priemones; 2. pavesti padalinio vadovui koordinuoti tokių prevencinių priemonių įgyvendinimą, ir kontroliuoti, kaip įmonės darbuotojai laikosi darbuotojų saugos ir sveikatos reikalavimų; 3. pavesti darbdavio įgaliotiems asmenims įgyvendinti nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų prevencines priemones, kurios yra bendros padaliniams ir įmonei.

Nuorodos į teisės aktus

Lietuvos Respublikos darbuotojų saugos ir sveikatos įstatymas, 2 str. 21 d.- 22d.; 32 str. 2 d. ([Žin., 2003, Nr. 70-3170](#))

Įvykus nelaimingam atsitikimui darbe, numatyti prevencines priemones

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Įvykus nelaimingam atsitikimui darbe, numatyti prevencines priemones

Įvykus nelaimingam atsitikimui darbe, užtikrinti numatytų prevencinių priemonių įgyvendinimą

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Įvykus nelaimingam atsitikimui darbe, užtikrinti numatytų prevencinių priemonių įgyvendinimą

Įvykus nelaimingam atsitikimui darbe, informuoti darbuotojus apie įvykio priežastis, numatytas ir įgyvendintas prevencines priemones

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Įvykus nelaimingam atsitikimui darbe, informuoti darbuotojus apie įvykio priežastis, numatytas ir įgyvendintas prevencines priemones

Nustačius profesinę ligą, numatyti ir įgyvendinti prevencines priemones

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Nustačius profesinę ligą, numatyti ir įgyvendinti prevencines priemones

Organizuoti nelaimingo atsitikimo darbe tyrimą (sudaryti komisiją ir t.t.)

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Organizuoti nelaimingo atsitikimo darbe tyrimą (sudaryti komisiją ir t.t.)

1.1.5.4 Apie įvykius darbe, dėl kurių darbuotojas mirė arba per kuriuos buvo sunkiai pakenkta darbuotojo sveikatai, yra nedelsiant pranešama VDI

Darbdaviui atstovaujantis asmuo ar darbdavio įgaliotas asmuo nedelsdami privalo pranešti atitinkamai teritorinei prokuratūrai ir Valstybinei darbo inspekcijai apie visus įvykius darbe, dėl kurių darbuotojas mirė arba per kuriuos buvo sunkiai pakenkta darbuotojo sveikatai.

Ūmių profesinių ligų, dėl kurių darbuotojas mirė, atvejais darbdaviui atstovaujantis asmuo ar darbdavio įgaliotas asmuo nedelsdami privalo pranešti ir visuomenės sveikatos centrui apskrityje.

Pranešimų apie įvykius darbe, dėl kurių darbuotojai patiria žalą sveikatai, nelaimingus atsitikimus pakeliui į darbą ar iš darbo, profesines ligas ir jų registravimo tvarka nustatoma atitinkamai Nelaimingų atsitikimų darbe tyrimo ir apskaitos nuostatuose, Profesinių ligų tyrimo ir apskaitos nuostatuose.

Nuorodos į teisės aktus

Lietuvos Respublikos darbuotojų saugos ir sveikatos įstatymas, 43 str., 2d., 4 d. ([Žin., 2003, Nr.70-3170](#)) Nelaimingų atsitikimų darbe tyrimo ir apskaitos nuostatai, 9 p. ([TAR, 2014-09-03, Nr. 913](#))

Nustatyti pranešimų apie įvykius darbe, dėl kurių darbuotojas mirė arba per kuriuos buvo sunkiai pakenkta darbuotojo sveikatai, VDI tvarką

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Nustatyti pranešimų apie įvykius darbe, dėl kurių darbuotojas mirė arba per kuriuos buvo sunkiai pakenkta darbuotojo sveikatai, VDI tvarką

1.2 Reikalavimai patalpų įrengimui

1.2.1 Langai ir stoglangiai yra saugūs, lengvai atsidaro/užsidaro

Darbuotojai turi turėti galimybę saugiai atidaryti, uždaryti, reguliuoti bei fiksuoti langus, stoglangius ir vėdinimo įrenginius. Atverti langai ir stoglangiai neturi kelti pavojaus darbuotojams.

Nuorodos į teisės aktus

Darboviečių įrengimo bendrieji nuostatai, 23.1 p., 26.1 - 26.2 p. ([Žin., 1998, Nr.44-1224](#))

Reguliariai prižiūrėti ir valyti langus ir stoglangius

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Reguliariai prižiūrėti ir valyti langus ir stoglangius

Atlikti langų (stoglangių) atidarymo/uždarymo mechanizmų vizualinę apžiūrą

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Atlikti langų (stoglangių) atidarymo/uždarymo mechanizmų vizualinę apžiūrą

Suremontuoti langų (stoglangių) atidarymo/uždarymo mechanizmus

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Suremontuoti langų (stoglangių) atidarymo/uždarymo mechanizmus

1.2.2 Grindų danga yra tinkama (nėra duobių ir kliūčių)

Įstaigos grindys turi būti be duobių, pavojingų išgaubų, angų ir nuožulnumų. Grindims kloti gali būti naudojama PVC danga, linoleumas, parketlentės, grindų plytelės, kiliminė danga. Svarbiausia, kad grindų danga būtų tvirtai pritvirtinta, ir nesukeltų pavojaus darbuotojams paslysti, užsikabinti ir nugriūti.

Nuorodos į teisės aktus

Darboviečių įrengimo bendrieji nuostatai, 25.1 p. ([Žin., 1998, Nr. 44-1224](#))

Parinkti grindų dangą pagal patalpų naudojimo paskirtį

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Parinkti grindų dangą pagal patalpų naudojimo paskirtį

Pakeisti susidėvėjusią grindų dangą

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Pakeisti susidėvėjusią grindų dangą

1.2.3 Grindys yra neslidžios

Darboviečių grindys turi būti tvirtos, stabilios ir neslidžios. Grindys kartais būna slidžios dėl valymo, išlietų skysčių (pvz., vandens), iš lauko atnešto sniego, purvo. Jeigu ant grindų yra padėta kiliminė danga ar kita danga, ji turi būti tvirtai pritvirtinta.

Nuorodos į teisės aktus

Darboviečių įrengimo bendrieji nuostatai, 25.1 p. ([Žin., 1998, Nr.44-1224](#))

Palaikyti sausą grindų paviršių

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Palaikyti sausą grindų paviršių

Pakeisti slidžią grindų dangą

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Pakeisti slidžią grindų dangą

Vietose, kur kartais būna slidžios grindys, pastatyti įspėjamuosius ženklus

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Vietose, kur kartais būna slidžios grindys, pastatyti įspėjamuosius ženklus

Pritvirtinti grindų dangą

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Pritvirtinti grindų dangą

1.2.4 Darbuotojai gali saugiai patekti į visas su darbu susijusias vietas

Darbdavys projektuodamas ir įrengdamas darbo vietas turi pasirūpinti, kad darbuotojai galėtų saugiai patekti į visas su darbu susijusias vietas. Atsižvelgiant į vykdomų darbų pobūdį, darbo priemonės, baldai turi būti išdėstyti taip, kad darbuotojai galėtų laisvai ir saugiai judėti vykdydami savo darbinės funkcijas. Parenkant ir išdėstant įrangą, būtina įvertinti patalpų matmenis, vykdomus darbus.

Darbo vietos patalpose turi būti įrengtos taip, kad saugiai galėtų judėti ne tik darbuotojai, bet ir pacientai.

Nuorodos į teisės aktus

Darboviečių įrengimo bendrieji nuostatai, 4.1 p., 31.1 p., 31.2 p., 43.1 p. ([Žin., 1998, Nr.44-1224](#)); Darbo įrenginių naudojimo bendrieji nuostatai, 1 priedas, 2.16 p. ([Žin., 2000, Nr. 3-88](#))

Paskirti asmenis atsakingus už tvarkos palaikymą darbo vietose

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Paskirti asmenis atsakingus už tvarkos palaikymą darbo vietose

Įrenginius, baldus išdėstyti taip, kad darbuotojai galėtų saugiai patekti į visas su darbu susijusias vietas

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Įrenginius, baldus išdėstyti taip, kad darbuotojai galėtų saugiai patekti į visas su darbu susijusias vietas

Atlaisvinti praėjimus darbuotojų judėjimo zonos

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Atlaisvinti praėjimus darbuotojų judėjimo zonos

1.2.5 Neįgaliųjų darbuotojų reikmės yra tenkinamos

Jeigu įstaigoje dirba neįgalieji darbuotojai, darbovietės turi būti įrengtos atsižvelgiant į jų reikmes. Ši nuostata ypač svarbi įrengiant duris, judėjimo kelius, laiptus, praustuvus, tualetus, kuriais naudojasi darbuotojai su negalia, taip pat darbo vietoms, kuriose jie dirba.

Nuorodos į teisės aktus

Darboviečių įrengimo bendrieji nuostatai, 18.1-18.2 p. ([Žin., 1998, Nr.44-1224](#))

Įrengti laiptus tinkamus neįgaliesiems asmenims

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Įrengti laiptus tinkamus neįgaliesiems asmenims

Pritaikyti tualetu kambarius neįgaliesiems asmenims

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Pritaikyti tualetu kambarius neįgaliesiems asmenims

1.2.6 Stiklinės/permatomos durys, pertvaros yra saugios

Jeigu įstaigoje yra stiklinių, permatomų arba šviesą praleidžiančių durų ir pertvarų, būtina pasirūpinti jų saugumu. Permatomos arba šviesą praleidžiančios durys ir pertvaros bei šviesą praleidžiančios jų įsprūdės turi būti pagamintos iš saugios medžiagos arba apsaugotos nuo smūgių, kad darbuotojai nesusižeistų durims ar pertvaroms dūžtant. Permatomos durys, sienos, pertvaros turi būti tinkamai paženklintos aiškiai matomame lygyje.

Nuorodos į teisės aktus

Darboviečių įrengimo bendrieji nuostatai, 14.1 p., 27.2 p. ([Žin., 1998, Nr.44-1224](#))

Permatomas duris paženklinti aiškiai matomais ženklais ar užrašais akių lygyje

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Permatomas duris paženklinti aiškiai matomais ženklais ar užrašais akių lygyje

Stiklines/permatomas duris apklijuoti apsaugine plėvele

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Stiklines/permatomas duris apklijuoti apsaugine plėvele

1.2.7 Įstaigoje yra įrengta darbuotojų maitinimosi patalpa

Jeigu darbuotojų maitinimo negalima organizuoti kitais būdais (pavyzdžiui, netoliese nėra viešojo maitinimo įstaigų, darbdavys neorganizuoja transporto parvežti darbuotojus namo), įstaigoje turi būti įrengta darbuotojų maitinimosi patalpa – valgykla, bufetas ar valgymo kambarys.

Valgymo kambario plotas turi būti ne mažesnis kaip 12 kv. metrų. Valgymo kambarys gali būti sujungiamas su poilsio patalpomis.

Valgymo kambaryje turi būti praustuvė, maisto šildymo įrenginys, šaldytuvas, stalai ir kėdės.

Valgymo kambaryje turi būti tiekiamas šaltas ir karštas vanduo.

Nuorodos į teisės aktus

Buities, sanitarinių ir higienos patalpų įrengimo reikalavimų aprašas, 27-30 p. ([TAR, 2017-07-10, Nr. 11845](#))

Įrengti maitinimosi patalpą arba valgymo kambarį

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Įrengti maitinimosi patalpą arba valgymo kambarį

Nupirkti virtuvės reikmenis, kurie yra būtini virtuvei įrengti

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Nupirkti virtuvės reikmenis, kurie yra būtini virtuvei įrengti

Paskirti asmenis, atsakingus už švaros ir higienos palaikymą maitinimosi

patalpoje

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Paskirti asmenis, atsakingus už švaros ir higienos palaikymą maitinimo patalpoje

1.2.8 Yra įrengtos poilsio patalpos darbuotojams

Jeigu darbuotojams nėra galimybių pertraukų metu tinkamai ilsėtis patalpose, kuriose dirbama, turi būti įrengiamos poilsio patalpos ar vietos.

Poilsio patalpų plotas turi būti ne mažesnis kaip 0,9 kv. metro vienam darbuotojui. Poilsio patalpose turi būti stalų ir kėdžių su atramomis.

Poilsio patalpos turi būti įrengtos taip, kad nerūkantieji būtų apsaugoti nuo tabako dūmų.

Nuorodos į teisės aktus

Darboviečių įrengimo bendrieji nuostatai, 40.2-40.3 p. ([Žin., 1998, Nr.44-1224](#));

Buities, sanitarinių ir higienos patalpų įrengimo reikalavimų aprašas, 14 p., 16 p. ([TAR, 2017-07-10, Nr. 11845](#))

Įrengti poilsio patalpas

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Įrengti poilsio patalpas

Poilsio patalpose pastatyti baldus

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Poilsio patalpose pastatyti baldus

Poilsio patalpas aprūpinti geriamuoju vandeniu

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Poilsio patalpas aprūpinti geriamuoju vandeniu

1.2.9 Įstaigoje yra įrengtos sanitarinės patalpos darbuotojams

Prie darbo vietų turi būti įrengtas reikiamas kiekis atskirų sanitarinių įrenginių:

- vienas unitazas skiriamas 12 moterų;
- vienas unitazas ir vienas pisuaras skiriamas 18 vyrų;
- viena rankų praustuvė skiriama 48 vyrams arba moterims.

Jeigu pastatas daugiaaukštis, tualetai turi būti įrengti kiekviename aukšte.

Atstumas nuo darbo vietų patalpose iki tualetų turi būti ne didesnis kaip 75 m.

Tualete turi būti rankų praustuvė, asmens higienos priemonių (tualetinio popieriaus, muilo), vienkartiniai rankšluosčiai ar rankų džiovintuvas, atliekų surinkimo talpykla.

Moterims ir vyrams turi būti įrengti atskiri tualetai arba tam tikrais atvejais sudaryta galimybė tomis pačiomis patalpomis naudotis atskirai (skirtingu metu).

Atskiri tualetų kambariai darbuotojams gali būti neįrengti, jeigu laikantis "Buities, sanitarinių ir higienos patalpų įrengimo reikalavimų" sudarytos galimybės užtikrinti darbuotojų asmeninę higieną, fiziologinius poreikius kitomis priemonėmis (pavyzdžiui darbuotojai gali naudotis bendrosiomis pastato sanitarinėmis ir higienos patalpomis)

Nuorodos į teisės aktus

Buities, sanitarinių ir higienos patalpų įrengimo reikalavimų aprašas, 5-6 p., 11 p., 22-24 p. ([TAR, 2017-07-10, Nr. 11845](#));

Darboviečių įrengimo bendrieji nuostatai, 35.1-35.2 p. ([Žin., 1998, Nr.44-1224](#))

Įrengti praustuvus

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Įrengti praustuvus

Įrengti tualetų kambarį vyrams

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Įrengti tualetų kambarį vyrams

Įrengti tualetų kambarį moterims

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Įrengti tualetų kambarį moterims

Nuolat aprūpinti tualetų kambarius higienos priemonėmis

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Nuolat aprūpinti tualetų kambarius higienos priemonėmis

Įrengti vyrams ir moterims atskirus tualetų kambarius

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Įrengti vyrams ir moterims atskirus tualetų kambarius

1.2.10 Paviršiai su nuolydžiu yra saugūs

Patalpose ar patekimo į patalpas vietose esant paviršiams su nuolydžiu (pandusams) būtina imtis papildomų saugaus darbo užtikrinimo priemonių. Pandusai turi būti tvirtos konstrukcijos, jų paviršius atsparus atmosferos poveikiui, tinkamai prižiūrimas (laiku valomas, barstomas). Pandusai turi būti suprojektuoti ir įrengti taip, kad jais saugiai galėtų judėti darbuotojai ir pacientai, būtų išvengta paslydimų, kritimų. Vidaus pandusų nuolydis turi būti ne didesnis kaip 16 proc., o įrengtų lauke – ne didesnis kaip 10 proc.

Nuorodos į teisės aktus

Darboviečių įrengimo bendrieji nuostatai, 28 p. ([Žin., 1998, Nr. 44-1224](#))

Įrengti pandusus pagal nustatytus reikalavimus

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Įrengti pandusus pagal nustatytus reikalavimus

Atlikti pandusų atitikimo nustatytiems reikalavimams vertinimą

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Atlikti pandusų atitikimo nustatytiems reikalavimams vertinimą

Atlikti pandusų modernizavimą

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Atlikti pandusų modernizavimą

1.2.11 Visose darbo zonose yra tinkamas apšvietimas

Visose darbo zonose, kuriose dirba socialiniai darbuotojai, jų padėjėjai, turi būti užtikrintas pakankamas apšvietimas. Apšvietimo nebuvimas ar nepakankamas apšvietimas kelia pavojų darbuotojams nepastebėti rizikos veiksnių (pvz. laiptų pakopų, atsikišusių aštrių kampų ir kt.), kurie gali tapti nelaimingo atsitikimo priežastimi. Esant nepakankamam natūraliam apšvietimui, būtina įrengti dirbtinį apšvietimą, kad bendras apšvietimas atitiktų bendruosius reikalavimus nurodytus Lietuvos higienos normoje HN 98:2014 "Natūralus ir dirbtinis darbo vietų apšvietimas. Apšvietos ribinės vertės ir bendrieji matavimo reikalavimai".

Nuorodos į teisės aktus

Lietuvos higienos norma HN 98:2014 "Natūralus ir dirbtinis darbo vietų apšvietimas.

Apšvietos ribinės vertės ir bendrieji matavimo reikalavimai", ([TAR, 2014-05-06, Nr. 5119](#))

Sutvarkyti apšvietimą vietose kur jis yra nepakankamas

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Sutvarkyti apšvietimą vietose kur jis yra nepakankamas

Atlikti patalpų apšvietimo atitikimo reikalavimams vertinimą

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Atlikti patalpų apšvietimo atitikimo reikalavimams vertinimą

Organizuoti kiekybinius apšvietimo matavimus

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Organizuoti kiekybinius apšvietimo matavimus

1.2.12 Laiptai yra saugūs

Nesaugūs laiptai gali kelti padidintą pavojų tiek pacientams tiek ir darbuotojams, todėl labai svarbu kad laiptai atitiktų nustatytus reikalavimus.

Laiptai turi būti tokių matmenų ir išdėstyti taip, kad jais būtų galima saugiai judėti. Išoriniai laiptai ar jų dalys ir aikštelės turi turėti aptvarus, jeigu jų aukštis nuo žemės paviršiaus yra 0,45 m ir daugiau.

Aptvarų, turėklų aukštis turi būti ne mažesnis kaip: *laiptų maršų ir aikštelių – 0,90 m; *išorės laiptų maršų ir aikštelių – 1,20 m. Evakuacijos keliuose naudoti sraigtinius laiptus, siaurėjančias pakopas ir perskirtas laiptų aikšteles draudžiama. Laiptų pakopų paviršius turi būti neslidus.

Nuorodos į teisės aktus

Darboviečių įrengimo bendrieji nuostatai 28.1 p. ([Žin., 1998, Nr.44-1224](#))

Statybos techninis reglamentas STR 2.02.02:2004 "Visuomeninės paskirties statiniai" 221 p., 223 p. ([Žin., 2004, Nr. 54-1851](#))

Įsitikinti, kad laiptai yra saugūs, pritvirtinta kiliminė danga

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Įsitikinti, kad laiptai yra saugūs, pritvirtinta kiliminė danga

Įrengti laiptų turėklus

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Įrengti laiptų turėklus

Nustatyti tvarką, nelaikyti ant laiptų jokių pašalinių daiktų

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Nustatyti tvarką, nelaikyti ant laiptų jokių pašalinių daiktų

Užtikrinti gerą apšvietimą šalia laiptų ir ant laiptų

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Užtikrinti gerą apšvietimą šalia laiptų ir ant laiptų

1.3 Gaisrinė sauga

1.3.1 Įstaigoje yra gaisro gesinimo priemonės

Siekiant sumažinti grėsmę darbuotojams, pacientams ir įstaigos turtui, turi būti įrengiamos gaisrinės saugos sistemos, gaisrinės automatikos įrenginiai bei išdėstomi gesintuvai. Gesintuvų tipai:

Vandens putų gesintuvas. Pagrindinė gesinimo medžiaga- putas. Tinka gesinti A (kai dega kietos medžiagos) ir B (kai dega degūs skysčiai) klasės gaisrus, bet juo negalima

gesinti dujas ir elektros įrenginius. Būtina laikyti šildomose patalpose.

Angliarūgštės gesintuvas. Pagrindinė gesinimo medžiaga –angliarūgštė. Gesina B ir C (kai dega degios dujos) klasės gaisrus, tinka elektros įrenginių gesinimui. Mažai veiksmingas gesinant A ir D (kai dega degūs metalai) klasės gaisrus.

Miltelių gesintuvas. Tai universali ugnies gesinimo priemonė, tinkanti gesinti A, B, C, D klasės gaisrus (priklausomai nuo miltelių rūšies). Taip pat juo galima gesinti elektros įrenginius.

Gesintuvų skaičius parenkamas taip: 1. nustatoma galimo gaisro klasė, atsižvelgiant į naudojamų ir laikomų medžiagų fizikines bei chemines savybes; 2. parenkamas gesintuvas su atitinkama gesinimo medžiaga; 3. apskaičiuojamas nešiojamųjų gesintuvų skaičius. Jei patalpos plotas yra mažesnis už skaičiuojamąjį, gesintuvų skaičius apskaičiuojamas proporcingai tam plotui. Jei patalpos plotas mažesnis kaip 50 m² (išskyrus gamybos ir sandėliavimo, taip pat techninės paskirties patalpas), gesintuvus galima laikyti bendro naudojimo koridoriuose ir vestibuliuose. Gesintuvų skaičius nustatomas pagal bendrą visų patalpų plotą.

Nuorodos į teisės aktus

Bendrosios gaisrinės saugos taisyklės, 405 p., 5 priedas, 9-11 p. ([Žin., 2005, Nr. 26-852](#))

Aprūpinti įstaigos patalpas tinkamais gesintuvais

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Aprūpinti įstaigos patalpas tinkamais gesintuvais

Užtikrinti reikiamą gesintuvų skaičių patalpose

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Užtikrinti reikiamą gesintuvų skaičių patalpose

Įrengti automatinę gaisro signalizaciją

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Įrengti automatinę gaisro signalizaciją

Įrengti aktyviasias gaisrinės saugos priemones

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Įrengti aktyviasias gaisrinės saugos priemones

Įrengti pirmines gaisro gesinimo priemones

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Įrengti pirmines gaisro gesinimo priemones

1.3.2 Gesintuvai yra tinkami naudoti

Statinių savininkai, valdytojai ar naudotojai privalo organizuoti ir (ar) atlikti aktyviųjų gaisrinės saugos priemonių (gesintuvų ir kt.) techninę priežiūrą. Gesintuvo, kurio pasibaigęs garantinis laikas, gesinimo medžiagos kiekis ir kokybė turi būti tikrinami tik gamintojo ar jo įgalioto atstovo. Gesintuvus, kurių garantinis laikas pasibaigęs, laikyti objektuose ir naudoti gaisrui gesinti draudžiama.

Nuorodos į teisės aktus

Bendrosios gaisrinės saugos taisyklės, 412 p. ([Žin., 2005, Nr. 26-852](#))

Pakeisti netinkamus gesintuvus tinkamais

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Pakeisti netinkamus gesintuvus tinkamais

Paskirti asmenį atsakingą už gesintuvų priežiūrą

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Paskirti asmenį atsakingą už gesintuvų priežiūrą

1.3.3 Darbuotojai moka naudotis gaisro gesinimo priemonėmis

Įstaigos vadovas privalo organizuoti įstaigos darbuotojų instruktavimą, mokymą ir atestavimą priešgaisrinės saugos klausimais, pagal kompetenciją rengti ir tvirtinti priešgaisrinės saugos instrukcijas.

Nuorodos į teisės aktus

Priešgaisrinės saugos įstatymas, 11 str. 3 d. 6 p. ([Žin., 2002, Nr. 123-5518](#))

Organizuoti darbuotojų mokymus kaip naudotis gaisro gesinimo priemonėmis

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Organizuoti darbuotojų mokymus kaip naudotis gaisro gesinimo priemonėmis

Organizuoti gaisro gesinimo pratybas

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Organizuoti gaisro gesinimo pratybas

1.4 Evakavimas**1.4.1 Yra parengti ir iškabinti evakavimo planai**

Kiekviena įstaiga ir visi jos padaliniai privalo turėti darbuotojų evakavimo planus. Darbuotojų evakavimo planai iškabunami įmonės ir jos padalinių gerai matomose vietose.

Nuorodos į teisės aktus

Lietuvos Respublikos darbuotojų saugos ir sveikatos įstatymas, 22 str. 2 d. ([Žin., 2003, Nr. 70-3170](#))

Parengti evakavimo planą

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Parengti evakavimo planą

Evakavimo planus pakabinti matomose vietose

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Evakavimo planus pakabinti matomose vietose

1.4.2 Evakuaciniai keliai (išėjimai) yra tinkamai įrengti ir paženklinėti

Evakuaciniai keliai ir išėjimai turi būti laisvi ir pagal galimybę tiesiai vesti į lauką arba saugios zonos link. Kilus pavojui darbuotojams turi būti sudaryta galimybė greitai ir saugiai evakuotis iš visų darbo vietų. Evakuaciniuose keliuose ir išėjimuose turi būti įrengtas reikiamo intensyvumo avarinis apšvietimas tam atvejui, jei bendras apšvietimas sugestų. Evakuacinių išėjimų durys turi būti reikiamai paženklintos.

Nuorodos į teisės aktus

Darboviečių įrengimo bendrieji nuostatai, 9.1-9.6 p., 27.5 p. ([Žin., 1998, Nr. 44-1224](#))

Atlaisvinti evakuacinius kelius ir išėjimus

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Atlaisvinti evakuacinius kelius ir išėjimus

Paženklinėti evakuacinių išėjimų duris

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Paženklinėti evakuacinių išėjimų duris

Įrengti avarinį apšvietimą evakuaciniuose keliuose

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Įrengti avarinį apšvietimą evakuaciniuose keliuose

1.4.3 Darbuotojai yra supažindinami su evakavimo planais

Su evakavimo planais darbuotojai susipažįsta įsidarbindami įstaigoje. Darbuotojų evakavimo planai iškabinami įstaigos ir jos padalinių gerai matomose vietose.

Darbdavio įgalioti asmenys, įmonės darbuotojų saugos ir sveikatos tarnybos darbuotojai, darbuotojų atstovai saugai ir sveikatai privalo būti gerai susipažinę su evakavimo planais, įmonės avarijų prevencijos ir likvidavimo planais ir priemonėmis, kurių privaloma imtis avarijų atvejais.

Nuorodos į teisės aktus

Lietuvos Respublikos darbuotojų saugos ir sveikatos įstatymas, 22 str. 2 d. ([Žin., 2003, Nr. 70-3170](#))

Supažindinti darbuotojus su evakavimo planais

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Supažindinti darbuotojus su evakavimo planais

Supažindinti naujus darbuotojus su evakavimo planais

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Supažindinti naujus darbuotojus su evakavimo planais

1.5 Pirmosios pagalbos priemonės

1.5.1 Patalpose yra pirmosios pagalbos priemonės

Stacionarios globos įstaigoje turi būti pirmosios pagalbos rinkinys, kurio sudėtis ir apimtis turi atitikti Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2003 m. liepos 11 d. įsakymo Nr. V-450 "Dėl Sveikatos priežiūros ir farmacijos specialistų kompetencijos teikiant pirmąją medicinos pagalbą, pirmosios medicinos pagalbos vaistinėlių ir pirmosios pagalbos rinkinių".

Vietos, kur yra pirmosios medicinos pagalbos priemonės, turi būti pažymėtos, kaip nustatyta Saugos ir sveikatos apsaugos ženklų naudojimo darbovietėse nuostatuose.

Nuorodos į teisės aktus

Lietuvos Respublikos darbuotojų saugos ir sveikatos įstatymas, 29 str. 4 d. ([Žin., 2003, Nr. 70-3170](#));

Darboviečių įrengimo bendrieji nuostatai, 42 p. ([Žin., 2005, Nr. 66-2383](#));

Dėl Sveikatos priežiūros ir farmacijos specialistų kompetencijos teikiant pirmąją medicinos pagalbą, pirmosios medicinos pagalbos vaistinėlių ir pirmosios pagalbos rinkinių, 2.1. p. ([Žin., 2003, Nr. 79-3605](#))

Įsigyti pirmosios pagalbos priemonių rinkinį

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Įsigyti pirmosios pagalbos priemonių rinkinį

Nustatyti ir pažymėti pirmosios pagalbos priemonių rinkinio laikymo vietą

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Nustatyti ir pažymėti pirmosios pagalbos priemonių rinkinio laikymo vietą

Nuolatos papildyti pirmosios pagalbos vaistinės reikiamomis priemonėmis

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Nuolatos papildyti pirmosios pagalbos vaistinės reikiamomis priemonėmis

Apmokyti darbuotojus naudotis pirmosios pagalbos priemonėmis

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Apmokyti darbuotojus naudotis pirmosios pagalbos priemonėmis

Paskirti asmenį atsakingą už pirmosios pagalbos rinkinių priežiūrą

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Paskirti asmenį atsakingą už pirmosios pagalbos rinkinių priežiūrą

1.5.2 Darbuotojai mokomi suteikti pirmąją pagalbą

Socialiniams darbuotojams dirbantiems suaugusių asmenų socialinės globos įstaigose, vaikų socialinės globos įstaigose, socialiniams pedagogams, individualios priežiūros personalui yra privalomas pirmosios pagalbos mokymas. Prieš pradėdant dirbti turi būti mokoma pagal Privalomąją pirmosios pagalbos mokymo pagrindinę programą ir kas penkeri metai pagal Privalomąją pirmosios pagalbos mokymo tęstinę programą.

Privalomasis pirmosios pagalbos mokymas – mokymas, kurio tikslas – išmokyti asmenis įvertinti nukentėjusiojo gyvybines funkcijas ir laiku suteikti jam pirmąją pagalbą.

Mokymų bei šių mokymų metu įgytų sveikatos žinių ir įgūdžių atestavimo tvarką nustato "Privalomųjų pirmosios pagalbos, higienos įgūdžių, alkoholio, narkotinių ir psichotropinių ar kitų psichiką veikiančių medžiagų vartojimo poveikio žmogaus sveikatai mokymų ir atestavimo tvarkos aprašas".

Nuorodos į teisės aktus

Privalomųjų pirmosios pagalbos, higienos įgūdžių, alkoholio, narkotinių ir psichotropinių ar kitų psichiką veikiančių medžiagų vartojimo poveikio žmogaus sveikatai mokymų ir atestavimo tvarkos aprašas ir Asmenų, kuriems privalomas sveikatos ir (ar) pirmosios pagalbos mokymas, profesijų ir veiklos sričių sąrašas, Mokymo programų kodai ir mokymo periodiškumas, ([Žin., 2008, Nr. 14-490](#))

Nustatyti darbuotojus, kuriems yra privalomi pirmosios pagalbos mokymai

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Nustatyti darbuotojus, kuriems yra privalomi pirmosios pagalbos mokymai

Organizuoti privalomos pirmosios pagalbos mokymus

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Organizuoti privalomos pirmosios pagalbos mokymus

Paskirti asmenį atsakingą už savilaikį mokymo užtikrinimą

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Paskirti asmenį atsakingą už savilaikį mokymo užtikrinimą

1.6 Asmeninės apsaugos priemonės

1.6.1 AAP išduodamos tik įvertinus darbuotoją veikiančius rizikos

veiksnius

AAP darbuotojui išduodamos tik įvertinus jį veikiančius rizikos veiksniai ir turi būti parenkamos tokios, kad apsaugotų darbuotoją nuo rizikos veiksnių poveikio. Rizikos, todėl ir reikalingų AAP parinkimo, neįmanoma įvertinti apskritai, nes vienokios darbo sąlygos yra stacionariuose globos namuose, su kitokiomis sąlygomis socialiniai darbuotojai susiduria paciento namuose. Galutines priemones reikia nustatyti remiantis konkrečios rizikos (pvz. naudojamas cheminis preparatas), konkrečių darbo sąlygų vertinimu.

Darbdavys privalo įvertinti darbo aplinkos rizikos veiksniai ir parinkti tinkamas AAP vadovaudamasis rizikos įvertinimo duomenimis, AAP techniniais dokumentais.

Nuorodos į teisės aktus

Lietuvos Respublikos darbuotojų saugos ir sveikatos įstatymas, 28 str. 2 d. ([Žin., 2003, Nr. 70-3170](#));

Darbuotojų aprūpinimo asmeninėmis apsaugos priemonėmis nuostatai, 7.3 p., 7.13 p. ([Žin., 2007, Nr. 123-5055](#))

Parinkti AAP įvertinus darbo aplinkos rizikos veiksniai

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Parinkti AAP įvertinus darbo aplinkos rizikos veiksniai

Aprūpinti darbuotojus tinkamomis AAP

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Aprūpinti darbuotojus tinkamomis AAP

Paskirtas asmuo atsakingas už išduodamų AAP darbuotojui apskaitą ir dokumentavimą

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Paskirtas asmuo atsakingas už išduodamų AAP darbuotojui apskaitą ir dokumentavimą

1.6.2 Išduodant AAP įvertinamos darbuotojo asmeninės savybės

Darbdavys privalo išduoti darbuotojui AAP, kurios privalo apsaugoti nuo galimų kenksmingų, pavojingų veiksnių, esančių darbo aplinkoje, pačios nesukeldamos papildomos rizikos, tiksliai tikti darbuotojui, atlikus visus būtinus pakeitimus (priderinimus).

Darbuotojai, turintys rankų odos alergijos požymių, turi būti aprūpinti tinkamomis pirštinėmis, pvz., pirštinėmis su vidiniu pamušalu ar pirštinėmis be talko miltelių ar kitomis tinkamomis ir alergijos nesukeliančiomis pirštinėmis. Darbuotojams, turintiems rankų odos kontaktinį dermatitą (dėl latekso pirštinių) arba bronchinę astmą (dėl kaukės), parenkamos kitos tinkamos asmeninės saugos priemonės.

Nuorodos į teisės aktus

Darbuotojų aprūpinimo asmeninėmis apsaugos priemonėmis nuostatai, 7.3.1, 7.3.4 p. ([Žin., 2007, Nr. 123-5055](#))

Atlikti darbuotojų apklausą dėl jų specifinių poreikių naudojamoms AAP

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Atlikti darbuotojų apklausą dėl jų specifinių poreikių naudojamoms AAP

Informuoti darbuotojus apie būtinybę pranešti atsakingiems asmenims apie specifinius poreikius išduodamoms AAP

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Informuoti darbuotojus apie būtinybę pranešti atsakingiems asmenims apie specifinius poreikius išduodamoms AAP

1.6.3 Yra vykdoma tinkama naudojamų AAP priežiūra

Darbdavys privalo užtikrinti gerą AAP veikimą ir tinkamą higieninę būklę, atlikdamas būtiną priežiūrą, taisymą ir pakeitimą naujomis. AAP turi būti laikomos darbo vietoje. Turi būti įrengtos atskiros spintos arba spintos su pertvaromis darbuotojų apsauginiams drabužiams bei avalynei ir asmeniniams drabužiams bei avalynei ir daiktams laikyti.

Darbuotojų apsauginiai drabužiai, avalynė, rankų, veido, kvėpavimo takų saugos priemonės gali būti vienkartinės arba daugkartinio naudojimo. Daugkartinio naudojimo AAP valomos ir dezinfekuojamos pagal gamintojų instrukcijas. AAP naudojimo instrukcijoje turi būti nurodytos gamintojo ir (arba) jo įgaliotojo atstovo pateikta visa svarbi informacija apie: AAP saugojimą, naudojimą, valymą, priežiūrą, aptarnavimą ir dezinfekavimą. Gamintojo rekomenduotos AAP valymo, priežiūros ir dezinfekavimo priemonės neturi kenkti nei AAP, nei naudotojui, jeigu laikomasi naudojimo instrukcijos reikalavimų.

Darbuotojas privalo rūpestingai prižiūrėti ir naudoti pagal paskirtį AAP, laiku pranešti darbdaviui ar darbdavio įgaliotam asmeniui darbuotojų saugai ir sveikatai apie jų susidėvėjimą, užterštumą, netinkamumą naudoti.

Nuorodos į teisės aktus

Darbuotojų aprūpinimo asmeninėmis apsaugos priemonėmis nuostatai, 7.10 p., 9.2 p. ([Žin., 2007, Nr.123-5055](#))

Nustatyti naudojamų AAP priežiūros (skalbimo, valymo, remonto) tvarką

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Nustatyti naudojamų AAP priežiūros (skalbimo, valymo, remonto) tvarką

Paskirti asmenį atsakingą už AAP priežiūrą

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Paskirti asmenį atsakingą už AAP priežiūrą

Instruktuoti darbuotojus kaip tinkamai prižiūrėti AAP

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Instruktuoti darbuotojus kaip tinkamai prižiūrėti AAP

1.6.4 Yra numatyta sugedusių ar susidėvėjusių AAP pakeitimo procedūra

Darbuotojai turi naudoti tik tokias AAP, kurios pilnai apsaugo nuo rizikos veiksmų. Suplyšusios, susidėvėjusios AAP turi būti pakeistos naujomis. Turi būti numatyta sugedusių ir susidėvėjusių AAP pakeitimo procedūra.

Darbuotojai turi turėti galimybę ir žinoti į ką kreiptis dėl netinkamų AAP pakeitimo naujomis.

Nuorodos į teisės aktus

Darbuotojų aprūpinimo asmeninėmis apsaugos priemonėmis nuostatai, 7.9 p. ([Žin., 2007, Nr. 123-5055](#))

Parengti susidėvėjusių ir sugedusių AAP pakeitimo naujomis tvarką

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Parengti susidėvėjusių ir sugedusių AAP pakeitimo naujomis tvarką

Paskirti asmenį atsakingą už AAP išdavimą ir pakeitimą

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Paskirti asmenį atsakingą už AAP išdavimą ir pakeitimą

1.6.5 Išduodant AAP įvertinama jų naudojimo trukmė

Darbdavys privalo nustatyti asmeninių apsaugos priemonių naudojimo sąlygas, ypač naudojimo trukmę, atsižvelgdamas į įvertintą riziką, jos dažnį, kiekvieno darbuotojo darbo vietos charakteristiką ir asmeninių apsaugos priemonių eksploatacines savybes. Tai ypač aktualu socialiniams darbuotojams išduodant apsaugines pirštines, nes jų paskirtis yra apsaugoti darbuotojų rankų odą nuo cheminių ar biologinių rizikos veiksnių poveikio ir todėl jos visada naudojimo metu apsauginę funkciją turi atlikti efektyviai, nebūti susidėvėjusios ar suplyšusios.

Nuorodos į teisės aktus

Darbuotojų aprūpinimo asmeninėmis apsaugos priemonėmis nuostatai, 7.5 p. ([Žin., 2007, Nr. 123-5055](#))

Įvertinti išduodamų AAP naudojimo trukmę

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Įvertinti išduodamų AAP naudojimo trukmę

1.6.6 Ypatingais atvejais naudojamos kvėpavimo takų, akių apsaugos priemonės

Tam tikrais atvejais, pvz. esant gripo epidemijai ar pavojui užsikrėsti kita užkrečiama liga, darbuotojai turi būti aprūpinti ir naudoti kvėpavimo takų ir akių apsaugos priemones.

Kaukės ir apsauginiai akiniai ar akiniai su kietais šoniniais skydeliais arba antveidžiai dėvimi, kai yra kraujo ir (ar) kūno skysčių pusrslų, lašelių patekimo į akis, burną, nosį rizika.

Nuorodos į teisės aktus

Darbuotojų aprūpinimo asmeninėmis apsaugos priemonėmis nuostatai, 7.8. p. ([Žin., 2007, Nr. 123-5055](#))

Aprūpinti darbuotojus vienkartinėmis apsauginėmis veido kaukėmis

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Aprūpinti darbuotojus vienkartinėmis apsauginėmis veido kaukėmis

Aprūpinti darbuotojus apsauginiais akiniais

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Aprūpinti darbuotojus apsauginiais akiniais

Instrukuoti darbuotojus kokiais atvejais būtina naudoti apsaugines kaukes ir/ar apsauginius akinius

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Instrukuoti darbuotojus kokiais atvejais būtina naudoti apsaugines kaukes ir/ar apsauginius akinius

1.6.7 Darbuotojai naudoja išduotas AAP

Darbuotojas privalo nepradėti dirbti be AAP, kai yra dirbama su kenksmingais cheminiais preparatais (pvz. atliekant valymo ar dezinfekavimo darbus), kai darbuotojas, atlika veiksmus, procedūras, kurių metu galimas užteršimas krauju ir (ar) kūno skysčiais, ekskretais, yra pavojus užsikrėsti užkrečiamomis ligomis ir naudoti jas viso darbo proceso metu.

Nuorodos į teisės aktus

Darbuotojų aprūpinimo asmeninėmis apsaugos priemonėmis nuostatai, 9.1 p. ([Žin., 2007, Nr. 123-5055](#))

Užtikrinti išduotų AAP naudojimą darbo vietose

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Užtikrinti išduotų AAP naudojimą darbo vietose

Organizuoti specialius mokymus darbuotojams nenaudojantiems išduotų AAP

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Organizuoti specialius mokymus darbuotojams nenaudojantiems išduotų AAP

Instrukuoti darbuotojus kokiais atvejais būtina naudoti AAP

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Instrukuoti darbuotojus kokiais atvejais būtina naudoti AAP

1.6.8 Naudojamos AAP turi CE ženklą

Darbdavys turi aprūpinti darbuotojus asmeninėmis apsaugos priemonėmis, paženklintomis CE ženklais. CE ženklas turi būti uždėtas ant kiekvienos pagamintos AAP taip, kad būtų aiškiai matomas, įskaitomas ir nenusitrintų per visą numatomą AAP naudojimo laiką.

Nuorodos į teisės aktus

Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2016/425 2016 m. kovo 9 d. dėl asmeninių apsaugos priemonių, kuriuo panaikinama Tarybos direktyva 89/686/EEB; 8 str., 17 str. 2 d. ([EUR-Lex - 32016R0425](#))

Aprūpinti darbuotojus AAP turinčiomis CE ženklais

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Aprūpinti darbuotojus AAP turinčiomis CE ženklais

Užtikrinti, kad būtų naudojamos AAP turinčios CE ženklais

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Užtikrinti, kad būtų naudojamos AAP turinčios CE ženklais

1.7 Liftai, neįgaliųjų keltuvai

1.7.1 Nuožulnieji neįgaliųjų keltuvai naudojami ir prižiūrimi gamintojo nustatyta tvarka

Nuožulnieji neįgaliųjų keltuvai, įrengti išilgai laiptų ar kito pasiekiamo paviršiaus ne didesniu kaip 75 laipsnių polinkio kampu ir vertikalojo kėlimo neįgalieji keltuvai, kurių kėlimo aukštis yra 1,5 m ir mažesnis, naudojami ir prižiūrimi gamintojo nustatyta tvarka. Turi būti paskirti atsakingi asmenys, kurie prižiūrėtų, kad keltuvai būtų tinkamai (pagal gamintojo nurodymus) naudojami ir prižiūrimi (pvz. laiku sutepami tam tikri elementai ir kt.).

Nuorodos į teisės aktus

Lietuvos Respublikos darbuotojų saugos ir sveikatos įstatymas, 16 str. 3 d. ([Žin., 2003, Nr. 70-3170](#)); Darbo įrenginių naudojimo bendrieji nuostatai, 11 p. ([Žin., 2000, Nr. 3-88](#))

Paskirti už neįgaliųjų keltuvų naudojimą ir techninę priežiūrą atsakingą asmenį

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Paskirti už neįgaliųjų keltuvų naudojimą ir techninę priežiūrą atsakingą asmenį

Mokyti darbuotojus atlikti neįgaliųjų keltuvų techninę priežiūrą pagal gamintojo nurodymus

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Mokyti darbuotojus atlikti neįgaliųjų keltuvų techninę priežiūrą pagal gamintojo nurodymus

1.7.2 Užtikrinamas saugus liftų, vertikaliojo kėlimo neįgaliųjų keltuvų naudojimas

Liftai, vertikaliojo kėlimo neįgaliųjų keltuvai (kurie skirti kelti aukščiau nei 1,5 m) priskiriami prie potencialiai pavojingų įrenginių. Įrenginių savininkai privalo užtikrinti saugų potencialiai pavojingų įrenginių naudojimą, reikiama techninę būklę ir nuolatinę priežiūrą pagal priežiūros norminių aktų ir įrenginių techninių dokumentų reikalavimus visą įrenginio naudojimo laiką. Įrenginių savininkai įrenginių priežiūros teisės aktų nustatyta tvarka privalo:1) įrenginius pradėti naudoti tik gavę įgaliotos įstaigos išvadą, kad jie yra tinkami saugiai naudoti;2) gavę įgaliotos įstaigos išvadą, kad įrenginys yra tinkamas saugiai naudoti, užregistruoti jį Valstybinėje darbo inspekcijoje Potencialiai pavojingų įrenginių valstybės registro nuostatuose nustatyta tvarka.

Nuorodos į teisės aktus

Lietuvos Respublikos darbuotojų saugos ir sveikatos įstatymas, 2 str. 28 p. ([Žin., 2003, Nr. 70-3170](#))Lietuvos Respublikos potencialiai pavojingų įrenginių priežiūros įstatymas, 10 str. 1-2 d. ([Žin., 2000, Nr. 89-2742](#))

Atlikti potencialiai pavojingų įrenginių techninės būklės tikrinimą nustatyta tvarka (įgaliotos įstaigos išvada)

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Atlikti potencialiai pavojingų įrenginių techninės būklės tikrinimą nustatyta tvarka

Užregistruoti potencialiai pavojingus įrenginius valstybės registre

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Užregistruoti potencialiai pavojingus įrenginius valstybės registre

Paskirti asmenis atsakingus už potencialiai pavojingų įrenginių priežiūrą

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Paskirti asmenis atsakingus už potencialiai pavojingų įrenginių priežiūrą

1.7.3 Darbuotojai, valdantys/prižiūrintys potencialiai pavojingus įrenginius, yra mokomi

Potencialiai pavojingi įrenginiai (toliau – **įrenginiai**) – darbo priemonės (darbai naudojamoms mašinoms, įrengimams, įrenginiams, aparatams, prietaisams ar įrankiams) ir kiti įrenginiai, kuriuos naudojant kyla pavojus darbuotojų ir kitų žmonių gyvybei, sveikatai, aplinkai ar turtui dėl juose sukauptos energijos bei vykstančių procesų ir kuriems reikalinga LR Potencialiai pavojingų įrenginių priežiūros įstatymo nustatyta priežiūra. Įrenginiams priskiriami jų valdymo, signaliniai, blokavimo ir saugos įtaisai, kontroliniai matavimo prietaisai.

Darbuotojai, paskirti atlikti nuolatinę potencialiai pavojingų įrenginių priežiūrą ar juos pertvarkyti, darbų su potencialiai pavojingais įrenginiais vadovai privalo turėti tinkamą kvalifikaciją arba turi būti įgiję specialiųjų žinių ir įgūdžių pagal valstybės institucijų, atsakingų už atskirų kategorijų ar kategorijų parametrų potencialiai pavojingų įrenginių priežiūros administracinį reglamentavimą, nustatytus reikalavimus.

Darbuotojai, paskirti naudoti potencialiai pavojingus įrenginius, turi būti apmokyti, jų mokymo ir žinių patikrinimo tvarką nustato darbdavys.

Nuorodos į teisės aktus

Lietuvos Respublikos darbuotojų saugos ir sveikatos įstatymas, 27 str. 4 d. ([Žin., 2003, Nr. 70-3170](#));

Lietuvos Respublikos potencialiai pavojingų įrenginių priežiūros įstatymas, 2 str. 3 d. ([Žin., 1996, Nr. 46-1116](#));

Vyriausybės nutarimas "Dėl teisės aktų, būtinų Lietuvos Respublikos potencialiai pavojingų įrenginių priežiūros įstatymui įgyvendinti, patvirtinimo" (Potencialiai pavojingų įrenginių kategorijų paramentų sąrašas) ([Žin., 2001, Nr. 57-2053](#))

Mokyti darbuotojus valdančius/prižiūrinčius potencialiai pavojingus įrenginius

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Mokyti darbuotojus valdančius/prižiūrinčius potencialiai pavojingus įrenginius
Darbuotojai mokomi mokymo įstaigoje

1.8 Lyčių lygybė ir nediskriminavimas kitais pagrindais

1.8.1 Darbdavys įgyvendina lyčių lygybės ir nediskriminavimo kitais pagrindais principus

Darbdavys turi laikytis reikalavimų nediskriminuoti darbuotojų dėl lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, sveikatos būklės, etninės priklausomybės, religijos, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, išskyrus atvejus dėl asmens išpažįstamos religijos, tikėjimo ar įsitikinimų dirbantiems religinėse bendruomenėse, bendrijose ar centruose, jeigu reikalavimas darbuotojui dėl išpažįstamos religijos, tikėjimo ar įsitikinimų, atsižvelgiant į religinės bendruomenės, bendrijos ar centro etosą, yra įprastas, teisėtas ir pateisinamas, ketinimo turėti vaiką ar kitų įstatymuose numatytų pagrindų.

Nuorodos į teisės aktus

Lietuvos Respublikos darbo kodeksas, 26 straipsnis, ([TAR, 2016-09-19, Nr. 23709](#))

Priimant į darbą, taikyti vienodus atrankos kriterijus ir sąlygas

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Priimant į darbą, taikyti vienodus atrankos kriterijus ir sąlygas

Sudaryti darbuotojams vienodas darbo sąlygas, galimybes tobulinti kvalifikaciją, siekti profesinio tobulėjimo, persikvalifikuoti, įgyti praktinės darbo patirties, taip pat teikti vienodas lengvatas

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Sudaryti darbuotojams vienodas darbo sąlygas, galimybes tobulinti kvalifikaciją, siekti profesinio tobulėjimo, persikvalifikuoti, įgyti praktinės darbo patirties, taip pat teikti vienodas lengvatas

Naudoti vienodus darbo vertinimo kriterijus

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Naudoti vienodus darbo vertinimo kriterijus

Už tokį patį ir vienodos vertės darbą mokėti vienodą darbo užmokestį

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Už tokį patį ir vienodos vertės darbą mokėti vienodą darbo užmokestį

Imtis priemonių, kad darbuotojas darbo vietoje nepatirtų priekabiavimo, seksualinio priekabiavimo ir nebūtų duodami nurodymai diskriminuoti

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Imtis priemonių, kad darbuotojas darbo vietoje nepatirtų priekabiavimo, seksualinio priekabiavimo ir nebūtų duodami nurodymai diskriminuoti

Naudoti vienodus atleidimo iš darbo kriterijus

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Naudoti vienodus atleidimo iš darbo kriterijus

1.8.2 Imamasi priemonių, kad neįgaliesiems būtų sudarytos sąlygos dirbti, siekti karjeros, įskaitant tinkamą patalpų pritaikymą

Įgyvendindamas lyčių lygybės ir nediskriminavimo kitais pagrindais principus, darbdavys, neatsižvelgdamas į lytį, rasę, tautybę, kalbą, kilmę, socialinę padėtį, amžių, lytinę orientaciją, negalią, etninę priklausomybę, religiją, tikėjimą, įsitikinimus ar pažiūras, išskyrus atvejus dėl asmens išpažįstamos religijos, tikėjimo ar įsitikinimų dirbantiems religinėse bendruomenėse, bendrijose ar centruose, jeigu reikalavimas darbuotojui dėl išpažįstamos religijos, tikėjimo ar įsitikinimų, atsižvelgiant į religinės bendruomenės, bendrijos ar centro etosą, yra įprastas, teisėtas ir pateisinamas, ketinimo turėti vaiką (vaikų) pagrindą ar kitus įstatymuose numatytus pagrindus, privalo:

imtis tinkamų priemonių, kad neįgaliesiems būtų sudarytos sąlygos gauti darbą, dirbti, siekti karjeros arba mokytis, įskaitant tinkamą patalpų pritaikymą, jeigu dėl tokių priemonių nebus neproporcingai apsunkinamos darbdavio pareigos.

Nuorodos į teisės aktus

Lietuvos Respublikos darbo kodeksas, 26 straipsnis, ([TAR, 2016-09-19, Nr. 23709](#))

Tinkamai įrengti patalpas (tualetus, laiptines ir t.t.) neįgaliesiems asmenims

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Tinkamai įrengti patalpas (tualetus, laiptines ir t.t.) neįgaliesiems asmenims

2 Ergonominiai rizikos veiksniai

2.1 Krovinių tvarkymas rankomis

2.1.1 Užtikrinamas saugus krovinių (daiktų) tvarkymas rankomis

Raumenų ir kaulų sistemos sutrikimai yra labiausiai paplitusi su darbu susijusi sveikatos problema. Tais atvejais, kai būtina pakelti, nunešti ir kitaip tvarkyti įvairius krovinius socialiniams darbuotojams ar jų padėjėjams, būtina imtis atitinkamų organizacinių veiksmų (pvz. aprūpinti darbuotojus krovinių transportavimo priemonėmis, skirti kelis darbuotojus užduočiai atlikti), kuriais būtų siekiama kuo labiau sumažinti riziką darbuotojų saugai ir sveikatai.

Pagal Ergonominių profesinės rizikos veiksnių tyrimo metodinius nurodymus vienkartinio rankomis keliamo krovinio masė, kai kroviny s keliamas į aukštį nuo žemyn nuleistos rankos krumplių iki alkūnės, yra max **25 kg vyrams** ir max **16 kg moterims**.

Nuorodos į teisės aktus

Darbuotojų saugos ir sveikatos reikalavimai tvarkant krovinius rankomis, 8 p. ([Žin., 2006, Nr. 116-4417](#));

Ergonominių profesinės rizikos veiksnių tyrimo metodiniai nurodymai, priedas Ergonominių veiksnių neviršytini dydžiai ir matavimo rekomendacijos ([Žin., 2005, Nr. 95-3536](#))

Organizuoti darbą tinkamai, siekiant sumažinti krovinių kėlimo rankomis darbą

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Organizuoti darbą tinkamai, siekiant sumažinti krovinių kėlimo rankomis darbą

Apmokyti ir instrukuoti darbuotojus kaip saugiai atlikti krovinių tvarkymą rankomis

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Apmokyti ir instrukuoti darbuotojus kaip saugiai atlikti krovinių tvarkymą rankomis

Informuoti darbuotojus apie galimą poveikį sveikatai dėl nesaugaus krovinių kėlimo rankomis

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Informuoti darbuotojus apie galimą poveikį sveikatai dėl nesaugaus krovinių kėlimo rankomis

Naudoti krovinių transportavimo mechanines priemones (pvz., vežimėlius)

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Naudoti krovinių transportavimo mechanines priemones (pvz., vežimėlius)

2.1.2 Darbuotojai mokomi kaip saugiai tvarkyti krovinius rankomis

Socialiniams darbuotojams, jų padėjėjams dažnai tenka kelti, nešti ar kitaip tvarkyti krovinius rankomis. Tai gali būti maisto produktų tvarkymas, pristatymas lankomiems pacientams, taip pat siekiant suteikti pagalbą tvarkant paciento buitį ir kt. Pavojus kyla dėl nepakankamai apgalvotų ar ne iki galo parengtų sprendimų, kurie gali būti nuolatinio raumenų ir kaulų sistemos pežeidimų priežastis.

Veiksniai keliantis padidintą riziką tvarkant krovinius rankomis:

- patirties, mokymo ir žinių apie darbą trūkumas;
- asmens elgesys: stresas, skubėjimas, nuovargis, išsiblaškytas, atsakomybės stoka, nerūpestingumas ar įpročiai, dėl kurių gali būti elgiamasi pavojingai (pvz., nenaudojamos kėlimo pagalbinės priemonės, persitempiama, vilkimi netinkami drabužiai, avima netinkama avalynė).

Nuorodos į teisės aktus

Darbuotojų saugos ir sveikatos reikalavimai tvarkant krovinius rankomis, 13 p., 14 p. ([Žin., 2006, Nr. 116-4417](#))

Apmokyti darbuotojus kaip saugiai atlikti krovinių tvarkymą rankomis

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Apmokyti darbuotojus kaip saugiai atlikti krovinių tvarkymą rankomis

Instrukuoti darbuotojus kaip saugiai atlikti krovinių tvarkymą rankomis

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Instrukuoti darbuotojus kaip saugiai atlikti krovinių tvarkymą rankomis

Organizuoti mokymus kaip saugiai tvarkyti krovinius rankomis

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Organizuoti mokymus kaip saugiai tvarkyti krovinius rankomis

2.1.3 Atsižvelgiama į darbuotojo fizinį pajėgumą tvarkyti krovinius rankomis

Fizinis pajėgumas atlikti darbą – vertinant riziką reikia apsvarstyti, ar darbuotojas fiziškai gali atlikti darbą. Darbuotojui gali kilti didesnė rizika, jeigu jis:

- fiziškai negali atlikti konkrečios užduoties (dėl fizinių matmenų ir pajėgumo, pvz., ūgio, svorio ar jėgos);
- yra tam tikro amžiaus – didelė raumenų ir kaulų sistemos sutrikimų rizika kyla jauniems ir vyresnio amžiaus darbuotojams;
- anksčiau yra patyręs raumenų ir kaulų sistemos sutrikimų - silpnesnės sveikatos (pvz., yra susižeidęs nugarą) arba neįgalus.

Nuorodos į teisės aktus

Darbuotojų saugos ir sveikatos reikalavimai tvarkant krovinius rankomis, 10 p. ([Žin., 2006, Nr. 116-4417](#))

Prieš skiriant užduotis tvarkyti krovinius rankomis, įvertinti darbuotojų fizines galimybes tai atlikti

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Prieš skiriant užduotis tvarkyti krovinius rankomis, įvertinti darbuotojų fizines galimybes tai atlikti

Įpareigoti asmenis, atsakingus už užduočių skyrimą, prieš skiriant užduotis susijusias su krovinių tvarkymu rankomis, įvertinti darbuotojų fizines galimybes tai atlikti

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Įpareigoti asmenis, atsakingus už užduočių skyrimą, prieš skiriant užduotis susijusias su krovinių tvarkymu rankomis, įvertinti darbuotojų fizines galimybes tai atlikti

Prieš skiriant darbuotojus tvarkyti krovinius rankomis, įvertinti darbuotojo sveikatos patikrinimo rezultatus

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Prieš skiriant darbuotojus tvarkyti krovinius rankomis, įvertinti darbuotojo sveikatos patikrinimo rezultatus

2.1.4 Darbuotojams, tvarkantiems krovinius rankomis, sudarytos sąlygos pasitikrinti sveikatą

Darbuotojai, tvarkantys krovinius rankomis, pajutę neigiamą poveikį sveikatai, turi informuoti tiesioginį vadovą dėl sveikatos sutrikimų/būklės. Tokiems darbuotojams turi būti sudarytos sąlygos pasitikrinti sveikatą nelaukiant sveikatos tikrinimo grafike nustatyto laiko.

Nuorodos į teisės aktus

Darbuotojų saugos ir sveikatos reikalavimai tvarkant krovinius rankomis, 11 p. ([Žin., 2006, Nr. 116-4417](#))

Informuoti darbuotojus apie galimybę, pajutus negalavimus susijusius su raumenų ir kaulų sistemos sutrikimais, pasitikrinti sveikatą

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Informuoti darbuotojus apie galimybę, pajutus negalavimus susijusius su raumenų ir kaulų sistemos sutrikimais, pasitikrinti sveikatą

2.2 Globotinių kėlimas

2.2.1 Darbuotojai nėra mokomi saugiai kelti globotinių

Socialinių darbuotojų mokymas kaip saugiai kelti globotinius turi ypatingą reikšmę siekiant sumažinti raumenų ir kaulų sistemos sutrikimų riziką darbuotojams. Tuo tikslu:

- Turėtų būti teikiama informacija apie raumenų ir kaulų sistemos sutrikimų riziką. Pavyzdžiui, darbuotojams turi būti surengti mokymai, kad jie būtų geriau informuoti apie ergonominius veiksnius, taip pat gebėtų nustatyti nesaugias darbo sąlygas ir vengtų dirbti tokiomis sąlygomis;
- Socialiniai darbuotojai turi būti mokomi globotinius kelti taip, kad būtų užtikrinama nugaros sužeidimų prevencija ir apsauga;
- Socialiniai darbuotojai turi būti reguliariai mokomi naudotis globotinių kėlimo prietaisais (mechaninėmis ir kėlimo pagalbinėmis priemonėmis);
- Socialiniai darbuotojai turėtų būti mokomi skatinti globotinius pagal išgales stengtis ir sudaryti jiems sąlygas aktyviau dalyvauti keičiant jų kūno padėtį. Taip galima sumažinti

socialinių darbuotojų patiriamą fizinę įtampą; be to, taip būtų laikomasi pagrindinio rūpinimosi principo kuo labiau skatinti ir išnaudoti globotinių galimybes. Toks globotinių kėlimo metodas taip pat atitinka tikslą padėti globotiniams neprarasti orumo ir savikontrolės.

Nuorodos į teisės aktus

Darbuotojų saugos ir sveikatos reikalavimai tvarkant krovinius rankomis, 13 p., 14 p. ([Žin., 2006, Nr. 116-4417](#))

Apmokyti darbuotojus saugiai kelti pacientus

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Apmokyti darbuotojus saugiai kelti pacientus

2.2.2 Darbuotojai instruktuojami kaip saugiai kelti globotinius

Instruktavimas, kaip ir mokymas, taip pat yra svarbi priemonė siekiant užtikrinti, kad socialiniai darbuotojai, kuriems reikia kelti globotinius, nepatirtų raumenų ir kaulų sistemos sutrikimų.

Nuorodos į teisės aktus

Darbuotojų saugos ir sveikatos reikalavimai tvarkant krovinius rankomis, 13 p., 14 p. ([Žin., 2006, Nr. 116-4417](#))

Instrukuoti darbuotojus kaip saugiai kelti pacientus

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Instrukuoti darbuotojus kaip saugiai kelti pacientus

Nustatyti darbuotojų instruktavimo periodiškumą (kas 6 mėnesius)

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Nustatyti darbuotojų instruktavimo periodiškumą (kas 6 mėnesius)

2.2.3 Keliant globotinius darbuotojai naudoja pagalbines priemones

Keliant globotinius socialinių darbuotojų juosmeniui tenka didelis krūvis.

Tyrimo rezultatai rodo, kad juosmeniui tenkantį krūvį galima sumažinti taikant optimizuotus darbo metodus (kai dirbama saugant nugarą ir atsižvelgiant į globotinių išgales). Siekiant iš esmės sumažinti stuburo juosmeninei daliai tenkantį krūvį, ypač jei tokius sunkius darbus atlieka vyresnio amžiaus socialiniai darbuotojai, primygtinai rekomenduojama naudoti papildomas mažas pagalbines priemones, tokias kaip perkėlimo paklodės ir perkėlimo lentutės.

Nuorodos į teisės aktus

Darbuotojų saugos ir sveikatos reikalavimai tvarkant krovinius rankomis, 8 p. ([Žin., 2006, Nr. 116-4417](#))

Aprūpinti darbuotojus pacientų kėlimo pagalbinėmis priemonėmis

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Aprūpinti darbuotojus pacientų kėlimo pagalbinėmis priemonėmis

Įvertinti galimybę, keliant globotinius, naudoti pagalbines priemones

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Įvertinti galimybę, keliant globotinius, naudoti pagalbines priemones

2.2.4 Darbuotojai neturi galimybės gauti pagalbą esant poreikiui kelti

globotinius

Siekiant, apsaugoti darbuotojus nuo raumenų ir kaulų sistemos sutrikimų, keliant globotinius, svarbu užtikrinti, kad socialinis darbuotojas žinotų ir turėtų į ką kreiptis pagalbos, jeigu mato, kad jam vienam pakelti ar apversti globotinį yra per sunku.

Nuorodos į teisės aktus

Darbuotojų saugos ir sveikatos reikalavimai tvarkant krovinius rankomis, 8 p. ([Žin., 2006, Nr. 116-4417](#))

Informuoti darbuotojus apie tai, kad esant poreikiui globotinių lankymo metu juos kelti, jie turi galimybę pas globotinį vykti su padėjėju

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Informuoti darbuotojus apie tai, kad esant poreikiui globotinių lankymo metu juos kelti, jie turi galimybę pas globotinį vykti su padėjėju

Paskirti atsakingą asmenį į kurį darbuotojai galėtų kreiptis pagalbos jeigu vykstant pas globotinį yra žinoma, kad ji reikės kelti

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Paskirti atsakingą asmenį į kurį darbuotojai galėtų kreiptis pagalbos jeigu vykstant pas globotinį yra žinoma, kad ji reikės kelti

2.2.5 Reaguojama į socialinių darbuotojų nusiskundimus dėl raumenų ir kaulų sistemos sutrikimų

Jeigu darbuotojas skundžiasi dėl raumenų ir kaulų sistemos sutrikimų, organizuojant darbus būtina užtikrinti, kad darbuotojas nepatirtų dar didesnių pakenkimų sveikatai keliant globotinius.

Tokiu atveju turėtų būti ieškoma organizacinių priemonių (pvz. skirti darbuotojui padėjėją, pavesti darbus nereikalaujančius didelio fizinio pajėgumo ir k.t.) įgalinančių apsaugoti darbuotoją nuo per didelio fizinio krūvio.

Esant darbuotojų nusiskundimams dėl galimų raumenų ir kaulų sistemos sutrikimų, darbuotojai turi žinoti į ką kreiptis (pvz., į tiesioginį vadovą, DSS specialistą arba kitą atsakingą asmenį).

Nuorodos į teisės aktus

Darbuotojų saugos ir sveikatos reikalavimai tvarkant krovinius rankomis, 7 p. ([Žin., 2006, Nr. 116-4417](#))

Paskirti atsakingą asmenį, į kurį darbuotojai galėtų kreiptis dėl nusiskundimų susijusių su raumenų ir kaulų sistemos sutrikimais

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Paskirti atsakingą asmenį, į kurį darbuotojai galėtų kreiptis dėl nusiskundimų susijusių su raumenų ir kaulų sistemos sutrikimais

Informuoti darbuotojus apie būtinybę kreiptis į atsakingą asmenį dėl sveikatos sutrikimų susijusių su raumenų ir kaulų sistemos sutrikimais

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Informuoti darbuotojus apie būtinybę kreiptis į atsakingą asmenį dėl sveikatos sutrikimų susijusių su raumenų ir kaulų sistemos sutrikimais

Informuoti įstaigos vadovą apie darbuotojų sveikatos nusiskundimus

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Informuoti įstaigos vadovą apie darbuotojų sveikatos nusiskundimus

3 Psichosocialiniai rizikos veiksniai

3.1 Stresas darbe

3.1.1 Darbas organizuojamas tinkamai

Netinkamas darbo organizavimas: laiko atlikti užduotis stoka, nepakankamas atpildas už gerą darbą, nereguliarios darbo valandos (socialinių darbuotojų darbo valandos priklauso nuo globalinių gyvenimo režimo) yra priežastys atsirasti darbuotojų neigiamai savijautai, stresinei būsenai, nepasitenkinimui, ne visada geram darbo pareigų atlikimui.

Darbuotojo išsekimas yra asmeniui tenkančio krūvio pasekmė, o darbuotojo patiriami neigiami simptomai visada yra ženklas, kad darbas organizuojamas netinkamai.

Kartais nustatoma, kad gali būti sisteminių problemų, tuomet būtina planuoti, kokiomis tolimesnėmis priemonėmis, taip pat **tarantis su darbuotojais**, pagerinti padėtį.

Nuorodos į teisės aktus

Psichosocialinių profesinės rizikos veiksnių tyrimo metodiniai nurodymai ([Žin., 2005, Nr. 105-3897](#))

Aiškliai paskirstyti užduotis atsižvelgiant į globalinius, jų gyvenimo režimą

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Aiškliai paskirstyti užduotis atsižvelgiant į globalinius, jų gyvenimo režimą

Kontroliuoti užduočių atlikimo terminus

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Kontroliuoti užduočių atlikimo terminus

Nustatyti realius užduočių atlikimo terminus atsižvelgiant į darbuotojo esamą krūvį

Reguliariai organizuoti susitikimus su darbuotojais

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Reguliariai organizuoti susitikimus su darbuotojais

Vykdyti pokalbius su darbuotojais (kartą per ketvirtį arba pagal poreikį)

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Vykdyti pokalbius su darbuotojais (kartą per ketvirtį arba pagal poreikį)

3.1.2 Darbdavys tinkamai paskirsto darbo krūvį

Socialiniai darbuotojai ir jų padėjėjai dėl specifinio darbo pobūdžio gali patirti psichosocialinę įtampą dėl pakilusio arba tiesiog pasikeitusio darbo krūvio (pvz. padidėjusio globalinių skaičiaus), padidėjusio darbo tempo, sugriežtinto darbo grafiko/pamainų grafiko ir k.t.

Darbo krūvį dažnai lemia ne tik užduočių kiekis, bet ir darbo aplinka, pvz. kolegų parama (arba jos trūkumas), taip pat asmeniniai išteklių ir asmeninės savybės (pvz. ištvermė), kas gali palengvinti arba pasunkinti užduočių atlikimą.

Ne visi darbuotojai vienodai reaguoja į tą patį darbo krūvį. Skirtingi darbuotojai skirtingai patiria perkrovą, nes skiriasi jų amžius, lytis, galimybės naudotis socialine parama ir gebėjimas reaguoti į situaciją.

Nuorodos į teisės aktus

Psichosocialinių profesinės rizikos veiksnių tyrimo metodiniai nurodymai ([Žin., 2005, Nr. 105-3897](#))

Informuoti darbuotojus dėl pasikeitusio arba padidėjusio darbo krūvio

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Informuoti darbuotojus dėl pasikeitusio arba padidėjusio darbo krūvio

Organizuoti motyvacinius pokalbius su darbuotojais, esant padidėjusiam darbo krūviui

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Organizuoti motyvacinius pokalbius su darbuotojais, esant padidėjusiam darbo krūviui

Vykdyti darbuotojų apklausas (reguliariai ir pagal poreikį)

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Vykdyti darbuotojų apklausas (reguliariai ir pagal poreikį)

3.1.3 Atsižvelgiama į darbuotojų asmenines savybes skirstant darbus

Dirbant socialinį darbą, labai svarbu kiekvieno darbuotojo asmeniniai ištekliai, tokie kaip asmeninės darbuotojo savybės (ištvermė, atsparumas stresui ir t.t.), galintys palengvinti arba pasunkinti užduočių atlikimą.

Nuorodos į teisės aktus

Psichosocialinių profesinės rizikos veiksnių tyrimo metodiniai nurodymai ([Žin., 2005, Nr. 105-3897](#))

Apmokyti darbuotojus kaip elgtis situacijose, viršijančiose gebėjimą priimti sprendimą

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Apmokyti darbuotojus kaip elgtis situacijose, viršijančiose gebėjimą priimti sprendimą

Apmokyti darbuotojus kaip elgtis situacijose, viršijančiose gebėjimą gauti ir tvarkyti informaciją

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Apmokyti darbuotojus kaip elgtis situacijose, viršijančiose gebėjimą gauti ir tvarkyti informaciją

Užtikrinti, kad darbuotojai gautų visas būtinas pagalbines priemones

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Užtikrinti, kad darbuotojai gautų visas būtinas pagalbines priemones

3.1.4 Užtikrinama, kad socialiniai darbuotojai gautų visą svarbią informaciją, susijusią su jų atliekamomis darbo funkcijomis

Socialiniai darbuotojai, kurie negauna visos reikalingos ir svarbios informacijos, susijusios su jų atliekamomis darbo funkcijomis, patiria didesnę stresą negu tie, kurie gauna visą informaciją. Šis veiksnys ne tik įtakoja patiriamą streso lygį, bet taip pat gali turėti neigiamos įtakos socialinio darbuotojo įgūdžiams ir darbo kokybei.

Informacijos trūkumas yra labai didelė žala visai organizacijai ir jos darbuotojams.

Nuorodos į teisės aktus

Psichosocialinių profesinės rizikos veiksnių tyrimo metodiniai nurodymai ([Žin., 2005, Nr. 105-3897](#))

Nusistatyti atsakomybių sritis

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Nusistatyti atsakomybių sritis

Kontroliuoti informacinį srautą

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Kontroliuoti informacinį srautą
Parengti aiškias ir konkrečias pareigines instrukcijas

Užtikrinti, kad būtų vengtini prieštaringi darbo nurodymai

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Užtikrinti, kad būtų vengtini prieštaringi darbo nurodymai

Užtikrinti, kad darbuotojai nejaustų informacijos trūkumo

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Užtikrinti, kad darbuotojai nejaustų informacijos trūkumo

3.1.5 Vadovai užtikrina pakankamą paramą darbuotojams

Siekiant, kad darbuotojai jaustų pasitenkinimą atliekamu darbu, svarbu, kad darbuotojai visada jaustų vadovų paramą. Netinkamas vadovavimas darbuotojams, socialiniai konfliktai tarp darbdavio ir darbuotojų, nesprenžiamos problemos, paramos ir supratimo trūkumas iš vadovų, sudaro tam tikrą vakuumą, kuris ne tik didina stresą, bet ir dar labiau mažina galimybes bendradarbiauti tarpusavyje.

Nuorodos į teisės aktus

Psichosocialinių profesinės rizikos veiksnių tyrimo metodiniai nurodymai ([Žin., 2005, Nr. 105-3897](#))

Užtikrinti darbuotojų anonimiškumą

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Užtikrinti darbuotojų anonimiškumą

Imtis priemonių darbuotojų pasitikėjimui stiprinti

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Imtis priemonių darbuotojų pasitikėjimui stiprinti

Užtikrinti visapusišką paramą ir pagalbą darbuotojams

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Užtikrinti visapusišką paramą ir pagalbą darbuotojams

Nustatyti darbuotojų pripažinimo, skatinimo atvejus

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Nustatyti darbuotojų pripažinimo, skatinimo atvejus

3.1.6 Darbuotojai yra mokomi komunikacijos ir bendravimo su sunkiais asmenimis įgūdžių

Norint sumažinti socialinius konfliktus, išvengti bauginimo, psichologinio smurto, darbuotojai turėtų būti mokomi komunikacijos ir bendravimo įgūdžių. Kuo mažiau sunkumų pasireiškia komunikacijos ir bendravimo metu, tuo mažesnė rizika tenka darbuotojui bendraujant su agresyviais paramos gavėjais.

Nuorodos į teisės aktus

Psichosocialinių profesinės rizikos veiksnių tyrimo metodiniai nurodymai ([Žin., 2005, Nr. 105-3897](#))

Užtikrinti, kad būtų vengtini kolegų pertraukimai ir trukdymai

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Užtikrinti, kad būtų vengtini kolegų pertraukimai ir trukdymai

3.1.7 Socialinės aplinkos stresoriai yra kontroliuojami

Labai svarbų vaidmenį socialinio darbuotojo atliekamame darbe užima socialinės aplinkos stresoriai:

- bloga darbo atmosfera;
- nepakankamas arba netinkamas bendravimas;
- konfliktai su vadovai ir kolegomis;
- nuolatinės aplinkos, kolegų ir darbo srities kaita;
- struktūriniai įmonės pokyčiai;
- informacijos trūkumas;
- nepakankamai dėmesio skiriama darbo derinimui su šeimos gyvenimu;
- darbuotojų trūkumas.

Nuorodos į teisės aktus

Psichosocialinių profesinės rizikos veiksnių tyrimo metodiniai nurodymai ([Žin., 2005, Nr. 105-3897](#))

Užtikrinti, kad darbuotojai derintų darbo ir šeimos poreikius

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Užtikrinti, kad darbuotojai derintų darbo ir šeimos poreikius

Užtikrinti darbuotojams galimybes tobulėti

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Užtikrinti darbuotojams galimybes tobulėti

Skiriant užduotis, atsižvelgti į su darbu nesusijusias asmenų pareigas

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Skiriant užduotis, atsižvelgti į su darbu nesusijusias asmenų pareigas

Skatinti darbuotojų tarpusavio bendravimą

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Skatinti darbuotojų tarpusavio bendravimą

Didinti darbuotojų galimybes diegti naujoves savo darbe

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Didinti darbuotojų galimybes diegti naujoves savo darbe

Skirti patalpas darbuotojų atsipalaidavimui

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Skirti patalpas darbuotojų atsipalaidavimui

3.1.8 Atsižvelgiama į darbuotojo asmeninius psichosocialinius ypatumus

Be su darbu susijusių veiksnių, išsekimą ir stresą darbe didina ar mažina įvairios asmeninės su privačiu žmogaus gyvenimu susijusios sąlygos. Tai gali būti:

- asmens požiūris į darbą;
- nuostata, kad gyvenime nėra nieko svarbiau už darbą;
- gyvenimo būdas, kuomet asmeniniams poreikiams skiriama mažiau dėmesio;
- būseną, kai nepavyksta palaikyti psichinės pusiausvyros.

Tarp stresorių ir išsekimo yra glaudus ryšys. Išsekimą paprastai sukelia aplinkybės, kuomet kasdien dirbama su kenčiančiais žmonėmis, konfliktai su globotiniais ir jų artimaisiais, žinių trūkumas, grįžtamojo ryšio kiekis nėra proporcingas skiriamo dėmesio kiekiui, pagarbos stoka.

Nuorodos į teisės aktus

Psichosocialinių profesinės rizikos veiksnių tyrimo metodiniai nurodymai ([Žin., 2005, Nr. 105-3897](#))

Suteikti galimybę laisviau planuoti darbo laiką ir turinį

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Suteikti galimybę laisviau planuoti darbo laiką ir turinį

Reguliariai aptarti darbe kylančias problemas

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Reguliariai aptarti darbe kylančias problemas

Ugdyti socialinius ir emocinius įgūdžius, padedančius įveikti sunkumus

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Ugdyti socialinius ir emocinius įgūdžius, padedančius įveikti sunkumus

3.1.9 Konfliktai yra sprendžiami

Konfliktai darbe turi tiesioginės įtakos socialinio darbuotojo ir jo padėjėjo psichinei ir emocinei būklei.

Konfliktai darbe gali kilti tiek su tiesioginiais vadovais (vertikalus lygmuo), tiek su kolegomis (horizontalus lygmuo), tiek ir su globotiniais bei jų artimaisiais, kitais asmenimis.

Konfliktų sprendimas yra gyvybiškai svarbus pačiai organizacijai, nes užtikrina gerą darbuotojų savijautą ir gerą mikroklimatą.

Geriausiai kuomet konfliktai sprendžiami iš karto, neleidus problemoms įsisenėti ir kelti didesnes nuoskaudas. Išspręstų konfliktų priežastys turi būti analizuojamos, o jų sprendimo priemonės turi būti žinomos visiems darbuotojams.

Nuorodos į teisės aktus

Psichosocialinių profesinės rizikos veiksnių tyrimo metodiniai nurodymai ([Žin., 2005, Nr. 105-3897](#))

Nustatyti konfliktų darbe sprendimo tvarką (schemą, atsakingus asmenis, kontaktinius telefonus)

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Nustatyti konfliktų darbe sprendimo tvarką (schemą, atsakingus asmenis, kontaktinius telefonus)

Informuoti darbuotojus apie būtinybę spręsti konfliktus nedelsiant

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Informuoti darbuotojus apie būtinybę spręsti konfliktus nedelsiant

Informuoti darbuotojus apie būtinybę pranešti tiesioginiam vadovui apie konfliktus tarp kolegų arba su globotiniais

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Informuoti darbuotojus apie būtinybę pranešti tiesioginiam vadovui apie konfliktus tarp kolegų arba su globotiniais

3.1.10 Užtikrinamas pakankamas bendravimas organizacijos viduje

Organizacijos viduje turi būti pakankamas ir tinkamas bendravimas ne tik su kolegomis, bet ir su tiesioginiais vadovais. Bendravimas organizacijoje yra kaip lakmuso popierėlis parodantis visas organizacijos problemas, kurios dažniausiai ir kyla dėl netinkamo arba nepakankamo bendravimo.

Akivaizdu, kad darbuotojų poreikis bendrauti bus skirtingas dėl

asmeninių savybių (intravertai, ekstravertai), tačiau organizuoti bendrus susitikimus yra privalu, kaip ir skatinti darbuotojus juose dalyvauti.

Bendravimas gali būti tiek formalus, tiek neformalus.

Nuorodos į teisės aktus

Psichosocialinių profesinės rizikos veiksnių tyrimo metodiniai nurodymai ([Žin., 2005, Nr. 105-3897](#))

Organizuoti formalų darbuotojų bendravimą

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Organizuoti formalų darbuotojų bendravimą

Organizuoti neformalius darbuotojų susitikimus

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Organizuoti neformalius darbuotojų susitikimus

Skatinti darbuotojus bendradarbiauti tarpusavyje dėl iškilusių problemų

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Skatinti darbuotojus bendradarbiauti tarpusavyje dėl iškilusių problemų

3.1.11 Užtikrinama, kad struktūriniai įstaigos pokyčiai būtų žinomi darbuotojams

Struktūriniai įstaigos pokyčiai, tokie kaip nuolatinė darbo aplinkos kaita, kolegų kaita ir užduočių kaita, turėtų būti žinomi darbuotojams.

Darbuotojams reikia suteikti pakankamai informacijos, kad jiems būtų aišku, kokie yra pokyčiai, kodėl jie vyksta, kaip jie įtakos jų darbą, kada pokyčiai bus suvaldyti ir t.t.

Nesuteikiant darbuotojams šios informacijos, kiekvienas darbuotojas gali neteisingai arba netgi klaidingai suprasti kas ir kodėl vyksta, kas gali turėti tiesioginės įtakos jo psichosocialinei būsenai, bei jo darbo našumui ir kokybei.

Nuorodos į teisės aktus

Psichosocialinių profesinės rizikos veiksnių tyrimo metodiniai nurodymai ([Žin., 2005, Nr. 105-3897](#))

Informuoti darbuotojus apie visus struktūrinius pokyčius

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Informuoti darbuotojus apie visus struktūrinius pokyčius

Atnaujinti pasikeitusią informaciją, kad darbuotojams suteikti tik aktualią informaciją

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Atnaujinti pasikeitusią informaciją, kad darbuotojams suteikti tik aktualią informaciją

3.1.12 Darbas yra derinamas su šeimos gyvenimu

Kiekvienoje įstaigoje turi būti atsižvelgiama ir skiriama pakankamai dėmesio derinti darbą su darbuotojo šeimos gyvenimu.

Atkreiptinas dėmesys, kad kasdienio nepertraukiamojo poilsio tarp darbo dienų (pamainų) trukmė negali būti trumpesnė kaip 11 (vienuolika) valandų iš eilės.

Skiriant dirbti viršvalandžius būtinas darbuotojo sutikimas.

Nuorodos į teisės aktus

Lietuvos Respublikos darbo kodeksas, 122 str. 3 d. ([TAR, 2016-09-19, Nr. 23709](#));

Psichosocialinių profesinės rizikos veiksnių tyrimo metodiniai nurodymai ([Žin., 2005, Nr. 105-3897](#))

Užtikrinti, kad sudarant darbo grafikus, būtų užtikrinamas minimalus poilsio laikas (11 val.)

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Užtikrinti, kad sudarant darbo grafikus, būtų užtikrinamas minimalus poilsio laikas (11 val.)

Gauti darbuotojo sutikimą dirbant viršvalandžius

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Gauti darbuotojo sutikimą dirbant viršvalandžius

Informuoti darbuotojus apie būtinybę derinti darbo ir šeimos gyvenimą

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Informuoti darbuotojus apie būtinybę derinti darbo ir šeimos gyvenimą

Organizuoti kolegų susitikimus su šeimomis

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Organizuoti kolegų susitikimus su šeimomis

3.2 Smurtas darbe

3.2.1 Darbuotojai žino, kaip elgtis esant agresyviems globotiniams

Galimi globotinių ir jų artimųjų žodiniai ir fiziniai išpuoliai prieš socialinius darbuotojus ir/ar jų padėjėjus yra tik viena iš smurto formų. Kitaip tariant, tai smurto darbe "iš išorės" samprata, kuri apima darbuotojo įžeidinėjimą, grasinimą jam, fizinę ir psichologinę agresiją prieš jį, kai agresoriai yra ne organizacijai priklausantys žmonės, o globotiniai ir ši agresija kelia grėsmę darbuotojų saugai, sveikatai ir gerovei.

Tokio smurto apraiškos gali turėti taip pat ir rasinių ar seksualinių motyvų.

Agresyvūs ar smurtiniai veiksmai gali būti:

- nemandagus elgesys - nepagarba kitiems;
- fizinė ar žodinė agresija siekiant sužeisti ar įžeisti;
- užpuolimas siekiant pakenkti kitam asmeniui.

Siekiant padėti darbuotojams išvengti tokių situacijų, darbuotojus reikia mokyti valdyti krizines situacijas, taip pat prieš vykstant pas globotinius, kurie pasižymi galimai agresyviu elgesiu, darbuotojus instrukuoti taip saugiai elgtis.

Nuorodos į teisės aktus

Psichosocialinių profesinės rizikos veiksnių tyrimo metodiniai nurodymai ([Žin., 2005, Nr. 105-3897](#))

Organizuoti darbuotojams mokymus dėl kūno kalbos supratimo

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Organizuoti darbuotojams mokymus dėl kūno kalbos supratimo
Neretai nesusipratimai kyla dėl nepakankama kūno kalbos supratimo

Organizuoti mokymus dėl bendravimo esant konfliktinei situacijai (kaip išvengti konflikto, kaip numatyti konfliktą, kaip apsisaugoti nuo gresiančio konflikto ir kt.)

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Organizuoti mokymus dėl bendravimo esant konfliktinei situacijai (kaip išvengti konflikto,

kaip numatyti konfliktą, kaip apsisaugoti nuo gresiančio konflikto ir kt.)

Užtikrinti, kad darbuotojų elgesys būtų tinkamas (be agresijos ir griežtumo), malšinantis agresiją

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Užtikrinti, kad darbuotojų elgesys būtų tinkamas (be agresijos ir griežtumo), malšinantis agresiją

Parengti nenumatytų atvejų planus (esant galimam smurtui)

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Parengti nenumatytų atvejų planus (esant galimam smurtui)

Nustatyti ir apibrėžti situacijas, kuriose gali būti smurtaujama

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Nustatyti ir apibrėžti situacijas, kuriose gali būti smurtaujama

Apmokyti darbuotojus kaip elgtis situacijose, kuriose gali būti smurtaujama

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Apmokyti darbuotojus kaip elgtis situacijose, kuriose gali būti smurtaujama

Tinkamai keistis informaciją tarp darbuotojų apie smurtaujančius asmenis (nustatyti sistemą, atsakingus asmenis, perdavimo būdus ir laiką)

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Tinkamai keistis informaciją tarp darbuotojų apie smurtaujančius asmenis (nustatyti sistemą, atsakingus asmenis, perdavimo būdus ir laiką)

Registruoti išpuolius prieš socialinius darbuotojus, kad vėliau būtų galima imtis tinkamų prevencinių priemonių

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Registruoti išpuolius prieš socialinius darbuotojus, kad vėliau būtų galima imtis tinkamų prevencinių priemonių

Nustatyti veiksniai, kurie skatina agresiją

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Nustatyti veiksniai, kurie skatina agresiją

Organizuoti mokymus kaip apsiginti bei laiku pasitraukti

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Organizuoti mokymus kaip apsiginti bei laiku pasitraukti

3.2.2 Yra vykdoma vidinio psichologinio smurto darbe prevencija

Atvejų, kai darbuotojai "terorizuoja" vieni kitus, vadovai – darbuotojus arba darbuotojai – vadovus, būna įvairių, todėl nustatyti "terorizavimo" atvejus ne visada yra lengva.

Paprastai su "terorizavimu" siejamas subjektyviai patiriamas didelis stresas, kai stresoriai atsiranda daugiausiai dėl organizacinių trūkumų, pvz., netinkamo vadovavimo. Su organizacinėmis priemonėmis susijęs "terorizavimas" gali būti toks:

- žeminančių užduočių skyrimas;
- socialinės atskirties skatinimas;
- išpuoliai prieš asmenį, jo asmeninės erdvės pažeidimai;
- žodinė ir fizinė agresija;
- gandų skleidimas.

"Terorizavimo" ištakų ir priežasčių gali būti įvairių. Tai ne tik griežta organizacijos hierarchija, bet ir neaiškus atsakomybės paskirstymas, aiškių grįžtamosios informacijos teikimo sistemų trūkumas ir netinkamas vadovų elgesys. Pagal pateiktą sąrašą galima spręsti, kuriems iš šių aspektų neskiriama pakankamai dėmesio.

Nuorodos į teisės aktus

Psichosocialinių profesinės rizikos veiksnių tyrimo metodiniai nurodymai ([Žin., 2005, Nr. 105-3897](#))

Nustatyti tinkamą atsakomybės pasiskirstymą

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Nustatyti tinkamą atsakomybės pasiskirstymą

Nustatyti grįžtamojo ryšio/informacijos kanalus

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Nustatyti grįžtamojo ryšio/informacijos kanalus

Skirti daugiau dėmesio į grįžtamojo ryšio informaciją

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Skirti daugiau dėmesio į grįžtamojo ryšio informaciją

Organizuoti darbuotojų gebėjimų ir pasitikėjimo savimi stiprinimo mokymus

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Organizuoti darbuotojų gebėjimų ir pasitikėjimo savimi stiprinimo mokymus

Nustatyti etiško ir pagarbaus elgesio normas ir supažindinti su jomis darbuotojus

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Nustatyti etiško ir pagarbaus elgesio normas ir supažindinti su jomis darbuotojus

Stiprinti kolektyvą bendraujant neformalioje aplinkoje

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Stiprinti kolektyvą bendraujant neformalioje aplinkoje

Organizuoti mokymus kaip tinkamai reaguoti į kritiką ir konstruktyviai kritikuoti

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Organizuoti mokymus kaip tinkamai reaguoti į kritiką ir konstruktyviai kritikuoti

Organizuoti diskusijas kolektyvui svarbiais klausimais, vietoje santykių aiškinimosi

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Organizuoti diskusijas kolektyvui svarbiais klausimais, vietoje santykių aiškinimosi

Formuoti gerus socialinius santykius ir tarpusavio kultūrą

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Formuoti gerus socialinius santykius ir tarpusavio kultūrą

Nustatyti politiką, kad su terorizavimu įstaigoje jokiais būdais negalima taikytis

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Nustatyti politiką, kad su terorizavimu įstaigoje jokiais būdais negalima taikytis

Mokyti (žodžiu) įstaigos viduje kaip spręsti konfliktus ir bendrauti

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Mokyti (žodžiu) įstaigos viduje kaip spręsti konfliktus ir bendrauti

3.2.3 Nėra parengto specialaus krizėms skirtas planas

Socialinės įmonės kartais susiduria krizinėmis situacijomis. Siekiant kuo sėkmingiau įveikti tokias situacijas, labai naudinga sukurti ankstyvojo perspėjimo apie krizes sistemą ir parengti **specialų krizėms skirtas planą**. Nustačius, kad situacija yra kritinė, turi būti veikama pagal parengtą planą.

Plane įvardijamos pagrindinės galimos ekstremalios situacijos organizacijoje (kolegos savižudybė, smurtas, sunki/kritinė liga ir t.t.), bei numatomi atsakingi darbuotojai, kurie suteikia ne tik informacijos apie krizinę situaciją, bet taip pat suteikia visokeriopą pagalbą (pvz. pagalbos telefonų numerius, medicinos įstaigas teikiančias nemokamą psichologinę pagalbą ir kt.).

Šį planą reikėtų nuolat tobulinti ir kolektyviai svarstyti, kad darbuotojai kiekvienu atveju žinotų, ką reikia daryti. Tai turėtų būti nuolatinio tobulinimosi procesas.

Nuorodos į teisės aktus

Psichosocialinių profesinės rizikos veiksnių tyrimo metodiniai nurodymai ([Žin., 2005, Nr. 105-3897](#))

Parengti krizėms skirtą planą

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Parengti krizėms skirtą planą

Informuoti darbuotojus apie plane nurodytus jų veiksmus

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Informuoti darbuotojus apie plane nurodytus jų veiksmus

Organizuoti kolektyvo susirinkimą dėl nuolatinio plano tobulinimo

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Organizuoti kolektyvo susirinkimą dėl nuolatinio plano tobulinimo

Atvirai svarstyti smurto ir agresijos problemas ir nustatyti priemones, padėsiančias jas mažinti ir valdyti

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Atvirai svarstyti smurto ir agresijos problemas ir nustatyti priemones, padėsiančias jas mažinti ir valdyti

3.3 Darbo laikas

3.3.1 Darbo laikas planuojamas tinkamai

Darbuotojo išsekimo sindromas dažnai siejamas su ilgu darbo laiku. Didesnė motyvacija (papildomas atlyginimas) tik iš dalies gali „sušvelninti“ fiziologines ir psichologines organizmo pervargimo reakcijas.

Siekiant išvengti psichosocialinės rizikos dėl darbo laiko trukmės, organizavimo ar paskirstymo, būtina nustatyti tinkamą darbo laiko sistemą, pagrįstą darbo valandų ir pakankamo poilsio laiko derinimu.

Nuorodos į teisės aktus

Psichosocialinių profesinės rizikos veiksnių tyrimo metodiniai nurodymai ([Žin., 2005, Nr. 105-3897](#))

Nustatyti tolygų darbo laiko keitimasi (grafikai, pamainos)

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Nustatyti tolygų darbo laiko keitimasi (grafikai, pamainos)

Darbo krūvis tinkamai paskirstomas per darbo pamainą

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Darbo krūvis tinkamai paskirstomas per darbo pamainą

Sudarant darbo pamainas užtikrinti nediskriminavimą skirtingų lyčių darbuotojams

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Sudarant darbo pamainas užtikrinti nediskriminavimą skirtingų lyčių darbuotojams

Mokyti darbuotojus kaip įveikti situacijas, kuomet patiriamas didelis krūvis (dėl darbo organizavimo ir sunkių darbo sąlygų)

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Mokyti darbuotojus kaip įveikti situacijas, kuomet patiriamas didelis krūvis (dėl darbo organizavimo ir sunkių darbo sąlygų)

3.3.2 Darbo pamainos sudaromos atsižvelgiant į darbuotojų ypatumus

Dirbant pamainomis ir naktimis darbuotojai paprastai patiria didesnę darbo krūvį, todėl itin svarbu, kad darbuotojai dalyvautų rengiant pamainų grafikus ir, kai tai yra įmanoma, derėtų paaisyti asmens pasirinkimo ir interesų.

Darbuotojai dažnai nepakankamai suvokia, kad dirbant naktimis sveikatai gresia daug pavojų. Moterys, daugelį metų dirbusios tik naktimis, dažnai nebepajėgia prisitaikyti prie „įprasto“ spartaus darbo ritmo. Tai yra didelė, ypač pagyvenusių darbuotojų, problema. Vyresnio amžiaus darbuotojams yra sunkiau atsigauti po perkrovos, kurią jos patiria dirbdamos pamainomis. Ypač kai tokia darbuotoja yra žemesnės kvalifikacijos, jai dažnai yra sunku grįžti prie „įprasto“ dieną atliekamo darbo.

Dėl nėščių ir neseniai pagimdžiusių ar krūtimi maitinančių darbuotojų apsaugos keliami ypatingi reikalavimai, būtina imtis priemonių, užtikrinančių, kad tokios darbuotojos nebus verčiamos dirbti naktimis, todėl jos turi būti perkeltos į dieninę pamainą.

Nuorodos į teisės aktus

Psichosocialinių profesinės rizikos veiksnių tyrimo metodiniai nurodymai ([Žin., 2005, Nr. 105-3897](#))

Konsultuotis du darbuotojais sudarant darbo pamainas

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Konsultuotis du darbuotojais sudarant darbo pamainas

Nustatyti darbuotojus, kurie negali dirbti pamainomis

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Nustatyti darbuotojus, kurie negali dirbti pamainomis

Sudarant grafikus numatyti tam tikrą atsargą, kurią bus galima pasinaudoti darbuotojams susirgus ar kitais atvejais

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Sudarant grafikus numatyti tam tikrą atsargą, kurią bus galima pasinaudoti darbuotojams susirgus ar kitais atvejais

3.3.3 Naktinis, pamaininis darbas organizuojamas tinkamai

Daugelyje įstaigų tebėra įprasta derinti ilgus budėjimo laikotarpius su „įprastomis“ darbo valandomis.

Dirbant ilgiau kaip 9 (devynias) valandas labai padidėja nelaimingų atsitikimų rizika. Šis poveikis yra dar didesnis, kai dirbama pamainomis ir naktimis.

Darbo naktimis ir pamainomis poveikis dažniausiai pasireiškia:

- nuovargiu, nuolatiniais miego sutrikimais ir ilgalaikiu pervargimu;
- sveikatos (tiek psichikos ir vegetacinės nervų sistemos, tiek virškinamojo trakto) sutrikimais;
- padidėjusia nelaimingų atsitikimų rizika;
- atitrūkimu nuo socialinio gyvenimo;

- nesugebėjimu dirbti tiksliai ir (arba) kokybiškai (jei nuolat dirbama naktimis).

Dirbant pamainomis ir naktimis patiriamas didelis krūvis, todėl itin svarbu, kad darbuotojai dalyvautų rengiant pamainų grafikus. Kai tik įmanoma, derėtų paaisyti asmens pasirinkimo ir interesų.

Nuorodos į teisės aktus

Psichosocialinių profesinės rizikos veiksnių tyrimo metodiniai nurodymai ([Žin., 2005, Nr. 105-3897](#))

Sudarant darbo grafikus dėl naktinio darbo konsultuotis su darbuotojais ir/ar jų atstovais

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Sudarant darbo grafikus dėl naktinio darbo konsultuotis su darbuotojais ir/ar jų atstovais

Užtikrinti darbuotojams galimybę pavalgyti ir pailsėti dirbant nakties pamainoje

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Užtikrinti darbuotojams galimybę pavalgyti ir pailsėti dirbant nakties pamainoje

Informuoti ir mokyti darbuotojus kaip sumažinti kenksmingą poveikį dirbant naktimis

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Informuoti ir mokyti darbuotojus kaip sumažinti kenksmingą poveikį dirbant naktimis

Nustatyti, kad kai tik įmanoma būtų skiriamos dvi nedarbo dienos savaitgaliais

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Nustatyti, kad kai tik įmanoma būtų skiriamos dvi nedarbo dienos savaitgaliais

3.4 Kiti psichosocialinės rizikos veiksniai

3.4.1 Yra vykdomi motyvaciniai pokalbiai su darbuotojais

Socialiniai darbuotojai dažnai susiduria su psichosocialine rizika. Svarbu stiprinti darbuotojo kaip asmens gebėjimus įveikti situacijas kai patiriamas didesnis ar mažesnis psichologinis krūvis. Psichosocialinę riziką mažina asmens savivertės didinimas ir mokėjimas tinkamomis priemonėmis įveikti sunkumus. Tuo tikslu naudinga rengti motyvacinius pokalbius su darbuotojais, kurių metu aptarti problemas, skatinti darbuotojų pasitikėjimą savo jėgomis.

Nuorodos į teisės aktus

Psichosocialinių profesinės rizikos veiksnių tyrimo metodiniai nurodymai ([Žin., 2005, Nr. 105-3897](#))

Organizuoti individualius motyvacinius pokalbius su darbuotojais

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Organizuoti individualius motyvacinius pokalbius su darbuotojais

Organizuoti kolektyvinius motyvacinius pokalbius su darbuotojais

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Organizuoti kolektyvinius motyvacinius pokalbius su darbuotojais

Nustatyti motyvacinių pokalbių periodiškumą (pavyzdžiui, kartą per ketvirtį ir pagal poreikį)

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Nustatyti motyvacinių pokalbių periodiškumą (pavyzdžiui, kartą per ketvirtį ir pagal

poreikį)

Atlikti motyvacinių pokalbių analizę ir supažindinti juos su rezultatais

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Atlikti motyvacinių pokalbių analizę ir supažindinti juos su rezultatais

3.4.2 Įstaigos vadovų ir kolegų požiūris į problemą yra nuoseklus ir geranoriškas

Nuoseklus ir geranoriškas vadovų ir kolegų požiūris į problemą ir konkretūs pasiūlymai padėti yra labai svarbi prevencinė priemonė užkirsti kelią psichosocialinės rizikos apraiškoms.

Tinkami elgesio pavojingose situacijose modeliai:

- Kuo tiksliau pasakykite kolegai, kokius pokyčius jame pastebėjote. Pasakykite, kad, jūsų nuomone, šių pokyčių priežastis yra stresas, bauginimas, (galite iš anksto pasitarti, kaip kalbėti su asmeniu šia tema).
- Kuo atviriau pasakykite, kad esate labai susirūpinęs (-usi) ir norėtumėte, kad jūsų kolega vėl taptų toks, koks buvo anksčiau.
- Paraginkite kolegą kreiptis į tiesioginį vadovą ar kitur (priklausomai nuo problemos).
- Elkitės taip, kaip dera bendradarbiui (-ei), ir parodykite, kad jums rūpi kolegų elgesys. Kalbėkite su pačiu asmeniu, o ne su kitais apie jį. Nesiimkite gydytojo ar psichologo vaidmens.
- Jei norite, dar kartą pasiūlykite asmeniui pasikalbėti su jumis, bet nelaikykite jo problemos savo problema.
- Jei padėtis nesikeičia, kreipkitės į tiesioginį vadovą, personalo skyrių.

Nuorodos į teisės aktus

Psichosocialinių profesinės rizikos veiksnių tyrimo metodiniai nurodymai ([Žin., 2005, Nr. 105-3897](#))

Nustatyti tvarką, kaip reaguoti į darbuotojo elgesio pasikeitimus pavojingose situacijose

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Nustatyti tvarką, kaip reaguoti į darbuotojo elgesio pasikeitimus pavojingose situacijose

Paskirti atsakingus asmenis, kurie suteiktų pagalbą

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Paskirti atsakingus asmenis, kurie suteiktų pagalbą

Užtikrinti besikreipiančiųjų darbuotojų anonimiškumą

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Užtikrinti besikreipiančiųjų darbuotojų anonimiškumą

Nustatyti aiškias normas kaip kolegoms bendrauti tarpusavyje

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Nustatyti aiškias normas kaip kolegoms bendrauti tarpusavyje

Parengti komunikacijos ir bendravimo tvarką (kaip dirbti kartu, kaip gerbti, draugiškai elgtis ir t.t.)

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Parengti komunikacijos ir bendravimo tvarką (kaip dirbti kartu, kaip gerbti, draugiškai elgtis ir t.t.)

3.4.3 Darbuotojai žino kaip išvengti seksualinio priekabiavimo

Labai dažnai savo darbe socialiniai darbuotojai susiduria ne tik su nesaugia aplinka, dideliais fiziniais krūviais bet ir su seksualiniu priekabiavimu/persekiojimu.

Tinkami darbuotojų mokymai dažniausiai išsprendžia šią problemą, nes darbuotojai išmoksta ne tik atpažinti problemą (situaciją) bet ir taikiai spręsti jas.

Nuorodos į teisės aktus

Psichosocialinių profesinės rizikos veiksnių tyrimo metodiniai nurodymai ([Žin., 2005, Nr. 105-3897](#))

Nustatyti, kad darbuotojai atliktų lankomąją priežiūrą po du

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Nustatyti, kad darbuotojai atliktų lankomąją priežiūrą po du

Mokyti darbuotojus kaip elgtis/veikti/bendrauti esant seksualinio priekabiavimo požymiams

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Mokyti darbuotojus kaip elgtis/veikti/bendrauti esant seksualinio priekabiavimo požymiams

Apmokyti darbuotojus kaip naudotis mobilia aplikacija - pagalbos mygtukas

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Apmokyti darbuotojus kaip naudotis mobilia aplikacija - pagalbos mygtukas

Aprūpinti darbuotojus specialia įranga "pagalbos pultelis"

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Aprūpinti darbuotojus specialia įranga "pagalbos pultelis"

Nustatyti tvarką, kad būtų aptariamai įvykiai, jų aplinkybės nagrinėjamos

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Nustatyti tvarką, kad būtų aptariamai įvykiai, jų aplinkybės nagrinėjamos

4 Kiti rizikos veiksniai

4.1 Darbas su kompiuteriu ir biuro technika

4.1.1 Darbo vietos yra pritaikytos darbuotojų galimybės

Darbo vietos pritaikymas darbuotojo galimybės – darbo įrenginio, darbo priemonių, darbo kėdės įrengimas ir išdėstymas atsižvelgiant į darbuotojo fizinius duomenis ir darbo zonas. Darbo vietoje darbas turi būti organizuotas taip, kad visa, kas reikalinga tiesiogiai darbui, būtų įprasto darbo zonoje (dilbio atstumu), rečiau naudojami daiktai - atsitiktinio darbo zonoje (ištiesios rankos atstumu). Darbo zonoje neturi būti darbo procese nenaudojamų daiktų.

Nuorodos į teisės aktus

Ergonominių rizikos veiksnių tyrimo metodiniai nurodymai, 4.4 p., 30.1 p. ([Žin., 2005, Nr.95-3536](#))

Įrengiant darbo vietas atsižvelgti į darbuotojų fizinius duomenis (ūgį, svorį ir kt.)

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Įrengiant darbo vietas atsižvelgti į darbuotojų fizinius duomenis (ūgį, svorį ir kt.)

Pakeisti senus baldus (kėdes, stalus) naujais

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Pakeisti senus baldus (kėdes, stalus) naujais

4.1.2 Vaizdas ekrane yra stabilus ir nemirgantis

Šiuo metu, yra gaminama kelių rūšių kompiuterių monitoriai - neblizgantys (matiniai), ir blizgantys. Abiejų rūšių monitoriai turi savo privalumų ir trūkumų. tačiau, geriau yra naudoti monitorius matiniu paviršiumi (neblizgūs), nes jie neakina darbuotojų, ir nesukelia atspindžių. Matiniai paviršiai neatspindi šviesos, todėl tokius monitorius geriau naudoti lauke arba skaitymui. Blizgūs monitoriai turi ryškesnių spalvų ir didesnę kontrastą dėl jų glotnaus blizgaus paviršiaus, todėl jie naudojami - filmuotos medžiagos peržiūrai ir kt. Tačiau, stiprus apšvietimas padidina tokių ekranų blizgesį, kuris labai erzina ir dėl kurio akys greičiau pavargsta, jeigu yra ilgai žiūrima į tokį paviršių. taip pat tokiose ekranuose galima pamatyti atspindžius. O kaip yra žinoma, visi ženklai monitoriuje turi būti ryškaus kontūro, lengvai skaitomi ir suprantami. Vaizdas ekrane turi būti stabilus ir nemirgantis. Vaizdo regeneracijos dažnis nemažesnis kaip 72 Hz, geriau didesnis kaip 90 Hz. Ekrane neturi būti akinančių blyksnių ir atspindžių, kad darbuotojui nesukeltų nemalonių pojūčių bei akių nuovargio. Siekiant išvengti blyksnių ir šviesos atspindžių, monitorių reikia pastatyti statmenai į langą arba truputį palenkti ekraną žemyn. Jeigu tai nepadeda, turbūt teks pakeisti monitoriaus padėtį ant darbo stalo arba perstatyti stalą kitur. Dažniausias blyksnio šaltinis būna apšvietimas, langai arba blizgūs paviršiai.

Nuorodos į teisės aktus

Lietuvos higienos norma HN 32:2004 "Darbas su videoterminalais. Saugos ir sveikatos reikalavimai", 21.2 - 21.3 p., 21.8 p., 21.10 p. ([Žin., 2004, Nr.32-1027](#))

Ant langų pakabinti žaliuzes ar užuolaidas, kurios neleidžia šviesai kristi tiesiogiai ant ekrano

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Ant langų pakabinti žaliuzes ar užuolaidas, kurios neleidžia šviesai kristi tiesiogiai ant ekrano

Užtikrinkite, kad darbuotojas nesėdėtų atsukęs nugarą į dienos šviesą (atspindžiai ekrane) arba veidu į dienos šviesą (akinimas)

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Užtikrinkite, kad darbuotojas nesėdėtų atsukęs nugarą į dienos šviesą (atspindžiai ekrane) arba veidu į dienos šviesą (akinimas)

Užtikrinti kontrastą tarp ekrano ir aplinkos fono, naudojant bendrą ir vietinį apšvietimą

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Užtikrinti kontrastą tarp ekrano ir aplinkos fono, naudojant bendrą ir vietinį apšvietimą

4.1.3 Darbo kėdės konstrukcija atitinka ergonominius reikalavimus

Darbo kėdės konstrukcija turi atitikti ergonominius reikalavimus.

Ergonominė kėdė galima laikyti tik tada, kai jos mechanizmas leidžia ją reguliuoti taip, kad ji tiktų darbuotojui fiziologiškai ir nevargintų.

Kėdė turi būti su keliamuoju ir sukamuoju mechanizmu, leidžiančiu keisti kėdės aukštį bei atlošo atlenkimo kampą. Kėdės aukštis pritaikomas pagal žmogaus ar darbo specifikos reikmes, nuo grindų iki sėdimo paviršiaus turėtų būti reguliuojamas 35–52,5 cm intervalu. Kėdės sėdynė turi būti padengta ir aptraukta taip, kad sėdmenų ir klubų svoris pasiskirstytų tolygiai, kad kėdė nebūtų per minkšta ir ne per daug įgaubta – tokia, kad būtų galima lengvai keisti padėtį, pakankamai gili. Kėdė turi turėti porankius. Jais naudojamasi nedirbant, išsinant rankas. Porankiai turi būti nuimami arba reguliuojami.

Rekomenduojamas porankių plotis – 4 cm, ilgis – 20 cm. Porankiai leidžia patogiai atremti dilbius, atpalaiduoti pečius; jų aukštis turi būti 22–28 centimetrai. Netinkamo aukščio

porankiai gali būti pečių, kaklo ar nugaros skausmų priežastis. Atstumas tarp atramų – 46–50 cm.

Nuorodos į teisės aktus

Lietuvos higienos norma HN 32:2004 „Darbas su videoterminalais. Saugos ir sveikatos reikalavimai“, 24.2 p. ([Žin., 2004, Nr.32-1027](#)); Ergonominių rizikos veiksnių tyrimo metodiniai nurodymai, 24 p. ([Žin., 2005, Nr.95-3536](#))

Pakeisti kėdes naujomis ergonomiškomis kėdėmis

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Pakeisti kėdes naujomis ergonomiškomis kėdėmis

Įsigyti kėdes su porankiais

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Įsigyti kėdes su porankiais

Užtikrinti, kad visos kėdės yra tvarkingos (nesugadintos)

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Užtikrinti, kad visos kėdės yra tvarkingos (nesugadintos)

Užtikrinti, kad kėdžių aukštis būtų reguliuojamas

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Užtikrinti, kad kėdžių aukštis būtų reguliuojamas

4.1.4 Darbuotojai, dirbantys su kompiuteriu, periodiškai daro pertraukas

Darbdavys privalo suplanuoti darbuotojo darbą taip, kad kasdien dirbant prie monitorių (kompiuterio ekrano), būtų periodiškai daromos pertraukos, įskaitomos į darbo laiką, arba būtų keičiama veikla, sumažinant darbo prie monitoriaus krūvį. Nepertraukiamai dirbti prie videoterminalo galima ne daugiau kaip 1 val. Dirbant 8 val. darbo dieną, reglamentuotos (specialios) 5 (10) min. trukmės pertraukos nustatomos po 1 val. nuo darbo su videoterminalu pradžios.

Nuorodos į teisės aktus

Lietuvos higienos norma HN 32:2004 „Darbas su videoterminalais. Saugos ir sveikatos reikalavimai“, 13-16p. ([Žin., 2004, Nr.32-1027](#))

Informuoti darbuotojus apie galimą riziką (žalą sveikatai) dirbant su kompiuteriu

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Informuoti darbuotojus apie galimą riziką (žalą sveikatai) dirbant su kompiuteriu

Organizuoti mokymus darbuotojams dirbantiems su kompiuteriais

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Organizuoti mokymus darbuotojams dirbantiems su kompiuteriais

Instruktuoti darbuotojus apie būtinybę periodiškai daryti pertraukėles

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Instruktuoti darbuotojus apie būtinybę periodiškai daryti pertraukėles

4.1.5 Darbuotojai yra apsaugoti nuo biuro technikos galimo žalingo poveikio

Darbo patalpose su veikiančia biuro technika, pavyzdžiui 3 personaliniai kompiuteriai, 1

fotokopijavimo aparatas ir 1 lazerinis spausdintuvas yra pastebimas padidėjęs ozono, formaldehido, nepastovių organinių junginių ir sveikatai žalingų dalelių kiekis. Dirbant kopijavimo aparatu išsiskiria ozonas, kurio leidžiama neviršytinas ribinis dydis yra 0,6 mg/m³, o ilgalaikio poveikio ribinis dydis yra 0,2 mg/m³. Nedidelė ozono koncentracija sukelia sausumą burnoje, kosulį, dirgina nosies, akių, burnos gleivinę. Didelė ozono koncentracija gali sukelti plaučių edemą, kraujagyslių hipotoniją, didelį nuovargį. Biuro technika (kopijavimo aparatai, spausdintuvai, ir kt.) turi būti eksploatuojama taip, kad darbuotojai nepatirtų žalingo jos poveikio. Didelio našumo biuro technika turi būti įrengta gerai vėdinamose, atskirose patalpose ar koridoriuose, kuo toliau nuo nuolatinių darbo vietų.

Nuorodos į teisės aktus

Lietuvos Respublikos darbuotojų saugos ir sveikatos įstatymas, 18 str., 1 d., 4 p. ([Žin., 2003, Nr. 70-3170](#)); Lietuvos higienos norma HN23:2011 "Cheminių medžiagų profesinio poveikio ribiniai dydžiai. Matavimo ir poveikio vertinimo bendrieji reikalavimai", 1 priedas ([Žin., 2011, Nr. 112-5274](#))

Užtikrinti, kad patalpos kuriose veikia biuro technika būtų tinkamai vėdinamos

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Užtikrinti, kad patalpos kuriose veikia biuro technika būtų tinkamai vėdinamos

Dirbant biuro technika, visada vadovautis gamintojo instrukcijomis ir rekomendacijomis

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Dirbant biuro technika, visada vadovautis gamintojo instrukcijomis ir rekomendacijomis

Fotokopijavimo aparatus statyti atskirose patalpose arba nuošaliau nuo pagrindinės darbo erdvės

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Fotokopijavimo aparatus statyti atskirose patalpose arba nuošaliau nuo pagrindinės darbo erdvės

Įrengti natūralią arba mechaninę ventiliaciją

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Įrengti natūralią arba mechaninę ventiliaciją

Laiku keisti fotokopijavimo aparato ozono filtrus

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Laiku keisti fotokopijavimo aparato ozono filtrus

4.1.6 Vienai darbo vietai užtikrinama ne mažiau kaip 6 m² darbo patalpos plotas

Vieno darbuotojo, dirbančio kompiuteriu, darbo vietai turi būti skiriama ne mažiau kaip 6 m² darbo patalpos plotas ir ne mažiau kaip 20 m² erdvės.

Nuorodos į teisės aktus

Lietuvos higienos norma HN 32:2004 „Darbas su videoterminalais. Saugos ir sveikatos reikalavimai“, 25.3 p. ([Žin., 2004, Nr. 32-1027](#))

Atlikti vertinimą ar darbuotojo, dirbančio kompiuteriu, darbo vietai tenka ne mažiau kaip 6 m² darbo patalpos plotas

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Atlikti vertinimą ar darbuotojo, dirbančio kompiuteriu, darbo vietai tenka ne mažiau kaip 6 m² darbo patalpos plotas

Parengti planą, kaip užtikrinti, kad darbuotojo, dirbančio kompiuteriu, darbo vietai tektų ne mažiau kaip 6 m² darbo patalpos ploto

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Parengti planą, kaip užtikrinti, kad darbuotojo, dirbančio kompiuteriu, darbo vietai tektų ne mažiau kaip 6 m² darbo patalpos ploto

4.2 Biologiniai rizikos veiksniai

4.2.1 Darbuotojai yra mokomi saugiai dirbti biologinių rizikos veiksnių poveikyje

Darbdavys turi užtikrinti, kad darbuotojai būtų mokomi, instruktuojami ir informuojami apie:

- riziką, kuri gali sukelti ligas;
- atsargumo priemones, kurios taikomos siekiant išvengti biologinių rizikos veiksnių poveikio;
- higienos reikalavimus;
- asmeninių apsauginių priemonių naudojimą;
- darbuotojų veiksmus, įvykus incidentams bei siekiant užkirsti kelią tokiems incidentams.

Darbuotojų mokymas vykdomas prieš pradedant darbą, kurio metu gali būti kontaktuojama su biologiniais rizikos veiksniais, atsiradus naujai ar pakitusiai rizikai, jei reikia, mokymas kartojamas periodiškai.

Nuorodos į teisės aktus

Darbuotojų apsaugos nuo biologinių medžiagų poveikio darbe nuostatai, 9 p. ([Žin., 2001, Nr. 56-1999](#))

Surengti mokymus, kurių metu darbuotojai būtų mokomi saugiai dirbti biologinių rizikos veiksnių poveikyje

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Surengti mokymus, kurių metu darbuotojai būtų mokomi saugiai dirbti biologinių rizikos veiksnių poveikyje

Apmokyti darbuotojus saugiai dirbti biologinių rizikos veiksnių poveikyje

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Apmokyti darbuotojus saugiai dirbti biologinių rizikos veiksnių poveikyje

4.2.2 Užtikrinama apsauga nuo biologinių rizikos veiksnių

Kad socialiniai darbuotojai būtų apsaugoti nuo biologinių medžiagų, kurie gali būti perduoti kontaktuojant su globotiniais, atsargumo priemonių reikia imtis bendraujant su visais globotiniais.

Darbuotojai turi būti aprūpinti visų pirma asmens higienos priemonėmis, rankų dezinfekcijos priemonėmis, taip pat, atsižvelgiant į aplinkybes, tinkamomis asmeninėmis apsaugos priemonėmis:• apsauginėmis pirštinėmis;• apsauginiais drabužiais;• filtruojamosiomis kaukėmis.

Taip pat turi būti užtikrintas akivaizdžiai užterštų paviršių ir objektų dezinfekavimas ir valymas.

Nuorodos į teisės aktus

Darbuotojų apsaugos nuo biologinių medžiagų poveikio darbe nuostatai, 8 p. ([Žin., 2001, Nr. 56-1999](#))

Aprūpinti darbuotojus asmens higienos priemonėmis (pvz., rankų valymo

drėgnomis servetėlėmis ir kt.)

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Aprūpinti darbuotojus asmens higienos priemonėmis (pvz., rankų valymo drėgnomis servetėlėmis ir kt.)

Aprūpinti darbuotojus rankų dezinfekavimo priemonėmis (pvz., rankų dezinfekavimo servetėlėmis, dezinfekavimo skysčiais ir kt.)

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Aprūpinti darbuotojus rankų dezinfekavimo priemonėmis (pvz., rankų dezinfekavimo servetėlėmis, dezinfekavimo skysčiais ir kt.)

Aprūpinti darbuotojus asmeninėmis apsaugos priemonėmis (pvz., vienkartinėmis pirštinėmis ir kt.)

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Aprūpinti darbuotojus asmeninėmis apsaugos priemonėmis (pvz., vienkartinėmis pirštinėmis ir kt.)

Užtikrinti, kad darbuotojai žinotų vietas, kur yra laikomos dezinfekavimo priemonės

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Užtikrinti, kad darbuotojai žinotų vietas, kur yra laikomos dezinfekavimo priemonės

4.2.3 Užtikrinama, kad darbuotojai darbo vietose nevalgytų, negertų, nerūkytų, nesinaudotų kosmetikos priemonėmis

Darbo vietose, kur pasireiškia ar gali pasireikšti biologiniai rizikos veiksniai, draudžiama valgyti, gerti, laikyti maisto produktus, rūkyti, naudoti kosmetikos priemones, lūpų dažus, tvarkyti kontaktinius lęšius.

Nuorodos į teisės aktus

Darbuotojų apsaugos nuo biologinių medžiagų poveikio darbe nuostatai, 8 p. ([Žin., 2001, Nr. 56-1999](#))

Informuoti darbuotojus apie draudimą valgyti, gerti, rūkyti ir naudoti kosmetikos priemones darbo vietose

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Informuoti darbuotojus apie draudimą valgyti, gerti, rūkyti ir naudoti kosmetikos priemones darbo vietose

Paskirti asmenį atsakingą už kontrolę, kad darbo vietose darbuotojai nevalgytų, negertų, nerūkytų, nesinaudotų kosmetikos priemonėmis

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Paskirti asmenį atsakingą už kontrolę, kad darbo vietose darbuotojai nevalgytų, negertų, nerūkytų, nesinaudotų kosmetikos priemonėmis

4.2.4 Darbuotojai turi galimybę apsisaugoti nuo biologinių rizikos veiksnių tinkamai nusiplaunant rankas

Pagrindinės taisyklės kontroliuoti biologinių veiksnių riziką:

- Labai suteptas arba akivaizdžiai nešvarias rankas pirmiausia reikia nusiplauti;
- Jei įtariama arba neabejotinai žinoma, kad rankos yra užterštos biologinėmis medžiagomis, pirmumas turi būti teikiamas rankų dezinfekacijai;
- Visi darbuotojai turi turėti galimybę naudotis rankų plovimo įrenginiais su šiltu ir šaltu tekančiu vandeniu, rankų dezinfekanto dozatoriais, tinkamais odos apsaugos ir priežiūros produktais ir vienkartiniais rankšluosčiais;
- Darbuotojams taip pat turi būti skirtas atskiras tualetas, kuriuo negalėtų naudotis

- globotiniai;
- Paviršiai (pvz., grindys, darbo stalai ir kt.) turėtų būti lengvai valomi.

Nuorodos į teisės aktus

Darbuotojų apsaugos nuo biologinių medžiagų poveikio darbe nuostatai, 9 p. ([Žin., 2001, Nr. 56-1999](#))

Instrukuoti darbuotojus kaip išvengti biologinių rizikos veiksnių galimo poveikio tinkamai nusiplaunant rankas

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Instrukuoti darbuotojus kaip išvengti biologinių rizikos veiksnių galimo poveikio tinkamai nusiplaunant rankas

Apmokyti darbuotojus saugiai dirbti biologinių rizikos veiksnių poveikyje

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Apmokyti darbuotojus saugiai dirbti biologinių rizikos veiksnių poveikyje

Įrengti darbuotojams skirtą atskirą tualetą, kuriuo negalėtų naudotis globotiniai

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Įrengti darbuotojams skirtą atskirą tualetą, kuriuo negalėtų naudotis globotiniai

Prie rankų plovimo kriauklių įrengti rankų dezinfekanto dozatorius

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Prie rankų plovimo kriauklių įrengti rankų dezinfekanto dozatorius

4.2.5 Esant poreikiui darbuotojai taiko higieninę rankų dezinfekciją

Jei rankos gali būti užterštos mikrobais, higieninė rankų dezinfekcija yra būtina. Įtariamo arba tikėtino užteršimo atveju turi būti naudojamas patikimas baktericidinių, fungicidinių ir antivirusinių savybių turintis preparatas.

Higieninė rankų dezinfekcija būtina:

- prieš kontaktuojant su globotiniais, kuriems kyla itin didelė infekcijos rizika (pvz., sergančiais leukemija, patyrusiais daugybės traumas, gydytais spinduliuote arba sunkiai sergančiais, taip pat nudegimus patyrusiais pacientais);
- po sąlyčio su galbūt ar neabejotinai infekcine medžiaga (krauju, sekretais ar ekskretais) arba infekuotomis kūno vietomis;
- po sąlyčio su galbūt užkrėstais objektais, skysčiais ar paviršiais (respiratoriais, kvėpavimo kaukėmis, drenais, nešvariais skalbiniais, atliekomis ir kt.);
- kontaktavus su globotiniais, kurie gali būti infekcijos šaltinis;
- nusimovus apsaugines pirštines, kai buvo arba tikriausiai buvo sąlytis su biologine medžiaga arba rankos buvo labai suteptos.

Nuorodos į teisės aktus

Darbuotojų apsaugos nuo biologinių medžiagų poveikio darbe nuostatai, 9 p. ([Žin., 2001, Nr. 56-1999](#))

Apmokyti darbuotojus saugiai dirbti biologinių rizikos veiksnių poveikyje

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Apmokyti darbuotojus saugiai dirbti biologinių rizikos veiksnių poveikyje

Surengti mokymus, kurių metu darbuotojai būtų mokomi saugiai dirbti biologinių rizikos veiksnių poveikyje

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Surengti mokymus, kurių metu darbuotojai būtų mokomi saugiai dirbti biologinių rizikos

veiksnių poveikyje

Informuoti darbuotojus apie dezinfekavimo priemonių tinkamą naudojimą

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Informuoti darbuotojus apie dezinfekavimo priemonių tinkamą naudojimą

4.2.6 Darbuotojai žino kaip saugiai tvarkyti kūno skysčius, ekskretus ir sekretus

Kūno skysčiai, ekskretai (šlapimas, išmatos, prakaitas) ir sekretai visada turi būti tvarkomi **taip, tarsi jie būtų infekciniai**.

Todėl, siekiant apsisaugoti, visada turi būti griežtai ir nuosekliai taikomos pačios veiksmingiausios atsargumo priemonės. Atliekant užduotis, kai tikėtinas sąlytis su krauju, kūno skysčiais, ekskretais ar sekretais turi būti mūvimos apsauginės pirštinės ir naudojamos kitos apsauginės priemonės (pvz., chalatas, veido kaukė ir kt.)

Darbuotojai žinių apie asmens higieną, užkrečiamąsias ligas, jų sukėlėjus, plitimo kelius, užkrečiamųjų ligų profilaktikos principus įgyja mokymų pagal privalomąsias higienos įgūdžių mokymo bendrąją ir specialiąją programas, pagal kurias socialiniai darbuotojai turi būti mokomi prieš pradėdami dirbti.

Nuorodos į teisės aktus

Darbuotojų apsaugos nuo biologinių medžiagų poveikio darbe nuostatai, 9 p. ([Žin., 2001, Nr. 56-1999](#))

Organizuoti mokymus pagal higienos įgūdžių mokymo programą

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Organizuoti mokymus pagal higienos įgūdžių mokymo programą

Apmokyti darbuotojus saugiai dirbti biologinių rizikos veiksnių poveikyje

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Apmokyti darbuotojus saugiai dirbti biologinių rizikos veiksnių poveikyje

Surengti mokymus, kurių metu darbuotojai būtų mokomi saugiai dirbti biologinių rizikos veiksnių poveikyje

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Surengti mokymus, kurių metu darbuotojai būtų mokomi saugiai dirbti biologinių rizikos veiksnių poveikyje

4.2.7 Darbuotojai žino kaip saugotis nuo per orą plintančių infekcijų

Oru pernešamos biologinės medžiagos beveik visais atvejais perduodamos vieno žmogaus kitam (plinta tarp žmonių). Globotiniams kosint, čiaudint ar kalbant susidaro aerozolių, kurie su iškvėpiamu oru paskleidžiami kaip smulkus mažiųjų lašelių rūkas.

Visomis atsargumo priemonėmis turi būti siekiama nutraukti infekcijos ciklą ir neleisti jai toliau plisti.

Dažniausiai per orą plintančios infekcijos: epideminis parotitas (kiaulytė), gripas, raudonukė, tuberkuliozė, tymai, SŪRS.

Kadangi įprastai kontaktuojant su užkrėsti galinčiais pacientais neįmanoma nustatyti, ar yra pasklidę infekcinių aerozolių ir (arba) aerozolių, kurių galima įkvėpti, rekomenduojama visada, kai tik susidaro aerozolių, naudoti kvėpavimo takų apsaugos priemones (kvėpavimo kaukes, respiratorius).

Itin svarbu kuo labiau sumažinti pavojingo užkrėsti galinčių globotinių kosulio poveikį, t. y. vienas pagrindinių infekcijų kontrolės būdų yra globotinių informavimas apie infekciją

kontrolės priemonės (pvz., burną ir nosį dengiantys gaubtai arba kaukės).

Darbuotojai žinių apie užkrečiamąsias ligas, jų sukėlėjus, plitimo kelius, užkrečiamųjų ligų profilaktikos principus įgyja mokymų pagal privalomas higienos įgūdžių mokymo bendrąją ir specialiąją programas, pagal kurias socialiniai darbuotojai turi būti mokomi prieš pradėdant dirbti.

Nuorodos į teisės aktus

Darbuotojų apsaugos nuo biologinių medžiagų poveikio darbe nuostatai, 9 p. ([Žin., 2001, Nr. 56-1999](#))

Organizuoti mokymus pagal higienos įgūdžių mokymo programą

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Organizuoti mokymus pagal higienos įgūdžių mokymo programą

Apmokyti darbuotojus saugiai dirbti biologinių rizikos veiksnių poveikyje

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Apmokyti darbuotojus saugiai dirbti biologinių rizikos veiksnių poveikyje

Surengti mokymus, kurių metu darbuotojai būtų mokomi saugiai dirbti biologinių rizikos veiksnių poveikyje

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Surengti mokymus, kurių metu darbuotojai būtų mokomi saugiai dirbti biologinių rizikos veiksnių poveikyje

4.2.8 Darbuotojai nežino kaip saugiai tvarkyti biologines atliekas

Biologinių medžiagų (bakterijų, virusų, pelėsių, parazitų ir kt.) esančių maisto produktuose, išskyrose, atliekose poveikis dažniausiai yra nematomas, todėl jų keliami rizika ne visada tinkamai įvertinama.

Sanitarinės ir gyvulinės kilmės maisto atliekos kelia pavojų užsikrėsti tam tikromis ligomis, jeigu tokios atliekos tvarkomos netinkamai.

Pagrindinės prevencijos priemonės yra tinkama darbuotojų higiena, uždari procesai, tinkamos asmeninės apsaugos priemonės, užterštų vietų, darbo priemonių dezinfekcija ir pan.

Biologinės medžiagos gali patekti į žmogaus kūną per pažeistą odą arba gleivinę, juos įkvėpus ar prarijus, gali kilti virškinimo sistemos ar kvėpavimo takų infekcijos.

Darbuotojai žinių apie asmens higieną, užkrečiamųjų ligų profilaktiką, asmenines apsaugos priemones įgyja mokymų pagal privalomas higienos įgūdžių mokymo bendrąją ir specialiąją programas, pagal kurias socialiniai darbuotojai turi būti mokomi prieš pradėdant dirbti.

Nuorodos į teisės aktus

Darbuotojų apsaugos nuo biologinių medžiagų poveikio darbe nuostatai, 9 p. ([Žin., 2001, Nr. 56-1999](#))

Organizuoti mokymus pagal higienos įgūdžių mokymo programą

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Organizuoti mokymus pagal higienos įgūdžių mokymo programą

Užtikrinti, kad darbuotojai naudotų vienkartinės pirštines kuomet tvarko biologines atliekas

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Užtikrinti, kad darbuotojai naudotų vienkartinės pirštines kuomet tvarko biologines atliekas

Užtikrinti, kad tualetuose esančiose šiukšliadėžėse būtų vienkartiniai šiukšlių maišai, kad sumažinti galimą kontaktą su atliekomis

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Užtikrinti, kad tualetuose esančiose šiukšliadėžėse būtų vienkartiniai šiukšlių maišai, kad sumažinti galimą kontaktą su atliekomis

4.2.9 Naudojamos asmeninės apsaugos priemonės tinkamai apsaugo nuo biologinių rizikos veiksnių

Darbuotojai pagal darbo ir galimą biologinių rizikos veiksnių poveikio pobūdį turi būti aprūpinti tinkamais apsauginiais drabužiais (pvz. chalatais, prijuostėmis) kitomis asmeninėmis apsaugos priemonėmis (kvėpavimo takų, akių, rankų apsaugos priemonėmis). Chalatai ar kiti drabužiai ilgomis rankovėmis dėvimi, kai yra galimas rankų dilbių sąlytis su krauju ir (ar) kūno skysčiais.

Darbuotojai, atsakingi už profesinės rizikos įvertinimą, parinkdami reikalingas asmenines apsaugos priemones, turi tuo įsitikinti stebėdami atliekamus darbus, apklausdami darbuotojus, peržiūrėdami procedūrų aprašymus.

Jeigu naudojami apsauginiai drabužiai nėra vienkartiniai, jie turėtų būti reguliariai (geriausiai kasdien) keičiami ir skalbiami mažiausiai 25 minutes 71° C temperatūroje, po to kruopščiai išdžiovinami ir karštai išlyginami.

Išsamiau rizikos vertinimas parenkant asmenines apsaugos priemones atliekamas pagal submodulį "Asmeninės apsaugos priemonės".

Nuorodos į teisės aktus

Darbuotojų aprūpinimo asmeninėmis apsaugos priemonėmis nuostatai, 7.3.1 p. ([Žin., 2007, Nr. 123-5055](#))

Lietuvos higienos norma HN 130:2012 „Skalbyklų paslaugų sveikatos saugos reikalavimai“, 35 p. ([Žin., 2012, Nr. 11-474](#))

Aprūpinti darbuotojus vienkartinėmis AAP

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Aprūpinti darbuotojus vienkartinėmis AAP

Instrukuoti darbuotojus kaip tinkamai prižiūrėti AAP

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Instrukuoti darbuotojus kaip tinkamai prižiūrėti AAP

Paskirti asmenį atsakingą už AAP priežiūrą

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Paskirti asmenį atsakingą už AAP priežiūrą

Nustatyti naudojamų AAP priežiūros (skalbimo, valymo, remonto) tvarką

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Nustatyti naudojamų AAP priežiūros (skalbimo, valymo, remonto) tvarką

4.2.10 Darbuotojai žino kokių priemonių imtis po sąlyčio su infekcinėmis medžiagomis

Biologinių medžiagų į kraują gali patekti per pažeistą odą (pvz., į(si)pjovus ar į(si)dūrus). Atsargumo priemonių reikėtų imtis net jei užteršta oda atrodo nepažeista:

- Kuo greičiau nuvalykite kraują. Nuplaukite odą vandeniu ir odos dezinfekantu;
- Kraujo ir (arba) kūno skysčių lašelius nuo nepažeistos odos nuplaukite vandeniu ir muilu. Odos dezinfekantu odą reikiamoje vietoje dezinfekuokite;
- Užterštas gleivines (burnos, nosies, akių) kruopščiai nuskalaukite vandeniu arba

fiziologiniu skysčiu (distiliuotu vandeniu arba 0,9 proc. NaCl tirpalu), arba 1 : 4 santykio vandeniniu jodo tirpalu (burną ir nosį);

- Nuvalę kraujo ir (arba) kūno skysčių likučius nuo pažeistos odos, dezinfekuokite ją odos dezinfekantu ir jodo tirpalu.

Darbuotojai žinių apie užkrečiamąsias ligas, jų sukėlėjus, plitimo kelius, užkrečiamųjų ligų profilaktikos principus įgyja mokymų pagal privalomas higienos įgūdžių mokymo bendrąją ir specialiąją programas, pagal kurias socialiniai darbuotojai turi būti mokomi prieš pradėdant dirbti.

Nuorodos į teisės aktus

Darbuotojų apsaugos nuo biologinių medžiagų poveikio darbe nuostatai, 9 p. ([Žin., 2001, Nr. 56-1999](#))

Organizuoti mokymus pagal higienos įgūdžių mokymo programą

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Organizuoti mokymus pagal higienos įgūdžių mokymo programą

Apmokyti darbuotojus saugiai dirbti biologinių rizikos veiksnių poveikyje

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Apmokyti darbuotojus saugiai dirbti biologinių rizikos veiksnių poveikyje

Instruktuoti darbuotojus kaip saugiai dirbti galimo biologinių rizikos veiksnių poveikyje

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Instruktuoti darbuotojus kaip saugiai dirbti galimo biologinių rizikos veiksnių poveikyje

Surengti mokymus, kurių metu darbuotojai būtų mokomi saugiai dirbti biologinių rizikos veiksnių poveikyje

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Surengti mokymus, kurių metu darbuotojai būtų mokomi saugiai dirbti biologinių rizikos veiksnių poveikyje

4.2.11 Nėra vertinama galimybė darbuotojus apsaugoti skiepavimo būdu

Kai kurių infekcinių ligų (pvz. gripo, tymų) galima išvengti skiepiant darbuotojus.

Jei rizikos įvertinimo rezultatai parodo darbuotojų saugai ir sveikatai gresiančią riziką dėl biologinių medžiagų, prieš kurias yra efektyvių vakcinų, poveikio, darbdavys turi raštiškai pasiūlyti darbuotojams pasiskiepyti.

Svarbu, kad darbdavys įvertintų galimybę išnaudoti šią darbuotojų apsaugos nuo biologinių rizikos veiksnių priemonę.

Darbdavys turėtų suteikti galimybę nemokamai pasiskiepyti ir paraginti visus darbuotojus, kuriems kyla rizika, sutikti pasiskiepyti.

Nuorodos į teisės aktus

Darbuotojų apsaugos nuo biologinių medžiagų poveikio darbe nuostatai, 14.3 p. ([Žin., 2001, Nr. 56-1999](#))

Darbuotojų, kurie skiepiami darbdavio lėšomis, profesijų ir pareigybių sąrašas ([Žin., 2004, Nr. 155-5664](#))

Atlikti darbuotojų apklausą dėl noro pasiskiepyti nuo užkrečiamų ligų

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Atlikti darbuotojų apklausą dėl noro pasiskiepyti nuo užkrečiamų ligų

Organizuoti darbuotojų skiepimą darbdavio lėšomis

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Organizuoti darbuotojų skiepijimą darbdavio lėšomis

4.3 Cheminiai rizikos veiksniai

4.3.1 Naudojami pavojingi cheminiai preparatai turi saugos duomenų lapus

Atliekant patalpų valymo darbus, kurių metu naudojami cheminiai preparatai (valikliai, dezinfekuojančios priemonės ir kt.), būtina turėti visų naudojamų pavojingų cheminių preparatų saugos duomenų lapus ir išnagrinėti jų turinį. Saugos duomenų lapą privalo pateikti cheminio preparato tiekėjas (lietuvių kalba). Saugos duomenų lapai turi būti visiems pavojingiems cheminiams preparatams, kurie kelia pavojų darbuotojų saugai ir sveikatai. Naudotojui svarbu įvertinti kiekvieno naudojamo cheminio preparato keliamą pavojų ir parinkti saugiausius jo naudojimo būdus. Darbuotojai dirbantys su cheminiais preparatais turi būti supažindinti su saugos duomenų lapuose pateiktais nurodymais dėl atsargumo priemonių, asmeninių apsaugos priemonių naudojimo.

Nuorodos į teisės aktus

Lietuvos Respublikos darbuotojų saugos ir sveikatos įstatymas, 18 str. 4 d. ([Žin., 2003, Nr. 70-3170](#))

Patikrinti ar visi naudojami pavojingi cheminiai preparatai turi saugos duomenų lapus

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Patikrinti ar visi naudojami pavojingi cheminiai preparatai turi saugos duomenų lapus

Įsigyti visų naudojamų pavojingų cheminių preparatų saugos duomenų lapus

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Įsigyti visų naudojamų pavojingų cheminių preparatų saugos duomenų lapus

4.3.2 Darbuotojai nėra mokomi saugiai dirbti su cheminiais preparatais

Darbuotojai, kurių bet kokia veikla (darbas) susijusi su pavojingomis cheminėmis medžiagomis bei preparatais privalo būti instrukuoti ir apmokyti saugiai dirbti su konkrečiomis pavojingomis cheminėmis medžiagomis bei preparatais. Darbuotojų mokymo tvarką numato darbdavys.

Nuorodos į teisės aktus

Lietuvos Respublikos darbuotojų saugos ir sveikatos įstatymas, 18 str. 3 d. ([Žin., 2003, Nr. 70-3170](#))

Mokyti ir instrukuoti darbuotojus saugiai dirbti su konkrečiais cheminiais preparatais

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Mokyti ir instrukuoti darbuotojus saugiai dirbti su konkrečiais cheminiais preparatais

4.3.3 Darbo su pavojingais cheminiais preparatais metu naudojamos tinkamos asmeninės apsaugos priemonės

Dirbant su cheminiais preparatais darbuotojai gali būti paveikti: - įkvėpiant garų, dujų, rūko ar dulkių; - kontaktuojant pavojingai medžiagai su oda; - kontaktuojant pavojingai medžiagai su akimis; - praryjant (atsitiktinai, "nehigieniškas elgesys"); - pažeidus odą (pvz. aštriais instrumentais). Siekiant apsaugoti darbuotojus, juos būtina aprūpinti tinkamomis asmeninėmis apsaugos priemonėmis, kurias nurodo konkretaus cheminio preparato gamintojas (tiekėjas) pateikiamame saugos duomenų lape. Taip pat svarbu

užtikrinti, kad darbuotojai naudotų jiems išduotas asmenines apsaugos priemones.

Nuorodos į teisės aktus

Lietuvos Respublikos darbuotojų saugos ir sveikatos įstatymas, 28 str. 2 d. ([Žin., 2003, Nr. 70-3170](#))

Aprūpinti darbuotojus, dirbančius su cheminiais preparatais, tinkamomis asmeninėmis apsaugos priemonėmis

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Aprūpinti darbuotojus, dirbančius su cheminiais preparatais, tinkamomis asmeninėmis apsaugos priemonėmis

Užtikrinti asmeninių apsaugos priemonių naudojimą dirbant su cheminiais preparatais

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Užtikrinti asmeninių apsaugos priemonių naudojimą dirbant su cheminiais preparatais

4.3.4 Cheminiai preparatai yra laikomi ne tinkamai

Cheminiai preparatai turi būti sandėliuojami specialiai tam skirtose patalpose. Kiekvienos cheminės medžiagos ar preparato laikymo sąlygos apibrėžiamos saugos duomenų lape, todėl būtina juos turėti ir pagal juose pateiktus nurodymus, užtikrinti tinkamas cheminių medžiagų ir preparatų saugojimo sąlygas. Cheminės medžiagos ir preparatai turi būti laikomi tik tinkamai paženklintoje taroje arba pakuotėje.

Nuorodos į teisės aktus

Lietuvos Respublikos darbuotojų saugos ir sveikatos įstatymas, 18 str. 4 d. ([Žin., 2003, Nr. 70-3170](#))

Įsigyti visų sandėliuojamų pavojingų cheminių medžiagų ir preparatų saugos duomenų lapus

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Įsigyti visų sandėliuojamų pavojingų cheminių medžiagų ir preparatų saugos duomenų lapus

Parengti cheminių medžiagų ir preparatų sandėliavimo tvarką

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Parengti cheminių medžiagų ir preparatų sandėliavimo tvarką

4.4 Darbas lauko sąlygomis

4.4.1 Darbuotojai yra apsaugoti nuo atšiaurių lauko sąlygų

Darbo vietos lauke pagal galimybes turi būti įrengtos taip, kad darbuotojai: 1. būtų apsaugoti nuo atšiauraus klimato (karščio, šalčio, vėjo, kritulių); 2. nebūtų veikiami kenksmingų aplinkos veiksnių (triukšmo, išmetamųjų dujų ar dulkių); 3. kilus pavojui galėtų greitai palikti savo darbo vietas arba skubiai sulaukti pagalbos; 4. negalėtų paslysti ar nukristi. Nuo grindų paviršių sniegas ir ledo apnašos turi būti nuvalomi ar pabarstomi, kad nebūtų slidūs.

Darbdavys privalo aprūpinti darbuotojus specialiais darbo drabužiais, apsaugančiais nuo žemos temperatūros, vėjo, kritulių. Reiktų nepamiršti, jog žieminiai drabužiai – tai ne tik striukės, batai, kojinės ar šiltos kelnės, bet ir pirštinės, šalikai, kepurės, antveidžiai.

Nuorodos į teisės aktus

Darboviečių įrengimo bendrieji nuostatai, 19 p. ([Žin., 1998, Nr. 44-1224](#))

Aprūpinti darbuotojus atitinkama apranga skirta darbui lauke

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Aprūpinti darbuotojus atitinkama apranga skirta darbui lauke

Įrengti patalpas, kuriose darbuotojai, dirbantys lauke, galėtų sušilti, pailsėti

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Įrengti patalpas, kuriose darbuotojai, dirbantys lauke, galėtų sušilti, pailsėti

Esant nepalankioms oro sąlygoms, trumpinti darbuotojų darbo laiką

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Esant nepalankioms oro sąlygoms, trumpinti darbuotojų darbo laiką

Įrengti skėčius (pavėšines), apsaugančius nuo tiesioginių saulės spindulių

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Įrengti skėčius (pavėšines), apsaugančius nuo tiesioginių saulės spindulių

Įrengti apsaugines sienelės apsaugančias nuo skersvėjo

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Įrengti apsaugines sienelės apsaugančias nuo skersvėjo

4.4.2 Darbo vietose lauke yra užtikrinamas pakankamas apšvietimas

Darbovietėse, esančiose lauke, turi būti įrengtas dirbtinis apšvietimas, jei nepakanka dienos šviesos. Nepakankamas ar netinkamas apšvietimas gali sukelti nepatogumus darbuotojams, didinti nuovargį ir klaidų tikimybę, taip pat kelti nelaimingų atsitikimų (pavyzdžiui, kritimo, susidūrimo) pavojų. Svarbu pasirūpinti, kad darbuotojai būtų apsaugoti nuo nepatogumų ir pavojų dėl netinkamo apšvietimo.

Nuorodos į teisės aktus

Darboviečių įrengimo bendrieji nuostatai, 37.2 p. ([Žin., 1998, Nr. 44-1224](#))

Atlikti darbuotojų apklausą dėl apšvietimo tinkamumo jų darbo vietose

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Atlikti darbuotojų apklausą dėl apšvietimo tinkamumo jų darbo vietose

Įrengti papildomą apšvietimą lauke

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Įrengti papildomą apšvietimą lauke

4.4.3 Rūpinamasi darbuotojų sauga dirbant lauke arti transporto priemonių

Darbo vietos lauke turi būti įrengtos taip, kad nebūtų pavojaus darbuotojų saugai ir sveikatai dėl šalia vykstančio eismo (transporto priemonių judėjimo). Tai galima pasiekti tinkamai organizuojant darbo laiką (darbas tik šviesiu paros metu), įrengiant dirbtinį apšvietimą, aprūpinant darbuotojus specialiais rūbais, atšvaitais.

Nuorodos į teisės aktus

Lietuvos Respublikos darbuotojų saugos ir sveikatos įstatymas, 11 str. ([Žin., 2003, Nr. 70-3170](#)); Darboviečių įrengimo bendrieji nuostatai, 37.1 p. ([Žin., 1998, Nr. 44-1224](#))

Aprūpinti darbuotojus šviesą atspindinčiomis liemenėmis

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Aprūpinti darbuotojus šviesą atspindinčiomis liemenėmis

Aprūpinti darbuotojus šviesą atspindinčiais atšvaitais

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Aprūpinti darbuotojus šviesą atspindinčiais atšvaitais

Instrukuoti darbuotojus kaip saugiai vykdyti savo pareigas lauke

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Instrukuoti darbuotojus kaip saugiai vykdyti savo pareigas lauke

4.5 Triukšmas

4.5.1 Triukšmas darbo aplinkoje yra nedidelis ir netrukdo darbuotojams dirbti

Triukšmas įstaigoje gali kilti tiek iš išorės tiek viduje. Telefono skambučiai, pokalbiai, globotinių elgesys nepažeis darbuotojų klausos, tačiau trukdys dirbti. Normalus triukšmo lygis yra tada, kai darbuotojai gali susikalbėti, būdami 1 m atstumu vienas nuo kito, nekeldami balso. Triukšmo žalos pavojus priklauso nuo triukšmo intensyvumo darbo vietoje. Taip pat svarbus yra ir garso dažnis (aukštas ar žemas tonas) ir triukšmo pobūdis (ar jis staigus, ar ne).

Nuorodos į teisės aktus

Darbuotojų apsaugos nuo triukšmo keliamos rizikos nuostatai, 16 p. ([Žin., 2013, Nr. 70-3541](#))

Išskirstyti globotinius mažomis grupelėmis

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Išskirstyti globotinius mažomis grupelėmis

Atskirti darbo vietas specialiomis garso nepraleidžiančiomis sienelėmis

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Atskirti darbo vietas specialiomis garso nepraleidžiančiomis sienelėmis

4.5.2 Darbuotojai mokomi tinkamai naudoti savo balsą

Gerai veikiantis balsas yra ypač svarbi darbo priemonė socialinių darbuotojų, jų padėjėjų darbe. Balso sutrikimai yra rimta sveikatos problema ir jie pasitaiko pakankamai dažnai, tačiau kur kas dažniau tų profesijų atstovams, kuriems būna didelis balso apkrovimas, kuris reikalauja net tik ilgo kalbėjimo darbo metu, bet kai papildomą apkrovimą sudaro foninis triukšmas, ilga kalbėjimo distancija, bloga patalpos akustika, prasta oro kokybė (sausumas, dulkės).

Dažniausiai su balso problemomis susiję simptomai yra: balso nuovargis, sausumas gerklėje, dažnas atsikrenkštimas, balso įtampa, oro pritrūkimas kalbėjimo metu.

Dėl netinkamo balso vartojimo, per ilgą laiką gali formuotis lėtinės balso ligos, kurios susijusios su balso stygų pertempimu (lėtinis laringitas, vazomotorinis monochondritas, balso stygų mazgeliai, fonastenija).

Mokymai, skirti balso higienai ir balso technikos mokymui būtų naudingi gerinant ir išsaugant socialinių darbuotojų balso funkcijas, reikalingas darbe.

Mokymų metu darbuotojai turėtų būti supažindinami su balso higienos pagrindais, subalansuoto kvėpavimo įpročiais ir jų svarba, taip pat aptartos priemonės, kaip sumažinti įtampą kalbant.

Nuorodos į teisės aktus

Lietuvos Respublikos darbuotojų saugos ir sveikatos įstatymas, 11 str. ([Žin., 2003, Nr. 70-3170](#))

Organizuoti mokymus darbuotojams kaip tinkamai naudoti savo balsą

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Organizuoti mokymus darbuotojams kaip tinkamai naudoti savo balsą

5 Lankomoji globotinių priežiūra

5.1 Darbuotojai vykstantys pas globotinius į namus nėra aprūpinami transportu

Darbdavys turėtų pasirūpinti darbuotojų, vykstančių pas globotinius į namus, transportu. Tai galėtų būti aprūpinimas įstaigos transportu, miesto sąlygomis gali būti darbuotojai aprūpinami viešojo transporto bilietais ar netgi apmokama darbuotojui transporto išlaidos, jeigu darbuotojas pas globotinį vyksta savo transporto priemone.

Nuorodos į teisės aktus

Lietuvos Respublikos darbuotojų saugos ir sveikatos įstatymas, 11 str. ([Žin., 2003, Nr. 70-3170](#))

Parengti darbuotojų, vykstančių pas globotinius į namus, aprūpinimo transportu tvarką

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Parengti darbuotojų, vykstančių pas globotinius į namus, aprūpinimo transportu tvarką

5.2 Yra nustatyta tvarka kaip palaikomas ryšys su darbuotojais globotinių lankymo metu

Esminis dalykas, siekiant užtikrinti socialinių darbuotojų, jų padėjėjų, vykstančių pas globotinius į namus, saugą ir sveikatą, pasirūpinti, kad darbuotojai visada turėtų patikimą ryšį su atsakingais asmenimis. Įstaigoje turėtų būti parengta tvarka kaip palaikomas ryšys su darbuotojais globotinių lankymo metu, su kuria būtinai supažindinami darbuotojai išvykstantys pas globotinius ir atsakingi asmenys. Išvykstantys darbuotojai turėtų žinoti kokiais atvejais reikia paskambinti ir informuoti atsakingus asmenis apie savo buvimo vietą, situaciją pas globotinius ir t.t. Taip pat atsakingi asmenys turi žinoti kaip palaikyti ryšį su išvykusiais darbuotojais.

Nuorodos į teisės aktus

Lietuvos Respublikos darbuotojų saugos ir sveikatos įstatymas, 11 str. ([Žin., 2003, Nr. 70-3170](#))

Parengti tvarką, kaip palaikomas ryšys su socialiniais darbuotojais, jų padėjėjais išvykusiais pas lankomus globotinius

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Parengti tvarką, kaip palaikomas ryšys su socialiniais darbuotojais, jų padėjėjais išvykusiais pas lankomus globotinius

Paskirti asmenis atsakingus už ryšio su darbuotojais išvykusiais pas globotinius ryšio palaikymą

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Paskirti asmenis atsakingus už ryšio su darbuotojais išvykusiais pas globotinius ryšio palaikymą

5.3 Rūpinamasi, kad darbuotojai vykdami pas globotinį į namus turėtų veikiančias ryšio priemones

Socialiniai darbuotojai, vykstantys pas globotinius į namus, turi turėti ryšio priemones (mobiliuosius telefonus), kad esant reikalui galėtų iškviešti pagalbą globotiniui ar sau. Todėl, atsakingi asmenys turėtų pasiteirauti išvykstančio darbuotojo ar jis turi savo veikiančią telefoną, jeigu neturi aprūpinti įstaigos telefonu.

Siekiant užtikrinti nuolatinę darbuotojų, vykstančių pas globotinius į namus, stebėseną ir saugą, kaip efektyvi saugos užtikrinimo priemonė gali būti naudojama buvimo vietos nustatymo programėlė.

Nuorodos į teisės aktus

Lietuvos Respublikos darbuotojų saugos ir sveikatos įstatymas, 11 str. ([Žin., 2003, Nr. 70-3170](#))

Paskirti asmenį atsakingą už kontaktą ryšio priemonėmis su pas globotinius vykstančiais darbuotojais

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Paskirti asmenį atsakingą už kontaktą ryšio priemonėmis su pas globotinius vykstančiais darbuotojais

Organizuoti darbuotojų vykstančių pas globotinius į namus apklausą dėl jų galimybės naudotis asmeninėmis ryšio priemonėmis

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Organizuoti darbuotojų vykstančių pas globotinius į namus apklausą dėl jų galimybės naudotis asmeninėmis ryšio priemonėmis

Užtikrinti, kad mobiliuose telefonuose būtų įdiegta vietos atpažinimo programėlė

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Užtikrinti, kad mobiliuose telefonuose būtų įdiegta vietos atpažinimo programėlė

5.4 Darbuotojai vykstantys pas globotinius į namus nėra aprūpinami tinkamomis krovinių gabenimo priemonėmis

Socialiniams darbuotojams, jų padėjėjams vykstant pas globotinius į namus dažnai tenka nešti gana sunkius krovinius (pvz. maisto produktus ar buitines priemones). Svarbu, kad darbuotojai turėtų priemones, kurios padėtų krovinius gabenti nekeliant pavojaus savo sveikatai. Tai galėtų būti pvz. krepšiai plačiomis rankenomis, kuriuos galima užsidėti ant peties, kuprinės, krepšiai su ratukais ir kt.

Nuorodos į teisės aktus

Darbuotojų saugos ir sveikatos reikalavimai tvarkant krovinius rankomis, 8 p. ([Žin., 2006, Nr. 116-4417](#));

Aprūpinti darbuotojus kuprinėmis produktų gabenimui pas pacientus į namus

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Aprūpinti darbuotojus kuprinėmis produktų gabenimui pas pacientus į namus

Aprūpinti darbuotojus krepšiais su ratukais produktų gabenimui pas pacientus į namus

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Aprūpinti darbuotojus krepšiais su ratukais produktų gabenimui pas pacientus į namus

5.5 Darbuotojai pas globotinius, kuriuos reikia kelti, vyksta po du

Vykstant pas globotinius, kuriuos gali reikėti kelti (pvz. pakelti norint pakeisti patalinę) turėtų vykti du darbuotojai. Tokiu būdu galima užtikrinti ne tik kokybiškesnę paslaugą, bet

svarbiausia apsaugoti darbuotojus nuo raumenų ir kaulų sistemos pažeidimų.

Nuorodos į teisės aktus

Darbuotojų saugos ir sveikatos reikalavimai tvarkant krovinius rankomis, 8 p. ([Žin., 2006, Nr. 116-4417](#))

Organizuoti darbą taip, kad pas globotinius, kuriuos reikia kelti, vyktų du darbuotojai

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Organizuoti darbą taip, kad pas globotinius, kuriuos reikia kelti, vyktų du darbuotojai

Parengti sąrašą globotinių, kuriuos reikia kelti ir pas kuriuos vyktų po du darbuotojus

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Parengti sąrašą globotinių, kuriuos reikia kelti ir pas kuriuos vyktų po du darbuotojus

5.6 Darbas organizuojamas taip, kad darbuotojams pas globotinius nereikėtų vykti tamsiu paros metu

Vykimas pas globotinius tamsiu paros metu, ypač kaimo vietovėse, visada kelia padidintą riziką tiek dėl paties nuvykimo/parvykimo saugumo, tiek ir atliekant savo pareigas pas globotinį. Darbdavys turėtų apsvarstyti galimybę darbus organizuoti taip, kad socialiniams darbuotojams, jų padėjėjams nereikėtų vykti pas globotinius tamsiu paros metu, o tai jie galėtų atlikti dieną, kol dar šviesu.

Nuorodos į teisės aktus

Lietuvos Respublikos darbuotojų saugos ir sveikatos įstatymas, 11 str. ([Žin., 2003, Nr. 70-3170](#))

Parengti tvarką, kurioje numatyti, kad pas globotinius tamsiu paros metu vykstama tik išskirtiniais atvejais, kai to negalima padaryti šviesios paros metu

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Parengti tvarką, kurioje numatyti, kad pas globotinius tamsiu paros metu vykstama tik išskirtiniais atvejais, kai to negalima padaryti šviesios paros metu

5.7 Rūpinamasi darbuotojų sauga vykstant pas pacientą į namus tamsiu paros metu

Darbuotojai, vykstantys pas pacientus į namus tamsiu paros metu, turi būti aprūpinti priemonėmis, kurios užtikrintų jų saugų judėjimą neapšviestomis gatvėmis ir keliais. Tai galėtų būti prožektoriai, specialūs šviesą atspindintys rūbai, liemenės, atšvaitai.

Nuorodos į teisės aktus

Lietuvos Respublikos darbuotojų saugos ir sveikatos įstatymas, 11 str. ([Žin., 2003, Nr. 70-3170](#))

Aprūpinti darbuotojus šviesą atspindinčiomis liemenėmis

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Aprūpinti darbuotojus šviesą atspindinčiomis liemenėmis

Aprūpinti darbuotojus prožektoriais

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Aprūpinti darbuotojus prožektoriais

Aprūpinti darbuotojus šviesą atspindinčiais atšvaitais

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Aprūpinti darbuotojus šviesą atspindinčiais atšvaitais

5.8 Darbuotojai mokomi kaip elgtis susidarius ekstremaliai situacijai globotinių lankymo metu

Socialiniai darbuotojai, jų padėjėjai turi gerai žinoti, kaip jie turi elgtis įvykus ekstremaliai situacijai (pvz. susidūrus su globotinių ar kitų asmenų agresyviu, neadekvačiu elgesiu, apsvaigusiais nuo alkoholio ar narkotinių medžiagų asmenimis) vykstant pas globotinį į namus ar globotinio namuose. Tuo tikslu jie turėtų būti mokomi iš anksto numatyti, atpažinti tokias situacijas, kurios gali kelti pavojų, jas greitai įvertinti ir imtis tinkamų apsaugos priemonių.

Nuorodos į teisės aktus

Lietuvos Respublikos darbuotojų saugos ir sveikatos įstatymas, 11 str. ([Žin., 2003, Nr. 70-3170](#))

Organizuoti darbuotojų mokymus, skirtus apsaugoti ekstremalių situacijų atvejais

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Organizuoti darbuotojų mokymus, skirtus apsaugoti ekstremalių situacijų atvejais

Instrukuoti darbuotojus, kaip elgtis ekstremalių situacijų atvejais

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Instrukuoti darbuotojus, kaip elgtis ekstremalių situacijų atvejais

Parengti veiksmų esant ekstremalioms situacijoms tvarką

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Parengti veiksmų esant ekstremalioms situacijoms tvarką

5.9 Darbuotojai nėra aprūpinami priemonėmis apsaugančiomis nuo agresyvių šunų

Socialiniams darbuotojams kartais tenka susidurti su agresyviai nusiteikusiais gyvūnais, ypač šunimis.

Kaip apsaugos priemonė galėtų būti naudojamos ultragarsinės priemonės skirtos šunų atbaidymui. Šis prietaisas skleidžia ultragarso signalus, sunkiai girdimus žmonėms, tačiau sukeliančius diskomfortą šunims. Naudojant šį prietaisą išlaikomas saugus atstumas tarp žmogaus ir gyvūno.

Nuorodos į teisės aktus

Lietuvos Respublikos darbuotojų saugos ir sveikatos įstatymas, 11 str. ([Žin., 2003, Nr. 70-3170](#))

Aprūpinti darbuotojus ultragarsinėmis šunų atgrasymo priemonėmis

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Aprūpinti darbuotojus ultragarsinėmis šunų atgrasymo priemonėmis

5.10 Darbuotojai mokomi naudotis priemonėmis apsaugančiomis nuo agresyvių šunų

Darbuotojai, kurie aprūpinami ultragarsinėmis ar kitomis apsaugos nuo agresyvių šunų priemonėmis turėtų būti mokomi, instruojami saugiai jais naudotis. Darbuotojai turi žinoti

kaip įrenginys veikia, kokiais atvejais jį galima panaudoti, kokių atsargumo priemonių reikia imtis jo panaudojimo atveju, kaip prietaisą prižiūrėti (pvz. laiku pakrauti). Informaciją apie prietaiso naudojimą ir priežiūrą pateikia įrenginio gamintojas.

Nuorodos į teisės aktus

Lietuvos Respublikos darbuotojų saugos ir sveikatos įstatymas, 11 str. ([Žin., 2003, Nr. 70-3170](#))

Apmokyti darbuotojus saugiai naudotis su šunų atgrasymo prietaisais

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Apmokyti darbuotojus saugiai naudotis su šunų atgrasymo prietaisais

Instrukuoti darbuotojus kaip saugiai elgtis su šunų atgrasymo priemonėmis

Pagrindinis sprendimas (pašalinti arba sumažinti riziką)

Instrukuoti darbuotojus kaip saugiai elgtis su šunų atgrasymo priemonėmis

Ω Papildoma rizika